

Svensk utgåva

Meddelanden och upplysningar

sextiofjärde årgången

16 februari 2021

Innehållsförteckning

I Resolutioner, rekommendationer och yttranden

YTTRANDEN

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs 556:e plenarsession – Interactio, 2.12.2020–3.12.2020

2021/C 56/01	Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Mot en EU-strategi för att förbättra gröna färdigheter och grön kompetens för alla (yttrande på eget initiativ)	1
2021/C 56/02	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Industriell omvandling mot en grön och digital europeisk ekonomi: lagstiftningskrav och arbetsmarknadsparternas och det civila samhällets roll (förberedande yttrande)	10
2021/C 56/03	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Principer för offentliga tjänster med tanke på den demokratiska ordningens stabilitet (förberedande yttrande på begäran av det tyska ordförandeskapet)	29
2021/C 56/04	Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Behovet av att garantera verkliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning att rösta vid val till Europaparlamentet (tillläggsyttrande på eget initiativ)	36

III Förberedande akter

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs 556:e plenarsession – Interactio, 2.12.2020–3.12.2020

2021/C 56/05	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gränsöverskridande betalningar i unionen (kodifiering) (COM(2020) 323 final – 2020/0145 (COD))	43
--------------	--	----

2021/C 56/06	Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – EU:s agenda och handlingsplan för narkotika 2021–2025 [COM(2020) 606 final]	47
2021/C 56/07	Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om genomförandet av det gemensamma europeiska luftrummet (omarbetning) [COM(2020) 579] och Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1139 vad gäller förmågan hos Europeiska unionens byrå för luftfartssäkerhet att agera som organ för prestationsgranskning för det gemensamma europeiska luftrummet [COM(2020) 577]	53
2021/C 56/08	Yttrande Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om införande av förvaltnings-, bevarande- och kontrollåtgärder som ska tillämpas i det området som omfattas av den interamerikanska konventionen för tropisk tonfisk och om ändring av rådets förordning (EU) nr 520/2007 [COM(2020) 308 final – 2020/0139 (COD)]	59
2021/C 56/09	Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 2006/112/EG vad gäller tillfälliga åtgärder avseende mervärdesskatt på covid-19-vacciner och medicintekniska produkter för in vitro-diagnostik av covid-19 föranledda av covid-19-pandemin [COM(2020) 688 final – 2020/0311 (CNS)]	61
2021/C 56/10	Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om bemyndigande för kommissionen att rösta för en ökning av Europeiska investeringsfondens kapital [COM(2020) 774 final – 2020/0343 (COD)]	62
2021/C 56/11	Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2004/37/EG om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för carcinogener eller mutagena ämnen i arbetet [COM(2020) 571 final – 2020/0262 (COD)]	63
2021/C 56/12	Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om vissa aspekter av järnvägssäkerhet och järnvägsförbindelser med avseende på den gränsöverskridande infrastruktur som förbinder unionen och Förenade kungariket genom den fasta förbindelsen under Engelska kanalen [COM(2020) 782 final – 2020/0347 (COD)]	64

I

(Resolutioner, rekommendationer och yttranden)

YTTRANDEN

EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN

EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉNS 556:e PLENARSESSION –
INTERACTIO, 2.12.2020–3.12.2020

Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Mot en EU-strategi för att förbättra
gröna färdigheter och grön kompetens för alla

(yttrande på eget initiativ)

(2021/C 56/01)

Föredragande: **Tatjana BABRAUSKIENĖ**

Beslut av EESK:s plenarförsamling	20.2.2020
Rättslig grund	Artikel 32.2 i arbetsordningen Yttrande på eget initiativ
Ansvarig sektion	Sysselsättning, sociala frågor och medborgarna
Antagande av sektionen	11.11.2020
Antagande vid plenarsessionen	2.12.2020
Plenarsession nr	556
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	241/4/8

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK betonar att **miljöansvar är en skyldighet för alla**. En hållbar miljöutveckling kräver drastiska sociala förändringar, däribland individuella och kollektiva förändringar av våra attityder, vårt beteende och vår livsstil samt i våra länders och samhällens sociala, politiska och ekonomiska organisation.

1.2 EESK uppmanar med eftertryck medlemsstaterna att inrätta ändamålsenliga nationella strategier med deltagande av arbetsmarknadens parter och relevanta aktörer för att ta steg i riktning mot ett skyndsamt genomförande av **FN:s mål för hållbar utveckling**, där länderna uppmanas att vidta åtgärder avseende inkluderande och rättvis utbildning av god kvalitet (mål 4) och avseende klimatförändringar (mål 13). I synnerhet syftar delmål 13.3 till att: "[f]örbättra utbildningen, medvetenheten och den mänskliga och institutionella kapaciteten vad gäller begränsning av klimatförändringarna, klimatanpassning, begränsning av klimatförändringarnas konsekvenser samt tidig varning". Delmål 4.7 syftar till att "säkerställa att alla studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling", vilket inte bara avser ett sätt att förbättra färdigheter och främja ekonomin, utan också att främja målen **globalt medborgarskap och fred**. Utbildning spelar en avgörande roll i denna förändring, som går utöver att enbart ta upp miljöfrågor i en läroplan.

1.3 EESK uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att genomföra den första principen i **den europeiska pelaren för sociala rättigheter**, som är att göra god, inkluderande utbildning och livslångt lärande till en rättighet för alla i Europa, tillämpa den för att förbättra tillhandahållandet av grön kompetens och gröna färdigheter för miljöskydd och yrkesfärdigheter för alla i syfte att stödja genomförandet av denna princip med hållbar offentlig finansiering som överenskommit med arbetsmarknadens parter och det civila samhället.

1.4 Kommittén anser att grön kompetens, miljöansvar och hållbar utveckling bör integreras på ett tvärgående sätt i läranderesultaten (kunskap, färdigheter, attityder och värderingar) från formellt, informellt och icke-formellt lärande för studerande i alla åldrar inom alla utbildningssektorer, i lärlingsutbildningar och i utbildningsprogram för anställda inom och utanför de gröna sektorerna.

1.5 EESK påminner kommissionen och medlemsstaterna om att miljöpolitiken bör kopplas samman med sysselsättnings- och utbildningspolitiken på ett bättre sätt. Detta bör också hjälpa till att fokusera på planeringen av kompetensbehov och kompetensutveckling för arbetslösa eller arbetstagare vars utbildning bör omfatta miljöansvar och ha särskild inriktning på grön kompetens. Det är således viktigt att säkerställa att lärande och undervisning om klimatförändringar ligger i linje med en demokratisk skolkultur och med en lärandemiljö där det råder en "grön kultur" som leder till **inrättandet av gröna skolor**, som genom att ha lämplig klimatmedveten infrastruktur som skyddar miljön drivs på ett hållbart sätt i partnerskap med alla skolaktörer och förbereder eleverna för att bekämpa klimatförändringarna som aktiva medborgare och i deras framtida arbeten.

1.6 EESK uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att genomföra **studier på EU-nivå** om utvecklingen av grön kompetens och gröna färdigheter inom medlemsstaterna och att basera sin politiska strategi på sådana studier. Skolor är en mycket viktig informationskälla om miljöfrågor för studerande, särskilt i en tidsålder som präglas av ett allvetande internet, sociala medier och falska nyheter. Mer information behövs dock om EU-medlemsstaternas politik för integrering av medvetenhet om klimatförändringar, miljöansvar och hållbar utveckling, som grön kompetens och gröna färdigheter, i utbildningspolitiken och läroplanerna för förskoleverksamhet, allmän utbildning och högre utbildning. Sådana studier bör också fokusera på social grön kompetens och gröna yrkesfärdigheter inom yrkesutbildningssektorn, sektorn för grundläggande yrkesutbildning och sektorn för fortsatt yrkesutbildning samt på kompetenshöjning och omskolning av arbetslösa och arbetstagare.

1.7 EESK erinrar om att grön kompetens och gröna färdigheter är nödvändigt för alla medborgare, både unga och gamla. Därför bör mer uppmärksamhet ägnas åt att genomföra detta i linje med genomförandet av **referensramen för nyckelkompetenser** ⁽¹⁾ för alla typer av utbildning och åt att använda den för att stärka medborgarskapskompetensen, som behövs för att ta ansvar för miljön, och "[m]atematisk kompetens och kompetens inom naturvetenskap, teknik och ingenjörsvetenskap", som behöver stödja miljömässig hållbarhet, särskilt när det gäller vetenskapliga och tekniska framsteg. Dessutom bör grön kompetens och miljöansvarsfrågor integreras i alla ämnen, särskilt geografi, etik och filosofi.

1.8 EESK välkomnar att kommissionens nya europeiska kompetensagenda ⁽²⁾ (2020) är inriktad på grön kompetens. Vi beklagar dock att det i agendan inte anges något mål för länder avseende andelen vuxna som deltar i god, inkluderande utbildning i åtminstone grundläggande grön kompetens och gröna färdigheter, när ett mål föreslås för deltagande i vuxenutbildning i grundläggande digitala färdigheter.

1.9 EESK välkomnar att den europeiska gröna given ⁽³⁾ (2019) omfattar en heltäckande EU-strategi för att bekämpa klimatförändringar och för miljöskydd i syfte att uppnå klimatneutralitet i EU senast 2050, och att den innehåller olika strategier som kommer att följas upp i form av kommande förordningar, fonder och nationella reformer. EESK uppmanar medlemsstaterna att utarbeta nationella strategier som även fokuserar på utbildning i miljöansvar och grön kompetens, och

⁽¹⁾ EUT C 189, 4.6.2018, s 1.

⁽²⁾ COM(2020) 274 final.

⁽³⁾ COM(2019) 640 final.

proaktiv kompetenshöjning och omskolning för att underlätta den rätta omställningen till en grön ekonomi för alla, särskilt för arbetstagare inom sektorer på tillbakagång. EESK påminner om att sådana reformer ska genomföras inom ramen för en effektiv social dialog med lärarnas och arbetstagarnas fackföreningar, arbetsgivarna och i samråd med relevanta organisationer i det civila samhället.

1.10 EESK välkomnar förslaget i den europeiska gröna given om att inrätta en "**europaisk kompetensram**" och rekommenderar att kommissionen utvecklar den så att den tillämpas på **formellt, informellt och icke-formellt** lärande enligt den "öppna samordningsmetoden", som skulle inkludera representanter från utbildningsministerierna, arbetsmarknadens parter från utbildningssektorerna och andra berörda aktörer såsom icke-statliga organisationer på ungdoms- och utbildningsområdet.

1.11 EESK välkomnar att Europaparlamentet antagit en resolution om den europeiska gröna given (*) och understrukt att **industristrategin** måste ta hänsyn till konsekvenserna för arbetskraften och till **utbildning, omskolning och fortbildning av arbetstagare** (‡), och EESK stöder denna strategis regionala dimension och en stark styrning med social dialog. EESK understryker att företag också behöver utveckla strategier för miljöskydd, vilket även kräver kompetensutveckling för arbetsgivarna.

1.12 EESK uppmanar framtida EU-ordförandeskap och kommissionen att fördjupa samarbetet mellan **råden för utbildning, sysselsättning och miljö** så att beslutsfattare på högsta nivå kopplar samman kampen mot klimatförändringar och vikten av att tillhandahålla grön kompetens och gröna färdigheter för alla åldrar i alla delar av utbildningssektorn.

1.13 EESK efterlyser en **övergripande strategi på EU-nivå**, såsom en rådsrekommendation, om att förbättra utbildningen i grön kompetens och gröna färdigheter, utveckla gröna skolstrategier och tillhandahålla kompetenshöjning och omskolning av vuxna, på och utanför arbetsplatsen, i den kompetens som krävs för att skydda miljön, för samhället och för miljöanpassningen av ekonomin. Vi föreslår att en sådan rådsrekommendation skulle kunna följa upp förslagen i den nya europeiska kompetensagendan och fokusera på hur en grön attityd ska utvecklas hos alla, så att miljöansvar görs till en övergripande kompetens i utbildningen inom det europeiska utbildningsområdet, och fokusera på jämlikhet när det gäller utveckling av grön kompetens i alla åldrar och särskilt inom socioekonomiskt missgynnade grupper. För att strategin ska kunna genomföras på detta sätt bör det också krävas att denna förbättring av utbildningen åtföljs av hållbara och tillräckliga tekniska och finansiella resurser och personalresurser och att den finansieras genom den offentliga budgeten.

1.14 EESK anser att medlemsstaterna bör införa omfattande strategier och finansiering för att **stödja lärares och utbildares grundutbildning och fortsatta yrkesmässiga utveckling i miljöskydd** som en övergripande fråga för lärare i alla ämnen, på alla nivåer och i alla typer av utbildning, liksom särskild utbildning i grön kompetens och gröna färdigheter. Medlemsstaterna bör också se till att lärare och utbildare får lämpligt yrkesmässigt stöd och förse dem med relevant och aktuellt undervisningsmaterial, verktyg, metoder och undervisningspraxis i denna fråga.

1.15 EESK erinrar om att förvärvandet av grön kompetens på arbetsplatsen skulle öka arbetstagarnas, chefernas och aktörernas motståndskraft och anpassningsförmåga, samtidigt som man bidrar till grön tillväxt. EESK efterlyser stöd till samarbete och delning av resurser mellan företag (särskilt små och medelstora företag) för att tillgodose utbildningsbehov i fråga om hård och mjuk grön kompetens och gröna färdigheter.

1.16 EESK efterlyser ett säkerställande av **EU-finansiering för grön kompetens och gröna färdigheter när det gäller miljöskydd**. Exempelvis bör Erasmus+, ESF+, återhämtningspaketet och Fonden för en rättvis omställning inriktas på att tillhandahålla ekonomiskt stöd till utveckling av grön kompetens för studerande i alla åldrar.

(*) Europaparlamentets resolution av den 15 januari 2020 om den europeiska gröna given.

(‡) Vår fetmarkering.

1.17 EESK efterlyser **en miljöanpassning av den europeiska planeringsterminen** ⁽⁶⁾ och uppmanar kommissionen att arbeta med utbildningsministerierna, relevanta arbetsmarknadsparter och civilsamhällesorganisationer för att fastställa landsspecifika rekommendationer för EU:s medlemsstater om att förbättra tillhandahållandet av grön kompetens och gröna färdigheter på alla nivåer och i alla typer av utbildningssektorer, med början i **förskoleverksamhet och upp till högre utbildning och vuxenutbildning**, med beaktande av effektivt stöd för vuxna på och utanför arbetsplatsen.

2. Allmänna kommentarer

2.1 Kampen mot klimatförändringarna har en enorm inverkan på sociala förhållanden, utbildning, sysselsättning och arbetsmarknaden. År 2019 präglades Europa av mycket omfattande medborgarmobiliseringar, i synnerhet av studerande som uppmanade offentliga myndigheter att vidta brådskande och ambitiösa åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna. Miljöansvar och grön kompetens krävs av alla, konsumenter och medborgare i stort, och även av beslutsfattare, företag och arbetstagare. Det är nödvändigt för varje sektor och verksamhet, i både arbetslivet (vilket omfattar uppgifter från strategisk planering och innovation till arbete på gräsrotsnivå i fabriker och tjänstesektorn) och vardagslivet (när det gäller t.ex. hem, transport och konsumtion), främst som en integrerad del av varje yrke, även om vissa jobb kan betraktas som "miljöexpertjobb".

2.2 Störningar i ekonomier på grund av covid-19-pandemin bör inte göra klimatpolitiken till en lägre prioritet för regeringar och människor runt om i Europa. Europas politiker, företag, lagstiftare och aktivister har uppmanat sina ledare att tillhandahålla gröna investeringar för att få igång tillväxten igen efter covid-19-pandemin. Antagandet bakom detta är att bekämpningen av klimatförändringarna och främjandet av biologisk mångfald bidrar till återuppbyggandet av starkare ekonomier. Finanspolitiska stimulanspaketet efter covid-19 gör det möjligt att inleda en omvandlande och grön återhämtning med skapandet av gröna arbetstillfällen.

2.3 Parallellt med detta har det i flera länder förekommit stora protester till följd av finanspolitiska och sociala reformer som delar av befolkningen uppfattat som orättvisa. Den senaste tidens utveckling visar brådskan och behovet av ambitiös och betydande klimatpolitik som bör inkludera och stödja de flesta utsatta regioner, sektorer, arbetstagare och medborgare i allmänhet. Denna klimatpolitik påverkar naturligtvis **formellt, informellt och icke-formellt lärande bland alla studerande i alla åldrar**, och miljöansvar genom grön kompetens och hållbar utveckling bör integreras genomgående i läranderesultaten (kunskaper, färdigheter, attityder och värderingar) i varje utbildningssektor, lärlingsutbildning och tillhandahållande av fortbildning inom och utanför de gröna sektorerna. Grön kompetens och gröna färdigheter bör tolkas som den kompetens och de färdigheter som behövs för samhället och ekonomin i förhållande till miljökraven. Miljöfrågor omfattar en mängd olika områden, från klimatförändringar och föroreningar till naturresurser och biologisk mångfald.

2.4 Utbildning spelar en viktig roll när det gäller att öka medvetenheten om miljöutmaningar och skapa attityder och beteenden som kan göra skillnad. Samtidigt som många 15-åringar, enligt OECD ⁽⁷⁾, känner sig pessimistiska om sin framtid ur miljösynpunkt ⁽⁸⁾ har flera länder redan införlivat **miljöfrågor i sina läroplaner** och tar upp frågor som återvinning, dagliga konsumtionsmönster och hållbart beteende. Skolor är en mycket viktig informationskälla om miljöfrågor för studerande och en plats för utbildning av ansvarsfulla och kritiskt tänkande medborgare som är medvetna om och förstår orsakerna till och konsekvenserna av miljöproblem och som har de kunskaper, färdigheter och attityder som behövs för att hitta mer hållbara lösningar. Mer information behövs dock om EU-medlemsstaternas politik för integrering av medvetenhet om klimatförändringar, miljöansvar och hållbar utveckling, som grön kompetens och gröna färdigheter, i läroplanerna för förskoleverksamhet, allmän utbildning och högre utbildning.

⁽⁶⁾ Miljörådets möte den 5 mars 2019.

⁽⁷⁾ OECD (2014), "Trends shaping education 2014 Spotlight 4".

⁽⁸⁾ OECD (2019), Avvisati, F., "Is there a generational divide in environmental optimism?", PISA in Focus, nr. 95.

2.5 Grön kompetens och gröna färdigheter är nödvändigt för alla medborgare, unga och gamla. Grön kompetens är ett övergripande begrepp och avser förmågan att införliva miljömässiga aspekter med andra kompetenser. Detta kräver tillräcklig insikt och kunskap om miljöfrågor men samtidigt en stabil grund i allmänna och arbetsrelaterade färdigheter. I referensramen för nyckelkompetenser⁽⁹⁾ anges att matematisk kompetens och kompetens i naturvetenskap, teknik och ingenjörsvetenskap måste stödja miljöhållbarhet, särskilt när det gäller vetenskaplig och teknisk utveckling, och medborgarskapskompetens behövs för att ta ansvar för miljön. Kompetens inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik är en viktig grund för att förstå miljöfrågor och även för att utveckla lösningar på problem. Kompetens på områden som kritiskt tänkande, kreativitet och samarbete/lagarbete är också viktiga för att möjliggöra miljömedvetenhet och aktivt medborgarskap.

2.6 Enligt OECD är det i de flesta länder endast ett fåtal skolor som har kurser som helt ägnas åt miljöfrågorna, men dessa frågor diskuteras ofta inom ramen för andra kärnämnen, och många skolor erbjuder aktiviteter som fokuserar på miljön vid sidan av schemat⁽¹⁰⁾. Dock finns det fortfarande ingen specifik **internationell forskning** om nationella strategier och läroplaner om miljövetenskap, miljöattityder och den särskilda utvecklingen av tillhandahållandet av grön kompetens och bedömning av sådan kompetens. Därför uppmanar EESK kommissionen att se till att studier om grön kompetens och gröna färdigheter genomförs i medlemsstaterna och att basera sin strategi på sådana studier.

2.7 En miljöanpassning av ekonomin betyder att produkter och tjänster tillverkas med mindre energi, mindre råmaterial och med minskade koldioxidutsläpp. Det gäller all ekonomisk verksamhet inom alla sektorer och omfattar arbetstagare och konsumenter⁽¹¹⁾. Omställningen till en koldioxidneutral ekonomi innebär strukturella förändringar inom alla sektorer och yrken, i takt med att nya gröna yrken uppstår eller får ökad efterfrågan. Det som behövs mest är dock att miljöanpassa befintliga yrken. Det innebär **nya färdigheter som kräver uppdateringar av läroplaner** eller till och med nya kvalifikationer på olika utbildningsnivåer.

2.8 Varje yrke har sina specifika miljöaspekter som måste beaktas. Medan miljöanpassningen av ekonomin skapar ett behov av färdigheter, särskilt i specifika sektorer som energi och resurseffektivitet, byggindustri eller tillverkning, skapar övergången till en cirkulär ekonomi ett behov av gröna färdigheter inom många olika branscher. Sådana nya färdigheter behöver också återspeglas i olika utbildningssektorer, inklusive yrkesutbildning, från grundläggande yrkesutbildning till fortsatt yrkesutbildning, samt i läroplaner för lärlingsutbildningar. Dessa nya gröna färdigheter kan variera från mycket tekniska och jobbspecifika färdigheter till "mjukare" färdigheter, såsom ansvarig användning av resurser, som kan vara relevanta inom flera yrken, hierarkinivåer och sektorer⁽¹²⁾.

2.9 Det finns fortfarande ingen **övergripande strategi på EU-nivå**, såsom en rådsrekommendation, om att förbättra utbildningen i grön kompetens och gröna färdigheter, utveckla gröna **skolstrategier** och tillhandahålla kompetenshöjning och omskolning för vuxna, på och utanför arbetsplatsen, med avseende på färdigheter som krävs för att skydda miljön, för samhället och miljöanpassningen av ekonomin. EESK välkomnar att kommissionens nya europeiska kompetensagenda⁽¹³⁾ (2020) är inriktad på grön kompetens. Vi beklagar dock att det i agendan inte anges något mål för länder avseende andelen vuxna som har åtminstone grundläggande grön kompetens och gröna färdigheter, när ett mål föreslås för deltagande i vuxenutbildning i grundläggande digitala färdigheter. Vi föreslår att en rådsrekommendation skulle kunna följa upp förslagen i den nya kompetensagendan för Europa och fokusera på hur en grön attityd ska utvecklas hos alla, så att

⁽⁹⁾ EUT C 189, 4.6.2018, s 1.

⁽¹⁰⁾ OECD (2012), "How 'green' are today's 15-year-olds?", PISA in Focus, nr. 15.

⁽¹¹⁾ Eurofound (2011), "Arbetsmarknadsrelationer och hållbarhet: parternas roll i övergången till en grön ekonomi".

⁽¹²⁾ Cedefop (2019), "Skills for green jobs: 2018 update". European synthesis report. I Cedefops studie behandlas utvecklingen i Tyskland, Danmark, Spanien, Estland, Frankrike och Förenade kungariket.

⁽¹³⁾ COM(2020) 274 final.

miljöansvar görs till en övergripande kompetens i utbildningen inom det europeiska utbildningsområdet, och fokusera på jämlikhet när det gäller förvärvandet av grön kompetens i alla åldrar, oavsett kön och även i socioekonomiskt missgynnade grupper.

2.10 Omställningen till en cirkulär och koldioxidsnål ekonomi kommer oundvikligen att medföra en förändring av sektoriella och yrkesmässiga strukturer och skapa möjligheter men också utmaningar, för bland annat sektorer på tillbakagång och sektorer som står inför rekryteringsflaskhalsar. Ur detta perspektiv skulle skräddarsydda strategier för mer utsatta grupper av vuxna, såsom lågutbildade⁽¹⁴⁾, ge ytterligare socioekonomiska fördelar.

2.11 Omfattande strategier bör genomföras och finansiering tillhandahållas för att stödja lärares och utbildares grundutbildning och fortsatta yrkesmässiga utveckling när det gäller miljöskydd som ett övergripande ämne för lärare i alla ämnen, på alla nivåer och i alla typer av utbildning, liksom en specifik utbildning i grön kompetens och gröna färdigheter. Tillhandahållandet av lämpligt yrkesmässigt stöd för lärare och utbildare och av relevant och aktuellt undervisningsmaterial, verktyg, metoder och undervisningspraxis i denna fråga bör också säkerställas.

2.12 Enligt ny forskning⁽¹⁵⁾ har utbildningsprogram för kompetensutveckling för arbetslösa eller arbetstagarare generellt sällan ett specifikt fokus på grön kompetens, även om sektorns organisationer och välgörenhets-/icke-vinstdrivande organisationer ibland är aktiva och utvecklar sådan kompetens. Det kan återspegla den konstaterade svaga kopplingen mellan miljörelevanta strategier och de som handlar om sysselsättning och kompetens, bland annat planering av kompetensbehov. I de undersökta länderna är lagstiftningen, politiken och strategierna sällan enbart inriktade på grön kompetens och gröna arbetstillfällen. Samtidigt är subventioner och incitament som är inriktade på företag för utveckling av grön kompetens sällsynta.

3. Särskilda kommentarer

3.1 EESK påpekar att **FN:s mål för hållbar utveckling** kräver att länder vidtar åtgärder avseende inkluderande och rättvis utbildning (mål 4) och avseende klimatförändringar (mål 13). I synnerhet syftar delmål 13.3 till att: "[f]örbättra utbildningen, medvetenheten och den mänskliga och institutionella kapaciteten vad gäller begränsning av klimatförändringarna, klimatanpassning, begränsning av klimatförändringarnas konsekvenser samt tidig varning". Delmål 4.7 syftar till att "säkerställa att alla studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling", vilket inte bara avser ett sätt att förbättra färdigheter och främja ekonomin, utan också att främja målen **globalt medborgarskap och fred**.

3.2 EESK betonar behovet av att genomföra den första principen i **den europeiska pelaren för sociala rättigheter** (att säkerställa god, inkluderande utbildning och livslångt lärande som en rättighet för alla i Europa) när det gäller att förbättra tillhandahållandet av grön kompetens och gröna färdigheter för alla, och att stödja genomförandet av denna princip med hållbar offentlig finansiering i överenskommelse med arbetsmarknadens parter och det civila samhället.

3.3 EESK välkomnar att den europeiska gröna given⁽¹⁶⁾, som offentliggjordes den 11 december 2019, omfattar en övergripande EU-strategi för bekämpning av klimatförändringar och för miljöskydd i syfte att uppnå klimatneutralitet i EU senast 2050, och att den innehåller olika strategier som kommer att följas upp i form av kommande förordningar, medel och nationella reformer. Kommittén är särskilt nöjd över att det i den europeiska gröna given betonas att: "[s]kolor, utbildningsinstitutioner och universitet är väl lämpade för att engagera elever, föräldrar och samhället i stort i de förändringar som krävs för att omställningen ska lyckas." I den europeiska gröna given understryks också vikten av proaktiv kompetenshöjning och omskolning för att underlätta en rättvis omställning till en grön ekonomi för alla, särskilt för arbetstagarare inom sektorer på tillbakagång.

⁽¹⁴⁾ Se Cedefop (2020), "Empowering adults through upskilling and reskilling pathways, Volume 1: adult population with potential for upskilling and reskilling, for a comprehensive overview of low-skilled adults in the EU-27 and the UK".

⁽¹⁵⁾ Cedefop (2019), "Skills for green jobs: 2018 update". European synthesis report. I denna studie behandlas utvecklingen i Tyskland, Danmark, Spanien, Estland, Frankrike och Förenade kungariket.

⁽¹⁶⁾ COM(2019) 640 final.

3.4 I den europeiska gröna given tillkännages kommissionens plan att utarbeta en **europeisk kompetensram** för att bidra till utvecklingen och bedömningen av kunskaper, kompetens och attityder när det gäller klimatförändring och hållbar utveckling. Den ska också tillhandahålla stödmaterial och underlätta erfarenhetsutbyte i EU:s nätverk av lärarutbildningsprogram". EESK välkomnar detta förslag och rekommenderar att kommissionen utvecklar det slags kompetensram som skulle kunna tillämpas på **formellt, informellt och icke-formellt** lärande enligt den öppna samordningsmetoden, som skulle inkludera representanter från utbildningsministerierna, arbetsmarknadens parter från utbildningssektorerna samt andra berörda aktörer såsom icke-statliga organisationer på ungdomsområdet och utbildningsområdet.

3.5 Ur ett formellt utbildningsperspektiv ligger grön kompetens och fokus på klimatförändringar inom lärande och undervisning i linje med att göra skolor mer demokratiska, och med en lärandemiljö där det råder en "grön kultur" som leder till **inrättandet av gröna skolor**, som genom att ha lämplig klimatmedveten infrastruktur som skyddar miljön drivs på ett hållbart sätt i partnerskap med alla skolaktörer och förbereder eleverna för att bekämpa klimatförändringarna som aktiva medborgare och i deras framtida arbeten.

3.6 Grön kompetens måste utvecklas inom ramen för nationella **aktiva utbildnings- och kompetensstrategier**, i samarbete med berörda aktörer, som en del av en effektiv social dialog och i samarbete med relevanta civilsamhällsorganisationer – inklusive organisationer för studerande, ungdomar, lärare och föräldrar – för att främja en koldioxidsnål, resurseffektiv och socialt inkluderande ekonomi. Dessa strategier behöver också utformas och hållas uppdaterade genom att dra nytta av ett effektivt system för planering av kompetensbehov och matchning⁽¹⁷⁾, som omfattar alla relevanta aktörer, särskilt arbetsmarknadens parter och icke-statliga organisationer på ungdomsområdet och utbildningsområdet, och beaktar andra politiska mål, bland annat de som är relevanta för utbildning, sysselsättning, miljöskydd, den cirkulära ekonomin och migration. Detta skulle möjliggöra ett snabbt och målinriktat tillhandahållande av utbildning om grön kompetens som tillgodoser samhällets och ekonomins behov. Omställningen till en cirkulär ekonomi bör ses som ett strategiskt mål för medlemsstaterna, och utvecklingen av grön kompetens bör anpassas till nationella tillväxtstrategier för att garantera att utbildningsinitiativen uppfyller nationella strategiska mål.

3.7 Utöver formell utbildning bidrar icke-formella miljöer till utbildning i miljömedborgarskap genom att skapa möjligheter och förutsättningar som gör att ungdomar kan förvärva de kunskaper och de färdigheter, värderingar, attityder och miljöfrämjande beteenden som krävs för att bli miljömedborgare. Dessutom är en miljömedborgare berättigad och motiverad att delta i samhället som en drivkraft för förändring i riktning mot att lösa samtida miljöproblem, förhindra att nya uppstår och uppnå hållbarhet och återställa vårt (mänskliga) förhållande till naturen. Pedagogik, bland annat lokalt baserad utbildning, medborgarutbildning i ekologi, pedagogik i fråga om ekorättvisa, åtgärdskompetens och sociovetenskapligt undersökningsbaserat lärande kan bidra till att bygga upp ungdomars kompetens för det djupa medborgardelta-gande som krävs för att genomföra miljömässiga och sociala förändringar⁽¹⁸⁾. Det är därför mycket viktigt att stödja **icke-formella utbildningsprogram och organisationer som använder dessa kompetenshöjande metoder**, eftersom de kompletterar den formella utbildningen i skolor.

3.8 I likhet med det första **gemensamma rådsmötet** någonsin mellan EU:s finans- och utbildningsministrar 2019⁽¹⁹⁾ uppmanar kommittén framtida EU-ordförandeskap och kommissionen att fördjupa samarbetet mellan råden för utbildning, sysselsättning och miljö, så att beslutsfattare på högsta nivå kopplar samman kampen mot klimatförändringar och vikten av att tillhandahålla grön kompetens och gröna färdigheter för alla åldrar.

⁽¹⁷⁾ Mer information om planering av kompetensbehov och matchning enligt ett omfattande system för kompetensstyrning finns på Cedefops webbsida *Anticipating and matching skills*. Om betydelsen av planering av kompetensbehov när det gäller grön kompetens: "Skills for green jobs: 2018 update", Cedefop (2019).

⁽¹⁸⁾ Paraskeva-Hadjichambi D. m.fl. (2020) "Educating for Environmental Citizenship in Non-formal Frameworks for Secondary Level Youth". I: Hadjichambis A. m.fl. (red.) "Conceptualizing Environmental Citizenship for 21st Century Education. Environmental Discourses in Science Education", vol 4. Springer, Cham.

⁽¹⁹⁾ Gemensamt möte med utbildnings- och finansministrarna.

3.9 EESK välkomnar också att Europaparlamentet antagit en resolution om den europeiska gröna given⁽²⁰⁾, där det "understryker att **industristrategin** måste ta vederbörlig hänsyn till konsekvenserna för arbetskraften och till **utbildning, omskolning och fortbildning av arbetstagare**⁽²¹⁾. Parlamentet uppmanar kommissionen att noga titta på strategins regionala dimension och se till att ingen människa eller region hamnar på efterkälken. Parlamentet insisterar på att strategin måste innehålla en social dialog där arbetstagarna är fullt delaktiga". EESK understryker att företag också behöver utveckla strategier för miljöskydd, vilket även kräver kompetensutveckling för arbetsgivarna.

3.10 Miljöansvar börjar med information till medborgarna om vilka tekniska lösningar som de kan börja använda för miljöanpassningen av ekonomin, privatlivet och hushållen. I detta syfte är det mycket viktigt att åtgärder vidtas så att fler tekniska gröna lösningar kan sättas i händerna på företag, offentliga organ och hushåll, tillsammans med utbildning om hur man använder dessa tekniska lösningar genom praktisk inlärning. Den rättvisa omställningsstrategin⁽²²⁾ bör därför **stödja utvecklingen av kompetens och färdigheter hos vuxna i alla åldrar** på och utanför arbetsplatsen, och på så sätt hjälpa dem att göra karriärval och omställningar och inta hållbara attityder i livet.

3.11 Den första principen i den europeiska pelaren för sociala rättigheter behöver verkställas för att säkerställa att alla vuxna har lika tillgång till god, inkluderande utbildning och livslångt lärande både på och utanför arbetsplatserna när det gäller grön kompetens, gröna färdigheter, grön teknik och hårda och mjuka gröna färdigheter i särskilda yrken, vilket leder till ett erkännande av utbildning för att förbättra kvalifikationsnivån. Effektivt stöd för att förbättra tillhandahållandet av utbildning i grön kompetens och kompetens för gröna arbetstillfällen bör ges till arbetstagare på alla kompetensnivåer och oberoende av företagets storlek, oavsett sektor och i vilket geografiskt område de arbetar i. Sådant stöd behöver utvecklas som en nationell och sektoriell strategi, med deltagande av branschspecifika kompetensråd och arbetsmarknadens parter med särskild uppmärksamhet på leverantörens utbildningskvalitet.

3.12 EU måste öka investeringarna för att minska sina koldioxidutsläpp och sitt koldioxidavtryck genom projekt som också kan skapa arbetstillfällen av god kvalitet. **Finansiering för grön kompetens och gröna färdigheter för miljöskydd** är en mycket viktig del av **Erasmus+** för att stödja samarbetsprojekt på ungdoms- och utbildningsområdet i kampen mot klimatförändringar, främja rörlighet och utbyten mellan studerande, ungdomar och personal med fokus på utbildning, utveckling av gröna skolor och lärarutbildning. EESK noterar att kommissionen har arbetat för att förse medlemsstaterna med nya ekonomiska resurser för att göra skolbyggnader och verksamheter mer hållbara med målet att använda 3 miljarder euro till investeringar i skolinfrastuktur 2020. Vi ställer oss bakom att andra EU-fonder, såsom ESF+, återhämtningspaketet och Fonden för en rättvis omställning inriktas på att tillhandahålla ekonomiskt stöd till utvecklingen av grön kompetens bland studerande i alla åldrar. Samtidigt behöver hållbara offentliga investeringar inom utbildning säkerställas⁽²³⁾.

3.13 Stöd för utbildning av vuxna är en viktig vinst för individen, arbetsgivaren och hela ekonomin i en grundläggande **omvandling av arbetslivet**, som huvudsakligen drivs på av klimatförändringarna. **Finansiering av kompetenshöjning och omskolning** av arbetskraften med stöd från ESF+, andra europeiska fonder, stöd från nationella offentliga arbetsförmedlingar och arbetsgivarnas bidrag är av yttersta vikt och bör backas upp genom effektiva omskolnings- och kompetenshöjningsstrategier. Det kan vara till stor hjälp att stödja samarbete och delning av resurser mellan företag för att tillgodose utbildningsbehoven, särskilt för små och medelstora företag som saknar tid och resurser att utbilda på egen hand⁽²⁴⁾. Förvärvandet av grön kompetens på arbetsplatsen skulle öka arbetstagarnas, chefernas och aktörernas motståndskraft och anpassningsförmåga, och samtidigt bidra till grön tillväxt.

⁽²⁰⁾ Europaparlamentets resolution av den 15 januari 2020 om den europeiska gröna given.

⁽²¹⁾ Vår fetmarkerings.

⁽²²⁾ Mekanismen för en rättvis omställning är en del av den europeiska investeringsplanen inom den gröna given och kommer att uppbåda minst 100 miljarder euro i investeringar för att tillhandahålla ytterligare riktat stöd till de regioner som påverkas mest av omställningen till en klimatneutral ekonomi och som har mindre kapacitet att hantera utmaningen.

⁽²³⁾ EUT C 262, 25.7.2018, s. 1.

⁽²⁴⁾ Cedefop (2019), "Skills for green jobs: 2018 update". I studien behandlas utvecklingen i Tyskland, Danmark, Spanien, Estland, Frankrike och Förenade kungariket.

3.14 EESK välkomnar att rådet (miljö) möttes den 5 mars 2020 och diskuterade den gröna given och en **miljöanpassning av den europeiska planeringsterminen** ⁽²⁵⁾, och uppmanar kommissionen att arbeta med utbildningsministerierna, relevanta arbetsmarknadsparter och civilsamhällesorganisationer för att fastställa landsspecifika rekommendationer för EU:s medlemsstater om att förbättra tillhandahållandet av grön kompetens och gröna färdigheter på alla nivåer och i alla typer av utbildningssektorer, med början i förskoleverksamhet och vidare till högre utbildning och vuxenutbildning, med beaktande av effektivt stöd för vuxna på och utanför arbetsplatsen.

Bryssel den 2 december 2020.

Christa SCHWENG
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

⁽²⁵⁾ Miljörådets möte den 5 mars 2019.

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Industriell omvandling mot en grön och digital europeisk ekonomi: lagstiftningskrav och arbetsmarknadsparternas och det civila samhällets roll

(förberedande yttrande)

(2021/C 56/02)

Föredragande: **Lucie STUDNIČNÁ**

Remiss	Europaparlamentet, 15.9.2020
Rättslig grund	Artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.
Ansvarig sektion	Inre marknaden, produktion och konsumtion
Antagande vid plenarsessionen	2.12.2020
Plenarsession nr	556
Resultat av omröstningen	148/89/19
(för/emot/nedlagda röster)	

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Det finns ett antal villkor för att den industriella omvandlingen mot en grön och digital europeisk ekonomi ska leda till en hållbar, rättvis och socialt godtagbar framtid i Europa. Covid-19-pandemin har avsevärt ökat behovet av ett mycket bredare och starkare deltagande av arbetsmarknadens parter och det civila samhället i beslutsfattandet på alla nivåer samt ett starkt regelverk och kraftfulla standarder på EU-nivå, särskilt om den sociala agendan. Den handlingsplan som aviserats för att genomföra den europeiska pelaren för sociala rättigheter bör spela en viktig roll i detta arbete.

1.2 EESK anser att det är viktigt att erkänna komplementariteten mellan klimatförändringarna, politiken för en cirkulär ekonomi och företagens sociala ansvar, och att lyfta fram de cirkulära egenskaperna hos energi från förnybara källor.

1.3 Den roll som arbetsgivare, entreprenörer och den privata sektorns engagemang spelar för att driva på strukturförändringar är avgörande för den industriella omvandlingen. Eftersom innovation i Europa vanligtvis kommer från små enheter bör fokus ligga på att skapa ett gynnsamt företagsklimat för och främja potentialen hos de små och medelstora företag som tillhandahåller kunskapsbaserade tjänster på hög nivå. De spelar ofta en banbrytande roll för närliggande branschers marknadspositionering och är tillförlitliga och krissäkra arbetsgivare. Erfarenheterna hos företag och organisationer inom den sociala ekonomin bör också utnyttjas: De är verksamma på områden som påverkas av den gröna och digitala omställningen. Därför måste deras verksamhet och sociala innovationsprocesser främjas.

1.4 En mekanism för att kanalisera den privata sektorns finansiella resurser till investeringar som är förenliga med ESG-kriterierna (miljö, samhällsansvar och bolagsstyrning) bör införas på ett konsekvent sätt. Strategierna för bankunionen, kapitalmarknadsunionen, hållbar finansiering, digital finansiering och små och medelstora företag är därför alla ömsesidigt förstärkande och motiverar att medel kanaliseras till de mer produktiva projekten, i en ekonomi där finansieringsbehoven är upp till 80 % avhängiga av banksektorn.

1.5 Ett motståndskraftigt, hållbart, rättvist och välmående Europa kräver ett regelverk som kan förbättra en rättvis omställningsprocess samtidigt som dess etiska konsekvenser och allmänna intressen såsom konsumentskydd, hälsa, säkerhet och kvalitet beaktas. EESK rekommenderar att europeiska och nationella institutioner inför nya styrningsstrukturer som kan säkerställa den lokala ekonomins, arbetsmarknadsparternas och det civila samhällets aktiva deltagande i utformningen och genomförandet av rättvisa åtgärder för att säkerställa att omställningarna blir socialt rättvisa. En av de viktigaste styrningsordningarna för att genomföra och övervaka framsteg i form av socialt rättvisa omställningar är den europeiska planeringsterminen. EESK rekommenderar att nya, förbättrade, mätbara och kompletterande sociala, ekonomiska och miljörelaterade indikatorer införlivas i den europeiska planeringsterminen för att övervaka och följa upp principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

1.6 Regionernas roll bör stärkas i den europeiska omställningsagendan. Långsiktig planering, en kraftfull platsbaserad strategi, smart specialisering och en agenda för humankapital är den centrala inriktningen och förenar den långsiktiga omställningsambitionen med kortsiktiga prioriteringar.

1.7 EESK anser att finansierings- och stödinstrument för omställningsrelaterad verksamhet på EU-nivå måste kompletteras med nationella resurser, med nödvändig samordning mellan olika förvaltningsnivåer. För att säkerställa tillräcklig finansiering förespråkar EESK också ett bredare utbud av egna medel.

1.8 En agenda för humankapital är en av förutsättningarna för en framgångsrik omställning. Ett antal aktörer, däribland utbildningsinstitutioner, arbetsgivare, fackföreningar, offentliga arbetsförmedlingar, icke-statliga organisationer och branschorganisationer, måste samarbeta när det gäller kompetensutveckling och planering för alla framtida behov av kompetenser, nya som gamla.

1.9 EESK välkomnar den handlingsplan som aviserats för att genomföra den europeiska pelaren för sociala rättigheter. EU:s relevanta arbetsrättsliga regelverk bör stärkas för att bättre stödja en rättvis omställning för arbetstagare. I handlingsplanen bör man fastställa en lägsta nivå för rättigheter på EU-nivå, inbegripet rätt till hälsa och säkerhet som omfattar alla arbetstagare och nya typer av arbete, rätt till information, samråd, medbestämmande och deltagande, inte bara i fråga om omställningssituationer, rätt till kompetensutveckling, miniminormer för arbetslöshetsförsäkring, minimilön och kollektiva förhandlingar.

2. Allmänna kommentarer och en framåtblickande strategi

2.1 Detta förberedande yttrande har begärts av Europaparlamentets utskott för sysselsättning och sociala frågor som ett bidrag till den kommande handlingsplanen för att genomföra den europeiska pelaren för sociala rättigheter och EU:s nästa sociala toppmöte, som planeras äga rum i Porto i maj 2021.

2.2 Europeiska företag och arbetstagare står inför de enorma sociala och ekonomiska konsekvenserna av covid-19-pandemin. Många företag går i graven, arbetstillfällena går förlorade och hushåll förlorar sin försörjning. Trots ekonomiska räddningsåtgärder utan motstycke, som syftar till att dämpa nedstängningsåtgärdernas effekter på arbetstillfällena och företag, ger de ekonomiska prognoserna en mycket oroande bild. EU:s ekonomi förväntas minska med 8,3 % under 2020 och växa med 5,8 % under 2021. Tillväxten under 2021 kommer också att bli något mindre robust än vad som förutspåddes under våren⁽¹⁾. Medlemsstaterna har rekordhöga skulder, och EU har också för första gången ådragit sig gemensamma skulder. Vi känner inte heller till konsekvenserna av brexit.

2.3 Viktiga industrier och sektorer, allt från mänskliga resurser till forskning, måste identifieras och stödjas, vilket bör leda till en europeisk industripolitik som skyddar dessa strategiska sektorer på marknaden och säkerställer försörjningstryggheten för viktiga resurser. EU:s industripolitik bör fungera som ett paraply som samordnar alla EU:s olika politiska åtgärder på ett sammanhängande och övergripande sätt för att skapa synergieffekter. En sådan omställning förutsätter att kommissionen visar vägen och att medlemsstaternas politik anpassas till EU:s politik. Detta innebär inte detaljstyrning, utan det innebär att man anpassar politiken så att den blir sammanhängande och främjar djupgående förändringar. Denna process kommer enbart att vara möjlig om det civila samhällets organisationer och arbetsmarknadens parter deltar aktivt. Utan en "social giv" som bygger på EU-medborgarnas demokratiska och faktiska deltagande kommer det inte att bli någon gynnsam grön giv för alla.

2.4 En mekanism för att kanalisera den privata sektorns finansiella resurser till investeringar som är förenliga med ESG-kriterierna (miljö, samhällsansvar och bolagsstyrning) bör införas på ett konsekvent sätt. Strategierna för bankunionen, kapitalmarknadsunionen, hållbar finansiering, digital finansiering och små och medelstora företag är därför alla ömsesidigt förstärkande och motiverar att medel kanaliseras till de mer produktiva projekten, i en ekonomi där finansieringsbehoven är upp till 80 % avhängiga av banksektorn.

2.5 Det begrepp som har uppstått i detta sammanhang när det gäller miljömässiga och tekniska förändringar är "rättvis omställning". EESK ser en rättvis omställning som en central del av både budgeten och återhämtningsplanen som verkar för en grönare europeisk ekonomi. Det är därför nödvändigt att utveckla en bredare förståelse av vad en rättvis omställning (utöver koldioxidbaserade ekonomier) är som fullt ut genomför den europeiska pelaren för sociala rättigheter⁽²⁾, på grundval av ett nytt samhällskontrakt, samtidigt som man driver på reformer när det gäller omfördelningssystem, balans mellan arbete och privatliv samt jämställdhet. Särskilt viktiga när det gäller genomförandet av den europeiska pelaren för

⁽¹⁾ EC Summer 2020 Economic Forecast: A deeper recession with wider divergences.

⁽²⁾ EUT C 364, 28.10.2020, s. 1.

sociala rättigheter är högkvalitativa arbetstillfällen för alla, tillgång till utbildning av hög kvalitet, inklusive rätten till livslångt lärande, särskilt för utsatta grupper, lika tillgång till hälso- och sjukvård och sociala tjänster för alla, socialt skydd och inkludering av utsatta grupper, såsom långtidsarbetslösa, kvinnor, unga människor, migranter eller personer med funktionsnedsättning. Alla dessa viktiga mål kan uppnås genom en blomstrande ekonomi, nya högkvalificerade arbetstillfällen som erbjuds av arbetsgivare och nödvändiga investeringar i ny teknik.

2.6 Länder och regioner i industriell omvandling möter vanligen utmaningar när de vill modernisera den industriella basen, förbättra arbetskraftens kompetens, kompensera för förlorade arbetstillfällen inom nyckelsektorer och öka den låga produktivitet som begränsar inkomstillväxten. På det hela taget skulle de gynnas av miljöanpassning, tekniska framsteg och närliggande utvecklingstendenser, men vissa orter och vissa befolkningsgrupper, särskilt utsatta grupper såsom personer med funktionsnedsättning, äldre, romer och migranter, riskerar att hamna på efterkälken. För att ta itu med de utmaningar som är förknippade med långsiktiga omvandlingar måste beslutsfattare, arbetsmarknadens parter, det civila samhällets organisationer och viktiga intressenter i dessa länder och regioner planera för förändringar och aktivt hantera omställningen. Social dialog, information, samråd och deltagande av arbetstagare och deras representativa organisationer, inbegripet i beslutsfattande organ (styrelser och tillsynsråd), spelar en viktig roll för att ta itu med och påverka företagets beslutsfattande i syfte att hantera omställningar på ett framåtblickande sätt. EESK uppmanar kommissionen att stärka och utveckla den sociala dimensionen i den framtida uppdaterade industristrategin.

2.7 Att hantera pandemikrisen och möjliggöra en framgångsrik industriell omställning ligger i alla intressentgruppers intresse och kräver gemensamma insatser och delade mål (såsom långsiktig affärsutveckling) och en ändamålsenlig social dialog i ett klimat som präglas av förtroende samt en positiv attityd. EESK anser att god och därmed hållbar företagsledning med gemensam planering för förändringar måste baseras på den inre marknadens beprövade rättsliga miniminormer, där arbetstagarnas röst kommer till uttryck genom information, samråd och arbetstagedeltagande i företagets styrelser.

2.8 Digitaliseringen och automatiseringen har både positiv och negativ inverkan på ekonomin och samhället. Denna omställning förutsätter reglering som följer den tekniska omvandlingens takt samt planering för förändringar, t.ex. genom att arbetsmarknadens parter involveras. De europeiska företagsråden och Europabolagens företagsråd kan tjäna som ett positivt exempel på arbetstagarnas obligatoriska gränsöverskridande deltagande i att balansera intressen och utforska lösningar i en anda av socialt partnerskap. Detta innebär att man garanterar utbildning för arbetstagare och förhandlar fram kollektivavtal för att stödja självständighet i arbetet och säkerställa en god balans mellan arbete och privatliv. Digitaliseringen och internetekonomin har också resulterat i nya arbetsformer, såsom plattformarbete, där arbetstagarna saknar social trygghet och anställningstrygghet och ofta arbetar under mycket osäkra förhållanden och med oklar status. Deras arbetsvillkor och status måste harmoniseras på EU-nivå för att uppmuntra rättvis rörlighet och integration på den inre marknaden⁽³⁾. I detta syfte ser EESK ett behov av att skapa rättssäkerhet för arbetstagare genom att fastställa en rättslig status för arbete i den digitala plattformsekonomin. Låg eller ingen tillgång till socialt skydd medför en kostnad, inte bara för arbetstagarna själva utan även för de sociala trygghetssystemen.

2.9 Den digitala omvandlingen medför också potentiella risker på sådana områden som finansiell stabilitet, ekonomisk brottslighet och konsumentskydd. Dessa risker kan öka ytterligare på grund av det splittrade lagstiftningslandskapet i EU och en ojämn global utveckling när det gäller att reglera sektorn. EESK anser därför att EU bör skapa ett omfattande och stabilt regelverk på detta område. Kommittén rekommenderar också att EU återupptar sitt initiativ om att beskatta stora digitala företag⁽⁴⁾.

2.10 Arbetstagarna måste ges möjlighet att förbereda sig ordentligt för arbetsmarknaden, och de ekonomiska förändringar som redan pågår kommer att vara grundläggande för industrins tillväxt och EU:s bredare ekonomiska framgång. Ny och högre kompetens, även för arbetare, utgör en utmaning för lärlingsutbildningssystemen. Högre kompetens kräver ökad yrkesutbildning vid högre utbildningsinstitutioner. Till skillnad från de bäst utformade

⁽³⁾ EUT C 429, 11.12.2020, s. 173.

⁽⁴⁾ EUT C 429, 11.12.2020, s. 6.

grundläggande lärlingsutbildningssystemen är bristen på nationella ramar och kvalitetskontroll ett problem, liksom övergången från grundläggande lärlingsutbildningar till högre utbildning. Framtiden kommer att kräva samarbete och innovation från både det civila samhället och myndigheterna på alla nivåer för att skapa de likvärdiga villkor som de organisationer som är företrädare i EESK begär ⁽⁵⁾.

2.11 EESK noterar att digital teknik och tillämpningar av artificiell intelligens bör inriktas på människan och gynna samhället som helhet, och stöder ett regelverk för artificiell intelligens. Den gröna och digitala omställningen bör inte motarbetas, och EU bör främja utvecklingen av AI-system som är inriktade på specifika tillämpningar för att påskynda den ekologiska omställningen och klimatomställningen ⁽⁶⁾.

3. Innovation

3.1 Det kommer att finnas betydande innovationsbehov: från skapandet och påskyndandet av nya koldioxidsnäla produktionsprocesser (av vilka många kräver i grunden annorlunda utformnings- och produktionsätt, utöver nya råvaror och/eller kärnindustriprocesser) till innovation, inte bara i de mer cirkulära värdekedjorna för basmaterialindustrin utan även i de energisystem som försörjer dem. Dessutom måste den mest lovande koldioxidsnäla tekniken kunna användas i industriell skala. Detta kommer att kräva snabbt politiskt stöd för att införa och driva på uppskalningen av nya koldioxidsnäla produktionsvägar och materialanvändningar senast 2030.

3.2 De omvandlingar som krävs för att uppnå en rättvis omställning i hela EU kommer att kräva en gemensam ram för att mobilisera myndigheterna, företagen och det civila samhället kring målinriktad problemlösning. Social innovation har en viktig roll att spela i denna process. I detta avseende kan ett viktigt steg vara att skapa en sektorsövergripande EU-strategi för social innovation, ge större erkännande till aktörer inom den sociala ekonomin samt testa och kanske använda deras affärsmodeller. Detta skulle bidra till utvecklingen av ett ekosystem för subventionerade experiment på EU-nivå samt nationell, regional och lokal nivå.

4. Främja entreprenörskap och den privata sektorns engagemang

4.1 Entreprenörskap och den privata sektorns engagemang som driver på strukturförändringar spelar en viktig roll i den industriella omvandlingen. Det finns ofta flera hinder för innovativt entreprenörskap som dröjer sig kvar när det finns ett starkt industriellt arv, särskilt låga nivåer av uppstarts- och uppskalningsverksamhet, svaga entreprenörskapskulturer och brist på innovation och faktiskt sammanlänkade kunskapsnätverk.

4.2 Eftersom innovation i Europa vanligtvis kommer från små enheter bör fokus ligga på att främja potentialen hos små och medelstora företag som tillhandahåller kunskapsbaserade tjänster på hög nivå, såsom inom de fria yrkena, bl.a. vad gäller finansiering. De spelar ofta en banbrytande roll för närliggande branschers marknadspositionering och är tillförlitliga och krissäkra arbetsgivare.

4.3 Företag och organisationer inom den sociala ekonomin, som är aktörer inom en sektor som har visat stor motståndskraft och har bidragit till att mildra effekterna av covid-19-krisen, är främst verksamma på områden som påverkas av den digitala och gröna omställningen. Främjandet av deras verksamhet och sociala innovationsprocesser måste därför säkerställas.

5. Arbetsmarknadsparternas och det civila samhällets roll

5.1 EESK har understrukit att de "förändringar som ny teknik, artificiell intelligens och stordata medför för produktionsprocesserna och ekonomin rent generellt kommer även att förändra arbetsmarknaden i grunden" och att det är viktigt att "dessa förändringsprocesser sker inom ramen för en gynnsam social dialog och med respekt för arbetstagarnas rättigheter och livskvalitet" ⁽⁷⁾.

⁽⁵⁾ EESK:s studie "Finding a new consensus on European civil society values and their evaluation".

⁽⁶⁾ EUT C 47, 11.2.2020, s. 64.

⁽⁷⁾ EUT C 353, 18.10.2019, s. 6.

5.2 Ett nära samarbete mellan de viktigaste lokala/regionala intressenterna är avgörande för att identifiera de mest hållbara tillämpningarna och maximera den socioekonomiska utvecklingen. God praxis hos arbetsmarknadens parter på alla nivåer på grundval av kollektivavtal som skapar lika villkor för ekonomiska konkurrenter inom en sektor eller en region utgör ett riktmärke som främjar en strategi för rättvis omställning i förhållande till minskade koldioxidutsläpp och andra klimatpolitiska mål ⁽⁸⁾.

6. Säkerställa en rättvis omställning – styrnings-/regleringskrav

6.1 Omställningen till en klimatneutral ekonomi medför en rad komplexa styrningsrelaterade utmaningar för beslutsfattarna. En av dessa är att balansera omställningens långsiktiga strategiska dimension med behovet av kortsiktiga åtgärder. Omställning kräver långsiktigt strategiskt tänkande och beslutsfattande, men det krävs även förmåga att ta hänsyn till valcykler och regeringarnas och andra intressenters tillhörande önskan att se resultaten av genomförda projekt.

6.2 En av de viktigaste styrningsordningarna för att genomföra socialt rättvisa omställningar och övervaka framstegen med dem är den europeiska planeringsterminen. Det är av yttersta vikt att ständigt utvärdera den europeiska och nationella politiken på det sociala, ekonomiska och miljömässiga planet. Den europeiska planeringsterminen har gradvis utvecklats mer social dimension, men dess makroekonomiska och finanspolitiska dimensioner är fortfarande förhärskande. EESK föreslår därför att nya, förbättrade, mätbara och kompletterande sociala, ekonomiska och miljörelaterade indikatorer införlivas i den europeiska planeringsterminen för att övervaka och följa upp alla aspekter av den europeiska pelaren för sociala rättigheter och dess principer, liksom de 17 målen för hållbar utveckling ⁽⁹⁾, och skapa synergier med den sociala resultattavlan genom att man inför begreppet hållbar välfärdsekonomi för alla ⁽¹⁰⁾, tillsammans med riktade sociala och miljörelaterade landspecifika rekommendationer ⁽¹¹⁾. Planeringsterminen har nu också omarbetats för att tillhandahålla fler åtgärder för att stödja återhämtningen, vilket EESK hoppas även kan bidra till att förnya hela EU:s styrningsmekanism och göra den till en vägledande kraft för demokratins överlevnad och uppåtgående konvergens inom EU.

6.3 En omfattande analys av synergieffekter och kompromisser mellan de mål, initiativ och rekommendationer som EU föreslår på de olika politikområdena i planeringsterminen skulle kräva en hög grad av politisk integration, samstämmighet och samordning mellan de olika institutionella aktörer som ansvarar för den ekonomiska politiken, socialpolitiken och miljöpolitiken samt en förbättring av deras analytiska kapacitet.

6.4 För att kompensera den institutionella obalansen i den ekonomiska och sociala styrningen rekommenderar EESK dessutom att man använder en "gyllene regel" ⁽¹²⁾ när man tillämpar EU:s finanspolitiska regler för att undanta offentliga investeringar vid underskottsberäkningar och ta hänsyn till de befintliga skuldnivåernas hållbarhet, i syfte att garantera en modern hälso- och sjukvårds-, miljö- och utbildningsinfrastruktur samt teknisk infrastruktur och undvika en aldrig tidigare skådad recession ⁽¹³⁾.

6.5 EESK välkomnar också kommissionens tillfälliga upphävande av stabilitets- och tillväxtpakten och begär att den ses över ⁽¹⁴⁾ för att säkerställa både stabilitet och tillväxt i syfte att stödja EU-industrins återhämtning och omställning till en klimatneutral cirkulär och digital ekonomi.

7. Regionala förutsättningar för industriell omvandling

7.1 Den industriella omvandlingen sker på många olika sätt, vilket gör det svårt att ta fram en universalstrategi för utvecklingen av nya vägar för industrin. Medan vissa ekonomiska sektorer kommer att befinna sig i nedgång, med en "oåterkallelig" minskning i den ekonomiska produktionen och sysselsättningen, kommer andra att behöva genomgå en dramatisk omstrukturering. Detta kommer att kräva en övergripande politisk strategi och massiva investeringar, både offentliga och privata, och måste åtföljas av välfungerande lokala och regionala arbetsmarknader.

⁽⁸⁾ "Framework Agreement for a Fair Transition of Coal Mining and Sustainable Development of the Mining Communities for the period 2019–2027" (Spanien); arbetstillfällena för klimatet (Portugal); arbetsmarknadsparternas överenskommelse om en rättvis omställning och klimatförändringar (Grekland); "Thyssenkrupp Steel Europe: Future Pact for Steel 20–30" (Tyskland (mars 2020)).

⁽⁹⁾ EUT C 120, 14.4.2020, s. 1

⁽¹⁰⁾ Charveriat, C. och Bodin, E. (2020), "Delivering the Green Deal: the role of a reformed European Semester within a new sustainable economy strategy".

⁽¹¹⁾ EUT C 14, 15.1.2020, s. 1.

⁽¹²⁾ EUT C 311, 18.9.2020, s. 1.

⁽¹³⁾ EUT C 311, 18.9.2020, s. 1.

⁽¹⁴⁾ EUT C 311, 18.9.2020, s. 1.

7.2 Det kan vara svårt att förena långsiktiga omställningsambitioner med kortsiktiga prioriteringar, eftersom det kanske inte är lätt att få allmänheten att godkänna politiska åtgärder som har en begränsad omedelbar effekt. Detta försätter regioner i industriell omvandling i en svår situation. Å ena sidan måste de ta itu med det omedelbara behovet av åtgärder till följd av en nedgång i de traditionella industrierna, för att hantera frågor såsom högre arbetslöshet, inkomstförluster och försämrade levnadsvillkor för delar av befolkningen, särskilt missgynnade och utsatta grupper såsom personer med funktionsnedsättning eller äldre. Å andra sidan måste de vidta åtgärder för att utnyttja de möjligheter som är förknippade med industriell modernisering, såsom att locka till sig industrier med högre mervärde, skapa och/eller locka till sig nya företag och affärsmodeller och bättre utnyttja möjliggörande teknik. Att göra fel får politiska konsekvenser som också kan påverka stödet för klimatåtgärder. Framväxten av högerextrema rörelser i Europa och på andra håll kan delvis spåras till avindustrialisering och hela regioner som hamnat på efterkälken⁽¹⁵⁾.

8. Möte med regioner i industriell omvandling: de främsta resultaten

8.1 Regionernas roll i omställningsprocessen bör stärkas i den europeiska agendan. De regionala förvaltningarnas deltagande skulle kunna bidra till att skapa de ekosystem som krävs för en framgångsrik omställning. Långsiktig planering, en stark platsbaserad strategi, smart specialisering och en agenda för humankapital har nämnts som förutsättningar för denna process.

8.2 Flera regioner i Europa – särskilt kol- och stålregionerna – har redan genomgått en omställning av antingen ekonomiska eller klimatpolitiska skäl. Den viktigaste förutsättningen för en framgångsrik omställning är en inkluderande, förutseende strategi för att se till att människor får en anständig framtid. Detta handlar bland annat om att utforma en realistisk färdplan, inrätta nödvändig forskningsinfrastruktur och tillhandahålla tekniska, innovationsrelaterade, akademiska och utbildningsrelaterade inrättningar, tillsammans med nödvändig finansiering. För att säkerställa lämplig finansiering bör de europeiska instrument som planeras för att stödja dessa regioner (t.ex. Europeiska fonden för en rättvis omställning) inte ersätta nationella insatser.

9. Finansiering och stöd för omställningsrelaterade verksamheter och projekt på EU-nivå

9.1 Processen för industriell omvandling kan innebära mycket stora möjligheter, men för att kunna utnyttja dem krävs betydande investeringar i avancerad tillverkning och tillgänglig infrastruktur samt forskning och innovation. Den medför också en inledande kostnad, som inbegriper ersättning för inkomstbortfall och utgifter för att utbilda eller omskola arbetstagare.

9.2 Det finns redan många instrument, både på nationell nivå och på EU-nivå, för att stödja omställningsrelaterade verksamheter och projekt. Målet att uppnå en rättvis omställning har också upprepats i EU:s återhämtningsplan. Alltför ofta utformas och genomförs dock politiska stödåtgärder oberoende på olika förvaltningsnivåer, med föga eller ingen samordning och föga övervakning och utvärdering.

9.3 EESK uppmanar rådet och Europaparlamentet att öka och anslå tillräcklig finansiering för investeringsbehov i den fleråriga budgetramen 2021–2027 för att åstadkomma en verklig och grundlig grön och digital omställning. För att uppnå tillräcklig finansiering förespråkar EESK också en utvidgning av utbudet av egna medel, eventuellt genom en skatt på digitala tjänster, en gemensam konsoliderad bolagsskattebas och en skatt på finansiella transaktioner⁽¹⁶⁾.

9.4 Under den innevarande programperioden fastställs det i de regler som är tillämpliga på stora företag som har fått stöd från de europeiska struktur- och investeringsfonderna att de måste betala tillbaka detta bidrag om den produktiva verksamheten omlokaliseras utanför unionen inom tio år från den slutliga utbetalningen av det stöd som de beviljats (artikel 71.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013⁽¹⁷⁾). EESK anser att bestämmelserna måste stärkas för den framtida programperioden i syfte att främja återflytt och säkerställa sammanhållning, bevara den produktiva strukturen/kapaciteten, öka sysselsättningen och främja en mer hållbar "territoriell utveckling".

⁽¹⁵⁾ Rodríguez-Pose, A. (2017), "The revenge of the places that don't matter (and what to do about it)", Cambridge Journal of Regions, Economy and Society, vol. 11, nr 1, s. 189–209.

⁽¹⁶⁾ EUT C 440, 6.12.2018, s. 106.

⁽¹⁷⁾ EUT L 347, 20.12.2013, s. 320.

9.5 EESK stöder också förbättringen av EU:s finanspolitiska styrning, med beaktande av hållbarhetsrisker och lärdomar från granskningen av bästa praxis för grön budgetering och finanspolitiska planer. Dessutom behövs skatteincitament för att övertyga företag och individer om att investera i gröna initiativ med social inverkan⁽¹⁸⁾.

9.6 De utmaningar som Europa står inför i samband med omställningen till en grön och digital ekonomi kräver massiva investeringar som offentliga medel och traditionell finansiering genom banklån inte kan tillhandahålla på egen hand. Mycket stora belopp kommer att krävas från den privata sektorn. En mekanism för att kanalisera den privata sektorns finansiella resurser till investeringar som är förenliga med ESG-kriterierna (miljö, samhällsansvar och bolagsstyrning) bör införas på ett konsekvent sätt. Strategierna för bankunionen, kapitalmarknadsunionen, hållbar finansiering, digital finansiering och små och medelstora företag är därför alla ömsesidigt förstärkande och motiverar att medel kanaliseras till de mer produktiva projekten. EESK välkomnar inrättandet av plattformen för hållbar finansiering och förväntar sig en snabbare utveckling av den sociala taxonomin.

10. Konsekvenser för sysselsättningen

10.1 Eftersom industriell omvandling ofta kräver en övergång från gammal och traditionell tillverkningsindustri till framtidsinriktad verksamhet (även inom traditionella sektorer), kan den leda till en arbetslöshet som (åtminstone tillfälligt) ligger högre än genomsnittet på grund av lokalt koncentrerad avindustrialisering och eftersom kompetensbasen finns i sektorer på tillbakagång. Planering för förändringar och arbetstagarföreträdares deltagande på filial- och företagsnivå och innan beslut fattas är grundläggande. Det är mycket viktigt att politiken för att ta itu med industriell omvandling hjälper arbetstagare och lokalsamhällen, särskilt arbetstagare med funktionsnedsättning och andra arbetstagare från utsatta grupper, att hantera omställningen med minsta möjliga avbrott, samtidigt som potentiella fördelar maximeras.

10.2 Kompetens

10.2.1 En framgångsrik omställning till framtidens arbete kräver en anpassning av sysselsättnings- och kompetensutvecklingspolitiken till de lokala arbetsmarknadsvillkoren. Samtidigt måste kompetensutbudet anpassas till kompetens efterfrågan. Bättre planering för den framtida uppsättningen kompetensbehov och lämplig tillgång genom omskolning och kompetenshöjning för arbetstagare, inklusive tillgång till livslångt lärande, måste kombineras med politik som stimulerar investeringar i nya källor till sysselsättning och produktivitetstillväxt. I industriell forskning och utveckling måste man särskilt söka efter möjligheter att skapa tekniskt ledarskap, vilket i sin tur kommer att skapa möjligheter till kompetenshöjning. Tekniska institut, branschorganisationer och icke-statliga organisationer samt offentliga arbetsförmedlingar kommer också att ha en nyckelroll att spela när det gäller att tillhandahålla stöd i form av omskolningsprogram.

10.2.2 EESK noterar att stöd till människor i form av utbildning i en rättvis digital och grön omställning börjar med validering av icke-formellt och informellt lärande och med säkerställande av erkännande och certifiering av utbildningskurser så att icke-formellt och informellt lärande kan bli en fullständig del av en persons kvalifikationer⁽¹⁹⁾.

10.3 I kompetensagendan bör man ägna större uppmärksamhet åt utvecklingen av nyckelkompetenser i de obligatoriska utbildningscyklerna/läroplanerna, samt lärande för unga och vuxna.

10.4 Kommissionen har offentliggjort en handlingsplan för digital utbildning (2021–2027)⁽²⁰⁾. Detta bör vara en övergripande strategi som också skulle kunna öka utbildningens strategiska betydelse bland politikområdena på EU-nivå.

⁽¹⁸⁾ EUT C 311, 18.9.2020, s. 63.

⁽¹⁹⁾ EUT C 10, 11.1.2021, s. 40.

⁽²⁰⁾ https://ec.europa.eu/education/sites/default/files/document-library-docs/deap-factsheet-sept2020_en.pdf.

10.5 Handlingsplan för att genomföra den europeiska pelaren för sociala rättigheter

Rättvisa omställningar kräver en lämplig socialpolitik som stöder goda arbetsvillkor, välfungerande kollektiva förhandlingar och system för arbetsmarknadsrelationer samt ett fullgott socialt skydd för att hjälpa arbetstagare vid omställning. EESK vill lägga fram några förslag till kommissionens kommande handlingsplan för att genomföra den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

10.5.1 EESK föreslår att kommissionen återigen ser över EU:s relevanta arbetsrättsliga regelverk för att se om det är tillräckligt och stärker det för att bättre stödja en rättvis omställning för arbetstagare.

10.5.2 Rätten till säkerhet och hälsa är en grundläggande rättighet på arbetsplatsen för alla arbetstagare, oavsett anställningsförhållande eller den typ av affärsmodell som de arbetar inom. Kommittén är mycket oroad över att vissa nya typer av arbete som skapas genom klimatomställningen och den digitala omställningen skulle kunna falla utanför tillämpningsområdet för arbetsmiljöbestämmelserna. Dessutom har betydande risker redan påvisats på digitaliserade arbetsplatser, såsom arbetsintensifiering, stress och psykosocialt våld⁽²¹⁾, och i framtiden kan vi förvänta oss olyckor orsakade av artificiell intelligens⁽²²⁾, olyckor som vi måste förebygga. EESK anser därför att alla arbetstagare i EU bör skyddas av arbetsmiljölagstiftningen⁽²³⁾.

10.5.3 EESK uppmanar kommissionen att regelbundet se över den allmänna dataskyddsförordningen och tillhörande förordningar mot bakgrund av den tekniska utvecklingen⁽²⁴⁾.

10.5.4 Social dialog på nationell och europeisk nivå spelar en nyckelroll i utformningen av den ekonomiska politiken, arbetsmarknadspolitiken och socialpolitiken. EESK stöder utvecklingen, inom ramen för den sociala dialogen på lämplig nationell, regional och europeisk nivå, av tillräckliga åtgärder för en "rättvis omställning" i syfte att hantera, ändra och bevilja minimiskydd i fall av omorganiserade arbetsplatser eller kollektiva uppsägningar som härrör från (tekniska, demografiska, globaliseringsrelaterade, klimatrelaterade och cirkuläreconomiska) omställningar, inbegripet rätten att föra kollektiva förhandlingar för att planera för förändringar och ge stöd till berörda arbetstagare (anpassning av direktivet om kollektiva uppsägningar)⁽²⁵⁾.

10.5.5 EESK upprepar att det finns behov av samråd med och information till arbetstagare och deras företrädare när man inför ändringar, ny teknik och AI-system som kan leda till förändringar i arbetsorganisation, arbetstillsyn och kontroll samt i system för bedömning och rekrytering av arbetstagare. Rätten till information och samråd, som innebär att man i vederbörlig ordning genomför direktivet om europeiska företagsråd, måste säkerställas i alla företag, och en harmoniserad ram på EU-nivå för deltagande på styrelsenivå bör införas. EESK efterlyser därför en stark och stabil europeisk ram för information och samråd samt arbetstagar deltagande⁽²⁶⁾ som en viktig aspekt av utvecklingen av rättvisa vägar för återuppbyggnad samt grön och digital omställning. Kommissionen bör främja social dialog i syfte att involvera arbetstagarerna i klimatomställningen och den digitala omställningen i alla medlemsstater och övervaka dess resultat genom den europeiska planeringsterminen.

10.5.6 Det finns ett behov av en ram för socialt ansvarsfull omstrukturering och planering för företagsförändringar som kompletterar arbetstagarernas befintliga rätt till information, samråd och deltagande och som matchar de viktigaste inslagen i den europeiska sociala modellen⁽²⁷⁾. EESK anser att kommissionen bör se över EU:s kvalitetskriterier för planering för förändringar och omstruktureringar och föreslå en rättslig grund för specifika ramvillkor för arbetstagarinflytande i syfte att förbättra arbetstagarernas deltagande i hanteringen av de utmaningar som den gröna given och den digitala omvandlingen innebär⁽²⁸⁾.

⁽²¹⁾ ILO (2019) "The Threat of Physical and Psychosocial Violence and Harassment in Digitalized Work".

⁽²²⁾ EUT C 47, 11.2.2020, s. 64.

⁽²³⁾ EUT C 14, 15.1.2020, s. 52.

⁽²⁴⁾ EUT C 47, 11.2.2020, s. 64.

⁽²⁵⁾ EUT C 14, 15.1.2020, s. 1.

⁽²⁶⁾ EUT C 10, 11.1.2021, s. 14.

⁽²⁷⁾ EUT C 161, 6.6.2013, s. 35.

⁽²⁸⁾ EUT C 364, 28.10.2020, s. 1.

10.5.7 I handlingsplanen bör man fastställa en lägsta nivå för rättigheter på EU-nivå: EESK har efterlyst åtgärder för minimiinkomstskydd ⁽²⁹⁾ i syfte att bekämpa fattigdom och främja en inkluderande arbetsmarknad, och välkomnar därför kommissionens och det tyska rådsordförandeskapets planer på att inrätta en europeisk ram för minimiinkomstsystem ⁽³⁰⁾. EESK har rekommenderat att man undersöker möjligheten att fastställa gemensamma miniminormer för arbetslöshetsförsäkring i EU:s medlemsstater ⁽³¹⁾. Kommittén har också efterlyst ett europeiskt initiativ om minimilön och kollektiva förhandlingar ⁽³²⁾, och välkomnar ⁽³³⁾ därför kommissionens initiativ om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen ⁽³⁴⁾.

10.6 Ett nytt samhällskontrakt

För att fastställa de vägar för återhämtning där man investerar i arbetstillfällen och skyddar rättigheter och en levnadslön, för att återuppbygga starka arbetsmarknadsinstitutioner för alla arbetstagare i linje med tidigare åtaganden och för att säkerställa socialt skydd anser EESK att en rättvis omställning bör ställas i centrum för återhämtningen genom social dialog, med det civila samhällets aktiva deltagande i syfte att bidra till utformningen av en social, rättvis och inkluderande industriell omvandling.

Bryssel den 2 december 2020.

Christa SCHWENG
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

⁽²⁹⁾ EUT C 190, 5.6.2019, s. 1.

⁽³⁰⁾ Rådets slutsatser om förstärkning av minimiinkomstskyddet för att bekämpa fattigdom och social utestängning under och efter covid-19-pandemin.

⁽³¹⁾ EUT C 97, 24.3.2020, s. 32.

⁽³²⁾ EUT C 429, 11.12.2020, s. 159.

⁽³³⁾ EUT C 364, 28.10.2020, s. 1.

⁽³⁴⁾ COM(2020) 682 final.

BILAGA

Följande ändringsförslag avsågs under debatten, men fick minst en fjärdedel av rösterna (artikel 59.3 i arbetsordningen):

a) **Punkt 2.1 (ändringsförslag 9)**

Ändra enligt följande:

2.1 Detta förberedande yttrande har begärts av Europaparlamentets utskott för sysselsättning och sociala frågor som ett bidrag till den kommande handlingsplanen för att genomföra den europeiska pelaren för sociala rättigheter och EU:s nästa sociala toppmöte, som planeras äga rum i Porto i maj 2021. Detta förberedande yttrande har begärts av Europaparlamentets utskott för sysselsättning och sociala frågor. Enligt skrivelsen från Europaparlamentet bör yttrandet i synnerhet behandla följande frågor: rättvis omställning, den gröna given, den digitala övergången, industristrategin, sysselsättning och social inkludering, vilka står i centrum för en rad pågående och framtida lagstiftnings- och icke-lagstiftningsärenden med koppling till grön omställning och digital omvandling.

Resultat av omröstningen:

Röster för: 99

Röster emot: 129

Nedlagda röster: 20

b) **Punkt 2.2 (ändringsförslag 10)**

Ändra enligt följande:

2.2 Europeiska företag och arbetstagare står inför de enorma ekonomiska och sociala och ekonomiska konsekvenserna av covid-19-pandemin. Många företag går i graven, arbetstillfällen går förlorade och hushåll förlorar sin försörjning. Trots ekonomiska räddningsåtgärder utan motstycke, som syftar till att dämpa nedstängningsåtgärdernas effekter på arbetstillfällen och företag, ger de ekonomiska prognoserna en mycket oroande bild. EU:s ekonomi förväntas minska med 8,3 % under 2020 och växa med 5,8 % under 2021. Tillväxten under 2021 kommer också att bli något mindre robust än vad som förutspåddes under våren (1). Covid-19-pandemin har slagit hårt mot den europeiska ekonomin: många företag går i graven, arbetstillfällen går förlorade, hushåll förlorar sin försörjning och hälso- och sjukvården blir mindre effektiv. Medlemsstaterna har rekordhög skulder, och överskrider därmed gällande utgiftsregler, och EU har också för första gången ådragit sig gemensamma skulder. Vi känner inte heller till konsekvenserna av brexit och vi vet inte när pandemin kommer att vara över.

Resultat av omröstningen:

Röster för: 95

Röster emot: 140

Nedlagda röster: 22

c) **Punkt 2.3 (ändringsförslag 11)**

Ändra enligt följande:

2.3 Viktiga industrier och sektorer, allt från mänskliga resurser till forskning, måste identifieras och stödjas, vilket bör leda till en europeisk industripolitik som skyddar dessa strategiska sektorer på marknaden och säkerställer försörjningstryggheten för viktiga resurser. EU:s industripolitik bör fungera som ett paraply som samordnar alla EU:s olika politiska åtgärder på ett sammanhängande och övergripande sätt för att skapa synergieffekter. En sådan omställning förutsätter att kommissionen visar vägen och att medlemsstaternas

(1) EC Summer 2020 Economic Forecast: A deeper recession with wider divergences.

politik anpassas till EU:s politik. Detta innebär inte detaljstyrning, utan det innebär att man anpassar politiken så att den blir sammanhängande och främjar djupgående förändringar. Denna process kommer enbart att vara möjlig om det civila samhällets organisationer och arbetsmarknadens parter deltar aktivt. ~~Utan en "social giv" som bygger på EU-medborgarnas demokratiska och faktiska deltagande kommer det inte att bli någon gynnsam grön giv för alla.~~

Resultat av omröstningen:

Röster för: 91

Röster emot: 137

Nedlagda röster: 18

d) Punkt 2.5 NY (ändringsförslag 13)

Lägg till en ny punkt.

2.5 Den bästa politiska åtgärden är att infria förväntningarna på Next Generation EU, som innebär en unik möjlighet till en snabb och omvälvande återhämtning. Att komma i gång med detta och involvera den privata sektorn bör vara högsta prioritet.

Resultat av omröstningen:

Röster för: 97

Röster emot: 136

Nedlagda röster: 22

e) Punkt 2.6 NY (ändringsförslag 14)

Lägg till en ny punkt.

2.6 Utmaningar till följd av brexit bör bemötas med en kraftfull satsning på att stärka den inre marknaden, vilket skapar ett sundare och mer konkurrenskraftigt klimat för företagen.

Resultat av omröstningen:

Röster för: 93

Röster emot: 141

Nedlagda röster: 20

f) Punkt 2.4 (ändringsförslag 15)

Ändra enligt följande:

2.4 Det begrepp som har uppstått i detta sammanhang när det gäller miljömässiga och tekniska förändringar är "rättvis omställning". EESK ser en rättvis omställning som en central del av både budgeten och återhämtningsplanen som verkar för en grönare europeisk ekonomi. Det är därför nödvändigt att utveckla en bredare förståelse av vad en rättvis omställning (utöver koldioxidbaserade ekonomier) innebär som fullt ut genomför den europeiska pelaren för sociala rättigheter^(*), på grundval av ett nytt samhällskontrakt, samtidigt som man driver på reformer när det gäller omfördelningssystem, som bygger på balans mellan arbete och privatliv samt jämställdhet. Särskilt viktiga när det gäller genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter är högkvalitativa arbetstillfällen för alla, tillgång till utbildning av hög kvalitet, inklusive rätten till livslångt lärande, särskilt för utsatta grupper, lika tillgång till hälso- och sjukvård och sociala tjänster för alla, socialt skydd och inkludering av utsatta grupper, såsom långtidsarbetslösa, kvinnor, unga människor, reguljära migranter eller personer med funktionsnedsättning. Alla dessa viktiga mål kan uppnås genom en blomstrande ekonomi, nya högkvalificerade arbetstillfällen som erbjuds av arbetsgivare och nödvändiga investeringar i ny teknik.

(*) Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs bidrag till Europeiska kommissionens arbetsprogram för 2021.

Resultat av omröstningen:

Röster för: 82

Röster emot: 152

Nedlagda röster: 20

g) Punkt 2.5 (ändringsförslag 16)

Ändra enligt följande:

2.5 Länder och regioner i industriell omvandling möter vanligen utmaningar när de vill modernisera den industriella basen, förbättra arbetskraftens kompetens, kompensera för förlorade arbetstillfällen inom nyckelsektorer och öka den låga produktivitet som begränsar inkomstillväxten, den uppåtgående konvergensen och kompensationsen av ogynnsamma demografiska tendenser. På det hela taget skulle de gynnas av miljöanpassning och tekniska framsteg och närliggande utvecklingstendenser, men vissa orter och vissa befolkningsgrupper, särskilt utsatta grupper såsom personer med funktionsnedsättning, äldre, romer och reguljära migranter, riskerar att hamna på efterkälken. För att ta itu med de utmaningar som är förknippade med långsiktiga omvandlingar måste beslutsfattare, arbetsmarknadens parter, det civila samhällets organisationer och viktiga intressenter i dessa länder och regioner planera för förändringar och aktivt hantera omställningen. Social dialog, information, samråd och deltagande av arbetstagare ~~och deras representativa organisationer~~, inbegripet i beslutsprocessen beslutsfattande organ (styrelser och tillsynsråd), spelar en viktig roll för att ta itu med och påverka företagets beslutsfattande i syfte att hantera omställningar på ett framåtblickande sätt. ~~EESK uppmanar kommissionen att stärka och utveckla den sociala dimensionen i den framtida uppdaterade industristrategin.~~

Resultat av omröstningen:

Röster för: 92

Röster emot: 152

Nedlagda röster: 17

h) Punkt 2.6 (ändringsförslag 17)

Ändra enligt följande:

2.6 Att hantera pandemikrisen och möjliggöra en framgångsrik industriell omställning ligger i alla intressentgruppers intresse och kräver gemensamma insatser och delade mål (såsom långsiktig affärsutveckling) och en ändamålsenlig social dialog i ett klimat som präglas av förtroende samt en positiv attityd. EESK anser att god och därmed hållbar företagsledning med gemensam planering för förändringar är nyckeln till framgång ~~måste baseras på den inre marknads beprövade rättsliga miniminormer, där arbetstagarnas röst kommer till uttryck genom information, samråd och arbetstagar deltagande i företagets styrelser.~~

Resultat av omröstningen:

Röster för: 90

Röster emot: 151

Nedlagda röster: 18

i) Punkt 2.7 (ändringsförslag 18)

Ändra enligt följande:

2.7 Digitaliseringen och automatiseringen har både positiv och negativ inverkan på ekonomin och samhället. Denna omställning förutsätter reglering strategier som följer den tekniska omvandlingens takt samt planering för förändringar, t.ex. genom att arbetsmarknadens parter involveras. De europeiska företagsråden och Europabolagens företagsråd kan tjäna som ett positivt exempel på arbetstagarnas obligatoriska gränsöverskridande deltagande i att balansera intressen och utforska lösningar i en anda av socialt partnerskap. Detta innebär att man garanterar utbildning för arbetstagare och förhandlar fram kollektivavtal eller andra

arbetsmarknadsmässiga avtal för att stödja självständighet i arbetet och säkerställa en god balans mellan arbete och privatliv. Digitaliseringen och internetekonomin har också resulterat i nya arbetsformer, såsom plattformarbete, där arbetstagarna saknar social trygghet och anställningstrygghet och ofta arbetar under mycket osäkra förhållanden och med oklar status. ~~Deras arbetsvillkor och status måste harmoniseras på EU-nivå för att uppmuntra rättvis rörlighet och integration på den inre marknaden (3). I detta syfte ser EESK ett behov av att skapa rättssäkerhet för arbetstagare genom att fastställa en rättslig status för arbete i den digitala plattformsekonomin. Låg eller ingen tillgång till socialt skydd medför en kostnad, inte bara för arbetstagarna själva utan även för de sociala trygghetssystemen.~~

Resultat av omröstningen:

Röster för: 88

Röster emot: 149

Nedlagda röster: 24

j) Punkt 2.8 (ändringsförslag 19)

Ändra enligt följande:

2.8 Den digitala omvandlingen medför också potentiella risker på sådana områden som finansiell stabilitet, ekonomisk brottslighet och konsumentskydd. Dessa risker kan öka ytterligare på grund av det splittrade lagstiftningslandskapet i EU och en ojämn global utveckling när det gäller att reglera sektorn. EESK anser därför att EU bör skapa ett omfattande och stabilt regelverk på detta område. Kommittén rekommenderar också att man under 2021 på OECD-nivå uppnår en global lösning på beskattningsområdet ~~EU återupptar sitt initiativ om att beskatta stora digitala företag (4).~~

Resultat av omröstningen:

Röster för: 89

Röster emot: 149

Nedlagda röster: 22

k) Punkt 5.2 (ändringsförslag 21)

Ändra enligt följande:

5.2 Ett nära samarbete mellan de viktigaste lokala/regionala intressenterna är avgörande för att identifiera de mest hållbara tillämpningarna och maximera den socioekonomiska utvecklingen. God praxis hos arbetsmarknadens parter på alla nivåer på grundval av kollektivavtal eller andra former av social dialog som skapar lika villkor för ekonomiska konkurrenter inom en sektor eller en region utgör ett riktmärke som främjar en strategi för rättvis omställning i förhållande till minskade koldioxidutsläpp och andra klimatpolitiska mål (5).

Resultat av omröstningen:

Röster för: 93

Röster emot: 146

Nedlagda röster: 19

(3) EESK:s yttrande (SOC/645) "Rättvist arbete i plattformsekonomin".

(4) EESK:s yttrande "Kamp mot skattebedrägeri, skatteflykt och penningtvätt".

(5) "Framework Agreement for a Fair Transition of Coal Mining and Sustainable Development of the Mining Communities for the period 2019–2027" (Spanien); arbetstillfällen för klimatet (Portugal); arbetsmarknadsparternas överenskommelse om en rättvis omställning och klimatförändringar (Grekland); "Thyssenkrupp Steel Europe: Future Pact for Steel 20–30" (Tyskland (mars 2020)).

l) Punkt 6.2 (ändringsförslag 22)

Ändra enligt följande:

6.2 En av de viktigaste styrningsordningarna för att genomföra socialt rättvisa omställningar och övervaka framstegen med dem är den europeiska planeringsterminen. Det är av yttersta vikt att ständigt periodiskt utvärdera den europeiska och nationella politiken på det sociala, ekonomiska och miljömässiga planet. Den europeiska planeringsterminen har gradvis utvecklats till en mer social dimension, men dess makroekonomiska och finanspolitiska dimensioner är fortfarande förhärskande. EESK föreslår därför att nya, förbättrade, mätbara och kompletterande sociala, ekonomiska och miljörelaterade indikatorer införlivas i den europeiska planeringsterminen för att övervaka och följa upp alla aspekter av den europeiska pelaren för sociala rättigheter och dess principer, liksom de 17 målen för hållbar utveckling⁽⁴⁾, och skapa synergier med den sociala resultattavlan genom att man inför begreppet hållbar välfärdsekonomi för alla⁽⁷⁾, tillsammans med riktade sociala och miljörelaterade landspecifika rekommendationer⁽⁸⁾. Planeringsterminen har nu också omarbetats för att tillhandahålla fler åtgärder för att stödja återhämtningen, vilket EESK hoppas även kan bidra till att förstärka förnya hela EU:s styrningsmekanism och göra den till en vägledande kraft för att bidra till demokratiens överlevnad och uppåtående konvergens demokratin och den uppåtående konvergensen inom EU.

Resultat av omröstningen:

Röster för: 87

Röster emot: 148

Nedlagda röster: 21

m) Punkt 6.4 (ändringsförslag 23)

Ändra enligt följande:

6.4 För att kompensera den institutionella obalansen i den ekonomiska och sociala styrningen rekommenderar EESK dessutom att man använder en välavvägd "gyllene regel"⁽⁹⁾ utan att äventyra den finansiella stabiliteten på medellång sikt när man tillämpar EU:s finanspolitiska regler för att undanta berättigade offentliga investeringar vid underskottsberäkningar och ta hänsyn till de befintliga och framtida skuldnivåernas hållbarhet, i syfte att garantera en modern hälso- och sjukvårds-, miljö- och utbildningsinfrastruktur samt teknisk infrastruktur och undvika en aldrig tidigare skådad recession⁽¹⁰⁾.

Resultat av omröstningen:

Röster för: 87

Röster emot: 159

Nedlagda röster: 16

n) Punkt 9.3 (ändringsförslag 24)

Ändra enligt följande:

9.3 EESK uppmanar rådet och Europaparlamentet att förbättra företagsklimatet och att öka och anslå tillräcklig finansiering för investeringsbehov i den fleråriga budgetramen 2021–2027 för att åstadkomma en verklig och grundlig grön och digital omställning. För att uppnå tillräcklig finansiering förespråkar EESK också att man analyserar effekterna av en utvidgning av utbudet av egna medel, som eventuellt kan komma från intäkter från EU:s utsläppshandelssystem, från en mekanism för koldioxidjustering vid gränserna och från en digital skatt genom en skatt på digitala tjänster, en gemensam konsoliderad bolagsskattebas och en skatt på finansiella transaktioner⁽¹¹⁾.

⁽⁴⁾ EESK:s yttrande "Årlig strategi för hållbar tillväxt 2020", EUT C 120, 14.4.2020, s. 1.

⁽⁷⁾ Charveriat, C. och Bođin, E. (2020), "Delivering the Green Deal: the role of a reformed European Semester within a new sustainable economy strategy".

⁽⁸⁾ EESK:s yttrande "Den europeiska pelaren för sociala rättigheter – utvärdering av det ursprungliga genomförandet och rekommendationer för framtiden", EUT C 14, 15.1.2020, s. 1.

⁽⁹⁾ EUT C 311, 18.9.2020, s. 1.

⁽¹⁰⁾ EUT C 311, 18.9.2020, s. 1.

⁽¹¹⁾ EUT C 440, 6.12.2018, s. 106.

Resultat av omröstningen:

Röster för: 91

Röster emot: 157

Nedlagda röster: 13

o) Punkt 9.4 (ändringsförslag 25)

Ändra enligt följande:

9.4 Under den innevarande programperioden fastställs det i de regler som är tillämpliga på stora företag som har fått stöd från de europeiska struktur- och investeringsfonderna att de måste betala tillbaka detta bidrag om den produktiva verksamheten omlokaliseras utanför unionen inom tio år från den slutliga utbetalningen av det stöd som de beviljats (artikel 71.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013). EESK anser att bestämmelserna måste stärkas för den framtida programperioden i syfte att främja återflytt och säkerställa sammanhållning i en anda av strategiskt oberoende, bevara den produktiva strukturen/kapaciteten, öka sysselsättningen och främja en mer hållbar "territoriell utveckling".

Resultat av omröstningen:

Röster för: 89

Röster emot: 149

Nedlagda röster: 19

p) Punkt 9.5 (ändringsförslag 26)

Ändra enligt följande:

9.5 EESK stöder också förbättringen av EU:s finanspolitiska styrning, med beaktande av hållbarhetsrisker och lärdomar från granskningen av bästa praxis för grön budgetering och finanspolitiska planer. Dessutom ~~kan behövs~~ skatteincitament behövas för att ~~motivera övertyga~~ motivera företag och individer om att investera i gröna initiativ med social inverkan⁽¹²⁾. Sådana subventioner bör bedömas noggrant i en kostnads-nyttoanalys.

Resultat av omröstningen:

Röster för: 93

Röster emot: 154

Nedlagda röster: 16

q) Punkt 9.6 (ändringsförslag 27)

Ändra enligt följande:

9.6 De utmaningar som Europa står inför i samband med omställningen till en grön och digital ekonomi kräver massiva investeringar som offentliga medel och traditionell finansiering genom banklån inte kan tillhandahålla på egen hand. Mycket stora belopp kommer att krävas från den privata sektorn ~~av alla möjliga slags privata medel investeras varje år i skadlig ekonomisk verksamhet inom alla industrisektorer, och riskerar att i slutändan gå förlorade ("sunk assets").~~ En mekanism för att kanalisera den privata sektorns finansiella resurser till investeringar som är förenliga med ESG-kriterierna (miljö, samhällsansvar och bolagsstyrning) bör införas på ett konsekvent sätt. Strategierna för bankunionen, kapitalmarknadsunionen, hållbar finansiering, digital finansiering och små och medelstora företag är därför alla ömsesidigt förstärkande och motiverar att medel kanaliseras till de mer produktiva projekten. EESK välkomnar inrättandet av plattformen för hållbar finansiering och förväntar sig en snabbare utveckling av den sociala taxonomin.

⁽¹²⁾ EUT C 311, 18.9.2020, s. 63.

Resultat av omröstningen:

Röster för: 74

Röster emot: 154

Nedlagda röster: 31

r) Punkt 10.1 (ändringsförslag 28)

Ändra enligt följande:

10.1 Eftersom industriell omvandling ofta kräver en övergång från gammal och traditionell tillverkningsindustri till framtidsinriktad verksamhet (även inom traditionella sektorer), kan den leda till en arbetslöshet som (åtminstone tillfälligt) ligger högre än genomsnittet på grund av lokalt koncentrerad avindustrialisering och eftersom kompetensbasen finns i sektorer på tillbakagång. ~~Planering för förändringar och arbetstagarföreträdares deltagande på filial- och företagsnivå och innan beslut fattas är grundläggande. Det är mycket viktigt att politiken för att ta itu med industriell omvandling hjälper arbetstagare och lokalsamhällen, särskilt arbetstagare med funktionsnedsättning och andra arbetstagare från utsatta grupper, att hantera omställningen med minsta möjliga avbrott, samtidigt som potentiella fördelar maximeras.~~

Resultat av omröstningen:

Röster för: 88

Röster emot: 149

Nedlagda röster: 17

s) Punkterna 10.5, 10.5.1, 10.5.2, 10.5.3, 10.5.4, 10.5.5, 10.5.6 och 10.5.7 (ändringsförslag 30)

Stryk punkterna:

10.5 Handlingsplan för att genomföra den europeiska pelaren för sociala rättigheter

~~Rättsliga omställningar kräver en lämplig socialpolitik som stöder goda arbetsvillkor, välfungerande kollektiva förhandlingar och system för arbetsmarknadsrelationer samt ett fullgott socialt skydd för att hjälpa arbetstagare vid omställning. EESK vill lägga fram några förslag till kommissionens kommande handlingsplan för att genomföra den europeiska pelaren för sociala rättigheter.~~

~~10.5.1 EESK föreslår att kommissionen återigen ser över EU:s relevanta arbetsrättsliga regelverk för att se om det är tillräckligt och stärker det för att bättre stödja en rättvis omställning för arbetstagare.~~

~~10.5.2 Rätten till säkerhet och hälsa är en grundläggande rättighet på arbetsplatsen för alla arbetstagare, oavsett anställningsförhållande eller den typ av affärsmodell som de arbetar inom. Kommittén är mycket oroad över att vissa nya typer av arbete som skapas genom klimatomställningen och den digitala omställningen skulle kunna falla utanför tillämpningsområdet för arbetsmiljöbestämmelserna. Dessutom har betydande risker redan påvisats på digitaliserade arbetsplatser, såsom arbetsintensifiering, stress och psykosocialt våld⁽¹³⁾, och i framtiden kan vi förvänta oss olyckor orsakade av artificiell intelligens⁽¹⁴⁾, olyckor som vi måste förebygga. EESK anser därför att alla arbetstagare i EU bör skyddas av arbetsmiljölagstiftningen⁽¹⁵⁾.~~

⁽¹³⁾ HÖ (2019) "The Threat of Physical and Psychosocial Violence and Harassment in Digitalized Work".

⁽¹⁴⁾ EUT C 47, 11.2.2020, s. 64.

⁽¹⁵⁾ EUT C 14, 15.1.2020, s. 52.

10.5.3 EESK uppmantrar kommissionen att regelbundet se över den allmänna dataskyddsförordningen och tillhörande förordningar mot bakgrund av den tekniska utvecklingen ⁽¹⁶⁾.

10.5.4 Social dialog på nationell och europeisk nivå spelar en nyckelroll i utformningen av den ekonomiska politiken, arbetsmarknadspolitiken och socialpolitiken. EESK stöder utvecklingen, inom ramen för den sociala dialogen på lämplig nationell, regional och europeisk nivå, av tillräckliga åtgärder för en "rättvis omställning" i syfte att hantera, ändra och bevilja minimiskydd i fall av omorganiserade arbetsplatser eller kollektiva uppsägningar som härrör från (tekniska, demografiska, globaliseringsrelaterade, klimatrelaterade och cirkuläreconomiska) omställningar, inbegripet rätten att föra kollektiva förhandlingar för att planera för förändringar och ge stöd till berörda arbetstagare (anpassning av direktivet om kollektiva uppsägningar) ⁽¹⁷⁾.

10.5.5 EESK upprepar att det finns behov av samråd med och information till arbetstagare och deras företrädare när man inför ändringar, ny teknik och AI-system som kan leda till förändringar i arbetsorganisation, arbetstillsyn och kontroll samt i system för bedömning och rekrytering av arbetstagare. Rätten till information och samråd, som innebär att man i vederbörlig ordning genomför direktivet om europeiska företagsråd, måste säkerställas i alla företag, och en harmoniserad ram på EU-nivå för deltagande på styrelsenivå bör införas. EESK efterlyser därför en stark och stabil europeisk ram för information och samråd samt arbetstagar deltagande ⁽¹⁸⁾ som en viktig aspekt av utvecklingen av rättvisa vägar för återuppbyggnad samt grön och digital omställning. Kommissionen bör främja social dialog i syfte att involvera arbetstagarna i klimatomställningen och den digitala omställningen i alla medlemsstater och övervaka dess resultat genom den europeiska planeringsterminen.

10.5.6 Det finns ett behov av en ram för socialt ansvarsfull omstrukturering och planering för företagsförändringar som kompletterar arbetstagarnas befintliga rätt till information, samråd och deltagande och som matchar de viktigaste inslagen i den europeiska sociala modellen ⁽¹⁹⁾. EESK anser att kommissionen bör se över EU:s kvalitetskriterier för planering för förändringar och omstruktureringar och föreslå en rättslig grund för specifika ramvillkor för arbetstagarinflytande i syfte att förbättra arbetstagarnas deltagande i hanteringen av de utmaningar som den gröna given och den digitala omvandlingen innebär ⁽²⁰⁾.

10.5.7 I handlingsplanen bör man fastställa en lägsta nivå för rättigheter på EU-nivå: EESK har efterlyst åtgärder för minimiinkomstskydd ⁽²¹⁾ i syfte att bekämpa fattigdom och främja en inkluderande arbetsmarknad, och välkomnar därför kommissionens och det tyska rådsordförandeskapets planer på att inrätta en europeisk ram för minimiinkomstsystem ⁽²²⁾. EESK har rekommenderat att man undersöker möjligheten att fastställa gemensamma miniminormer för arbetslöshetsförsäkring i EU:s medlemsstater ⁽²³⁾. Kommittén har också efterlyst ett europeiskt initiativ om minimilön och kollektiva förhandlingar ⁽²⁴⁾, och välkomnar ⁽²⁵⁾ därför kommissionens initiativ om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen ⁽²⁶⁾.

Resultat av omröstningen:

Röster för: 93

Röster emot: 149

Nedlagda röster: 17

⁽¹⁶⁾ EUT C 47, 11.2.2020, s. 64.

⁽¹⁷⁾ EUT C 14, 15.1.2020, s. 1.

⁽¹⁸⁾ EESK:s yttrande SOC/644 "Social dialog för ekonomisk hållbarhet och motståndskraft" (antaget den 29 oktober 2020, ännu ej offentliggjort).

⁽¹⁹⁾ EUT C 161, 6.6.2013, s. 35.

⁽²⁰⁾ EESK:s resolution om Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs bidrag till Europeiska kommissionens arbetsprogram för 2021.

⁽²¹⁾ EUT C 190, 5.6.2019, s. 1.

⁽²²⁾ Rådets slutsatser om förstärkning av minimiinkomstskyddet för att bekämpa fattigdom och social utestängning under och efter covid-19-pandemin.

⁽²³⁾ EUT C 97, 24.3.2020, s. 32.

⁽²⁴⁾ EESK:s yttrande "Rimliga minimilöner i Europa".

⁽²⁵⁾ EESK:s resolution om Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs bidrag till Europeiska kommissionens arbetsprogram för 2021.

⁽²⁶⁾ COM(2020) 682 final.

t) Punkt 10.6 (ändringsförslag 31)

Stryk punkten:

10.6 Ett nytt samhällskontrakt

~~För att fastställa de vägar för återhämtning där man investerar i arbetstillfällen och skyddar rättigheter och en levnadslön, för att återuppbygga starka arbetsmarknadsinstitutioner för alla arbetstagare i linje med tidigare åtaganden och för att säkerställa socialt skydd anser EESK att en rättvis omställning bör ställas i centrum för återhämtningen genom social dialog, med det civila samhällets aktiva deltagande i syfte att bidra till utformningen av en social, rättvis och inkluderande industriell omvandling.~~

Resultat av omröstningen:

Röster för: 85

Röster emot: 146

Nedlagda röster: 19

u) Punkt 1.1 (ändringsförslag 1)

Ändra enligt följande:

1.1 Det finns ett antal villkor för att den industriella omvandlingen mot en grön och digital europeisk ekonomi ska leda till en hållbar, rättvis och socialt godtagbar framtid i Europa. En ny situation måste dock beaktas. Covid-19-pandemin har slagit hårt mot den europeiska ekonomin: många företag går omkull, vi förlorar jobben, hushållen förlorar sin försörjning, hälso- och sjukvården blir mindre effektiv. Med hänsyn till medlemsstaternas specifika särdrag och befogenhetsfördelningen mellan EU och medlemsstaterna samt subsidiaritetsprincipen, inte minst vad gäller den sociala agendan, har detta gjort såväl behovet av ett mycket bredare och starkare deltagande av arbetsmarknadens parter och det civila samhället i beslutsfattandet på alla nivåer samt ett starkt regelverk som en realistisk ram och kraftfulla standarder på EU-nivå, särskilt om den sociala agendan, mer angeläget. Den handlingsplan som aviserats för att genomföra den europeiska pelaren för sociala rättigheter bör spela en viktig roll i detta arbete.

Resultat av omröstningen:

Röster för: 90

Röster emot: 146

Nedlagda röster: 18

v) Punkt 1.5 NY (ändringsförslag 4)

Lägg till en ny punkt.

1.5 Den bästa politiska åtgärden är att infria förväntningarna på Next Generation EU, som innebär en unik möjlighet till en snabb och omvälvande återhämtning. Att komma i gång med detta och involvera den privata sektorn bör vara högsta prioritet.

Resultat av omröstningen:

Röster för: 97

Röster emot: 136

Nedlagda röster: 22

w) Punkt 1.6 NY (ändringsförslag 5)

Lägg till en ny punkt.

1.6 Utmaningar till följd av brexit bör bemötas med en kraftfull satsning på att stärka den inre marknaden, vilket skapar ett sundare och mer konkurrenskraftigt klimat för företagen.

Resultat av omröstningen:

Röster för: 93

Röster emot: 141

Nedlagda röster: 20

x) Punkt 1.4 (ändringsförslag 6)

Ändra enligt följande:

1.4 Ett motståndskraftigt, hållbart, rättvist och välmående Europa kräver ~~ett regelverk~~ en konsekvent ram som kan förbättra en rättvis omställningsprocess samtidigt som dess etiska konsekvenser och allmänna intressen ~~såsom konsumentskydd, hälsa, säkerhet och kvalitet beaktas.~~ EESK rekommenderar att europeiska och nationella institutioner inför nya styrningsstrukturer som kan säkerställa den lokala ekonomin, arbetsmarknadsparternas och det civila samhällets aktiva deltagande i utformningen och genomförandet av rättvisa åtgärder för att säkerställa att omställningarna blir socialt rättvisa. En av de viktigaste styrningsordningarna för att genomföra och övervaka framsteg i form av socialt rättvisa omställningar är den europeiska planeringsterminen. EESK rekommenderar att nya, förbättrade, mätbara och kompletterande sociala, ekonomiska och miljörelaterade indikatorer införlivas i den europeiska planeringsterminen för att övervaka och följa upp principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

Resultat av omröstningen:

Röster för: 80

Röster emot: 145

Nedlagda röster: 16

y) Punkt 1.8 (ändringsförslag 8)

Ändra enligt följande:

1.8 EESK välkomnar den handlingsplan som aviserats för att genomföra den europeiska pelaren för sociala rättigheter. EU:s relevanta arbetsrättsliga politikregelverk bör stärkas för att bättre stödja en rättvis omställning för arbetstagare. I handlingsplanen bör man fastställa en lägsta nivå för rättigheter på EU-nivå, inbegripet rätt till hälsa och säkerhet som omfattar alla arbetstagare och nya typer av arbete, rätt till information, samråd, medbestämmande och deltagande, inte bara i fråga om omställningssituationer, rätt till kompetensutveckling, miniminormer för arbetslöshetsförsäkring, minimilön och kollektiva förhandlingar eller andra former av överenskommelser i enlighet med medlemsstaternas befogenheter.

Resultat av omröstningen:

Röster för: 98

Röster emot: 148

Nedlagda röster: 17

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Principer för offentliga tjänster med tanke på den demokratiska ordningens stabilitet

(förberedande yttrande på begäran av det tyska ordförandeskapet)

(2021/C 56/03)

Föredragande: **Christian MOOS (DE–III)**

Medföredragande: **Philip VON BROCKDORFF (MT–II)**

Remiss från det tyska rådsordförandeskapet Skrivelse av den 18.2.2020

Rättslig grund	Artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Presidiets beslut	17.3.2020
Ansvarig sektion	Sysselsättning, sociala frågor och medborgarna
Antagande av sektionen	11.11.2020
Antagande vid plenarsessionen	2.12.2020
Plenarsession nr	556
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	220/0/15

1. Sammanfattning

1.1 Det tyska ordförandeskapet för Europeiska unionens råd har bett Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) att lägga fram ett yttrande om de principer som måste tillämpas på EU-medlemsstaternas offentliga tjänster för att skydda demokratins och rättsstatens centrala grundläggande värden, och om de förutsättningar som krävs för att dessa principer ska fungera som automatiska stabilisatorer för demokratin och rättsstaten i kristider.

1.2 I mer än tio år har EU stått inför allvarliga kriser, bland annat kampen mot terrorism, den globala finansiella skuldskrisen och den ekonomiska krisen, krisen inom det gemensamma europeiska asylsystemet, miljö- och klimatkrisen och covid-19-pandemin. Valfungerande offentliga tjänster, som tillhandahålls på grundval av principen om lika tillgång och garanterad universalitet, spelar en avgörande roll när det gäller att hantera kriser eftersom de garanterar allmän säkerhet och försörjningstrygghet.

1.3 I några av dessa exceptionella krissituationer har det varit nödvändigt att, inom ramen för undantagstillstånd, tillfälligt begränsa de grundläggande rättigheterna. För att se till att sådana åtgärder är motiverade och proportionerliga måste de som förvaltar de offentliga tjänsterna hantera den svåra balansakten mellan att inkräkta på de grundläggande rättigheterna och upprätthålla rättsstatsprincipen och se till att alla förvaltningsåtgärder är lagenliga.

1.4 När det gäller hot mot demokratin och rättsstaten runt om i världen, och även i EU, har de offentliga tjänsterna en skyddsfunktion, eftersom de som förvaltar dem kan motsätta sig rättsstridiga instruktioner och upprätthålla europeiska värden och rättsstatsprincipen. Genom respekt för de grundläggande principerna om objektivitet, integritet, öppenhet, respekt för andra och engagemang för Europeiska unionen och dess medborgare utgör de offentliga tjänsterna hörnstenar i demokratin och ett skydd mot populism.

1.5 För att de offentliga tjänsterna i Europa ska fungera som automatiska stabilisatorer i alla krissituationer måste de administrativa förfarandena på EU-nivå och i alla medlemsstater, i enlighet med deras nationella författningar, vägledas av de europeiska värden som finns inskrivna i EU-fördragen, EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna, Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna, garantierna avseende de grundläggande och mänskliga rättigheterna i medlemsstaternas författningar, samt unionens gemensamma värden i fråga om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse i den mening som avses i artikel 14 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) som fastställs i protokoll nr 26 om tjänster av allmänt intresse till fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget).

1.6 EESK betonar vidare att välfungerande offentliga tjänster på alla nivåer i EU är beroende av nödvändig kompetens och mänskliga, tekniska, materiella och ekonomiska resurser, liksom av goda arbetsförhållanden och tillräcklig ersättning samt social dialog för offentliganställda, för att kunna fullgöra sina uppgifter och fungera som automatiska stabilisatorer.

1.7 Medlemsstaterna är själva ansvariga för sina offentliga tjänster, som de organiserar i överensstämmelse med sina traditionella principer och författningar. Utan att det påverkar detta förespråkar EESK en ändamålsenlig europeisk rättslig ram (inbegripet sanktioner) som ska garantera att alla medlemsstater till fullo respekterar demokratin och rättsstatsprincipen, i enlighet med Köpenhamnskriterierna, som utgör en nödvändig grund för god förvaltning i EU och i medlemsstaterna.

2. Problemområden, definitioner och syftet med yttrandet

2.1 I EU finns det ingen entydig definition av "offentlig tjänst". EESK betraktar i detta yttrande de olika formerna av offentliga allmännyttiga och administrativa tjänster, inbegripet industriella och kommersiella tjänster som tjänar allmänintresset på nationell, regional och kommunal nivå, som offentliga tjänster.

2.2 De offentliga tjänsterna slår vakt om grundläggande demokratiska värden. Dessa värden inbegriper respekt för de grundläggande och mänskliga rättigheterna, folkets konstituerande makt, maktfördelning, rättsväsendets oberoende, myndigheternas ansvarsskyldighet, flerpartisystem, yttrande- och åsiktsfrihet, mediefrihet, icke-diskriminering, minoriteters rättigheter och förvaltningens lagenlighet. För EU är dessa grundläggande värden europeiska värden, vilket fastställs i framför allt artikel 2 i EU-fördraget och i EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna.

2.3 Begreppet "automatiska stabilisatorer" är hämtat från ekonomisk teori. I analogi med den ekonomiska definitionen av begreppet ses principerna för offentliga tjänster som automatiska stabilisatorer som skyddar demokratin grundläggande värden, i synnerhet i kristider.

2.4 Syftet med detta yttrande är att kartlägga kriterier och utarbeta europeiska rekommendationer för att de offentliga tjänsterna, som omfattas av nationell lagstiftning, ska kunna fungera som stabiliserande faktorer för demokratin och rättsstaten. Det handlar om att lyfta fram den avgörande roll som välfungerande offentliga tjänster spelar när det gäller att skydda demokratin och rättsstatens grundläggande värden i Europa.

2.5 Såväl fysiska som juridiska personer är beroende av välfungerande offentliga tjänster, som i hög grad bidrar till att främja ett dynamiskt samhälle, en produktiv ekonomi och samarbete som bygger på förtroende mellan arbetsmarknadens parter. De offentliga tjänsterna bör i denna process behandla alla människor lika, utan diskriminering, och garantera obehindrad tillgång för alla medborgare till t.ex. god utbildning, sociala tjänster, hälso- och sjukvård, bostad, vatten- och energiförsörjning samt postutdelning, oavsett kön, etniskt ursprung, religion, världsåskådning, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning.

2.6 De offentliga tjänsterna spelar en central roll när det gäller att upprätthålla den demokratiska ordningen, men kan inte fullgöra denna roll utan politisk pluralism, yttrandefrihet, demokrati, rättigheter för det civila samhället och förmedlande organ såsom fackföreningar. De utgör en integrerad del av demokratin. Tillsammans med andra demokratiska aktörer garanterar de sociala framsteg.

3. Kristider – en utmaning för demokratin och rättsstaten

3.1 Demokrati och krispolitik

3.1.1 I kristider är det särskilt viktigt att exempelvis hjälpa alla, både fysiska och juridiska personer, som har blivit sårbara, i enlighet med tydliga standarder som säkerställer likhet inför lagen, och att se till att även missgynnade personer och grupper har tillgång till stöd.

3.1.2 Alla eventuella begränsningar av de grundläggande rättigheterna som görs inom ramen för ett undantagstillstånd, som införts på grund av en exceptionell krissituation, måste vara motiverade, tillfälliga och proportionerliga, och godkännas inom givna ramar av ett demokratiskt valt parlament. Även om ett oberoende rättsväsende innebär ett skydd mot omotiverade förvaltningsåtgärder kan en demokrati inte fungera på lång sikt om inte medborgarna kan utöva sina rättigheter fullt ut. De lagstiftande myndigheterna, regeringarna och de som förvaltar de offentliga tjänsterna måste inte bara handla i enlighet med de grundläggande rättigheterna, utan måste även stå som garant för dessa.

3.1.3 De offentliganställdas skyldighet att förhålla sig opartiska är en förutsättning för likabehandlingen av alla användare och förebyggandet av diskriminering. Denna skyldighet måste gälla i alla medlemsstater för att skydda de offentliganställda från populism.

3.2 *Terrorism och statliga åtgärder för att bekämpa den*

3.2.1 Sedan den 11 september 2001, om inte tidigare, görs en svår avvägning mellan skyddet av medborgarnas friheter å ena sidan och effektiv säkerhet å andra sidan. Detta utgör en särskild utmaning även i fråga om de offentliga tjänsterna, eftersom det kan vara svårt att förena skyddet av de grundläggande friheterna och rättsstatsprincipen med nya verkställande befogenheter.

3.2.2 Balansgången mellan att inkräkta på de grundläggande rättigheterna och garantera säkerheten är särskilt tydlig när det gäller det faktiska verkställandet av statens våldsmonopol – inte bara teoretiskt sett, utan även i samband med den dagliga tillämpningen. I detta sammanhang krävs offentliga tjänster med ordentligt utbildad personal och de resurser som är nödvändiga för att utföra uppgifterna med respekt för rätten till frihet. Det måste finnas skyddsåtgärder för att förhindra eventuellt missbruk av offentlig makt och garantera rätten att överklaga handlingar som går utöver de offentliga tjänsternas uppdrag, oavsett om det sker genom lagstiftning eller individuella handlingar.

3.2.3 De offentliga tjänsterna upprätthåller den allmänna ordningen. För detta ändamål måste en balans uppnås mellan säkerhet och skyddet av de grundläggande rättigheterna, inom den ram som fastställts enligt principen om lämpligt utrymme för skönsmässig bedömning.

3.2.4 Tillsammans med organisationer i det civila samhället och olika former av oberoende sociala tjänster spelar de offentliga tjänsterna en avgörande roll när det gäller att förebygga extrem radikaliserings, våld och intolerans, främja demokrati och social sammanhållning samt försvara de europeiska värdena. Detta gäller inte minst det offentliga utbildningssystemet.

3.3 *Den globala finanskrisen och skuldkrisen*

3.3.1 Den åtstramningspolitik som förts i flera år till följd av den globala finanskrisen och skuldkrisen har påverkat de offentliga tjänsterna och inverkat negativt på deras effektivitet.

3.3.2 Denna period har lärt oss att en kortsiktig skuldminskning inte nödvändigtvis måste ske genom privatisering av tjänster av allmänt intresse.

3.3.3 En fortsatt och tillförlitlig fri tillgång till tjänster av allmänt intresse av god kvalitet bör säkras på EU-nivå. Denna kontinuitet gör att tjänsternas roll som starkt socialt skyddsnet blir särskilt framträdande i kristider.

3.3.4 Valfungerande och effektiva offentliga tjänster är av stor vikt när det gäller att hålla de offentliga utgifterna på en rimlig nivå. Effektivitet betyder inte att staten ska spela en mindre roll, eftersom eventuella brister leder till en allmän ökning av de sociala och ekonomiska kostnaderna.

3.3.5 Genom effektiv tillämpning av reglerna bidrar de offentliga tjänsterna, om de har utbildad personal och de materiella resurser som krävs, till att förebygga framtida kriser. Detta är exempelvis fallet när en förvaltning med framgång bekämpar skatteflykt och skatteundandragande och därmed säkrar offentliga intäkter, eller när tillsynen av finanssektorn är effektiv.

3.4 *Krisen inom det gemensamma europeiska asylsystemet*

3.4.1 Sedan 2015 har antalet flyktingar som kommer till Europa ökat kraftigt. För att kunna hantera denna utmaning krävs valfungerande offentliga tjänster, liksom det civila samhällets deltagande. EESK understryker att asylrätten och internationell rätt kopplad till denna måste garanteras i samtliga EU-medlemsstater och att det gemensamma europeiska asylsystemet måste fullbordas.

3.4.2 När de offentliga tjänsterna i en eller flera medlemsstater saknar tillräcklig kapacitet för att säkra ett fullgott skydd av flyktingars grundläggande och mänskliga rättigheter, exempelvis vid EU:s inreseställen, krävs en alleuropeisk lösning. Det är viktigt att se till att de europeiska värdena upprätthålls vid tillhandahållandet av offentliga tjänster i hela unionen.

3.4.3 När en medlemsstat genom sina offentliga tjänster utför uppgifter på alla medlemsstaters vägnar måste de bördor som detta innebär fördelas rättvist. I samband med detta måste också största möjliga skydd av de grundläggande och mänskliga rättigheterna och respekt för de europeiska värdena säkerställas.

3.4.4 Gränskontrollsystemens digitala interoperabilitet måste vara förenlig med reglerna om skydd av personuppgifter. EU måste se till att skyddet av personuppgifter respekteras inom alla förvaltningar i samtliga medlemsstater.

3.5 Miljö- och klimatkrisen

3.5.1 De offentliga tjänsterna spelar en viktig roll när det gäller att uppnå målen för hållbar utveckling och genomföra den gröna given. Offentliga tjänster kan genom miljövänliga initiativ och strategier i fråga om offentlig upphandling och arbetsmetoder fungera som katalysatorer för förändring.

3.5.2 Den gröna omställningen har också kommit att bli en fråga om social rättvisa. För att fördelningen av bördorna ska vara godtagbar är det viktigt att den är rättvis och att skyldigheter görs gällande på ett icke-diskriminerande sätt.

3.5.3 Offentliga tjänster kan tillhandahållas med hjälp av incitamentsystem och nya tjänster kan introduceras, särskilt inom områden som rörlighet, energiförsörjning och energisäkerhet. EU bör också se till att de grundläggande principerna om hållbarhet och koldioxidneutralitet efterlevs inom alla offentliga tjänster i EU.

3.6 Covid-19-pandemin

3.6.1 Den svåra balansgången mellan frihet och säkerhet och rättigheter och undantagstillstånd har i samband med covid-19-krisen återigen uppenbarats. Riskerna och de begränsade friheterna är lika för oss alla.

3.6.2 De offentliga tjänsterna och deras anställda står i frontlinjen i kampen mot viruset. De måste under alla omständigheter skydda folkhälsan, förebygga risker och säkerställa försörjningstryggheten.

3.6.3 Covid-19-krisen visar hur mycket medlemsstaterna och deras medborgare är i behov av anpassningsbara, effektiva, välfinansierade och moderna offentliga tjänster. En allvarlig kris kan kräva snabba beslut. Dessa beslut måste vara välgrundade och föremål för demokratisk kontroll. Annars riskerar de att undergräva demokratin. Benägenheten att följa regler minskar vid bristande legitimitet. För att kunna agera snabbt i kristider behöver regeringarna ha ett brett förtroende från allmänheten och kunna stödja sig på välfungerande offentliga tjänster. För att beslut ska kunna genomföras effektivt måste det också finnas förtroende för de offentliga tjänsterna, som är den verkställande maktens administrativa gren.

3.6.4 Pandemin har visat hur viktigt det är att man inom de offentliga tjänsterna har tillräckligt med utbildad och kompetent personal, resurser och reserver. Med tanke på hur grundläggande de offentliga förvaltningsuppgifterna är bör de offentliganställda ges en ordentlig lön och omfattas av sociala miniminormer i hela Europa. Många av EU:s medlemsstater står inför ett demografiskt problem som det är viktigt att beakta. De offentliga tjänsterna måste fortsätta att vara eller bli ekonomiskt attraktiva för att kunna locka de främsta talangerna.

3.6.5 God kvalitet när det gäller principerna för offentliga tjänster och goda arbetsförhållanden för offentliganställda, inbegripet en välfungerande social dialog och en demokratisk miljö, ökar medborgarnas förtroende för sina myndigheter.

3.6.6 Den senaste tiden har alla EU:s medlemsstater behövt göra en avvägning när det gäller att skydda rätten till liv och fysisk integritet och funnit det nödvändigt att begränsa andra grundläggande rättigheter i en utsträckning som aldrig tidigare skådats i en demokrati. Det är viktigt att dessa åtgärder, som saknar tidigare motstycke, endast är tillfälliga och att de fortlöpande ses över av de folkvalda parlamenten.

3.6.7 De offentliga tjänsterna är beroende av tydliga regeringsbeslut samt av rättslig klarhet och säkerhet. Eftersom principerna om öppenhet och god förvaltning tillämpas på EU-institutionerna bör EU också se till att dessa principer respekteras inom alla offentliga tjänster i Europa.

3.6.8 Många offentliga tjänster är inblandade i hanteringen av krisens ekonomiska och sociala konsekvenser. Tillsammans visar de tydligt värdet av välfungerande förvaltning i kristider.

4. Offentliga tjänster som automatiska stabilisatorer

4.1 För att de offentliga tjänsterna ska kunna spela rollen som automatiska stabilisatorer måste de vara välfungerande, närvarande på europeisk, nationell, regional och kommunal nivå i hela EU och inneha den kompetens och de mänskliga, tekniska, materiella och ekonomiska resurser som krävs för att fullgöra de tilldelade uppgifterna.

4.2 Fördelningen av uppgifter mellan de olika nivåerna måste inte regleras på ett harmoniserat sätt i hela EU, med undantag för den europeiska nivån. För att få till stånd en effektiv förvaltning är det i stället viktigt att ta hänsyn till de särskilda förhållandena i varje medlemsstat.

4.3 Det är upp till varje medlemsstat att besluta vilka tjänster som ska tillhandahållas av den offentliga respektive privata sektorn. När medlemsstaterna fattar detta beslut måste de försäkra sig om att de privata eller offentliga tjänsteleverantörernas eventuella svårigheter i kristider inte utgör ett hot mot den allmänna säkerheten eller försörjningstryggheten.

4.4 När man inom alla offentliga tjänster strikt följer principerna om lagenlighet, proportionalitet och likabehandling och genomför rätten till god förvaltning stärks förtroendet för rättsstaten och demokratin och motståndskraften mot populistiska löften.

4.5 Att offentliga tjänster präglas av öppenhet är avgörande i kampen mot korruption och därmed också för tillhandahållandet av tillförlitliga och kostnadseffektiva tjänster. Förtroendet stärks genom respekt för de grundläggande principerna för offentliga tjänster i Europa och genom tjänsternas tillgänglighet, kompetens och öppenhet gentemot oberoende tillsynsorgan.

4.6 När det gäller regeringarnas och de lagstiftande myndigheternas respekt för de grundläggande och mänskliga rättigheterna på alla nivåer har offentliga tjänster, som är förenliga med principerna, en skydds- och omfördelningsfunktion, eftersom de som förvaltar dem kan motsätta sig rättsstridiga instruktioner och på så vis skydda demokratin och rättsstaten.

4.7 Det offentliga utbildningssystemet måste ge ett betydande bidrag genom att lära ut de europeiska värdena och främja en demokratisk samhällskultur. Formell utbildning är i sig en viktig offentlig tjänst, särskilt när det gäller att förbereda morgondagens medborgare.

4.8 Den pågående pandemin har visat hur överbelastade hälso- och sjukvårdssystem kan resultera i att människors värdighet kränks och hur viktigt det är att ha tillräckligt med personal och vårdkapacitet.

4.9 En välfungerande socialförvaltning som ger fri och icke-diskriminerande tillgång till socialförsäkringstjänster stärker förtroendet för rättsstaten. De offentliga tjänsterna är i detta sammanhang ett uttryck för social solidaritet.

5. Principer för offentliga tjänster i Europeiska unionen

5.1 Det är medlemsstaterna som själva är och kommer att fortsätta vara ansvariga för sina offentliga tjänster, som de organiserar i överensstämmelse med sina traditionella principer och författningar. Utan att det påverkar detta finns det, med tanke på hoten mot demokratin och rättsstaten runt om i världen, och dessvärre även i Europa, behov för gemensamma europeiska principer och garantier för att de offentliga tjänsterna ska förbli garantier för demokratin och rättsstaten.

5.2 EESK förespråkar en ändamålsenlig europeisk rättslig ram som ska säkra att Köpenhamnskriterierna, som sedan 1993 utgör kriterierna för alla medlemsstaters anslutning till EU, respekteras fullt ut. Ramverket bör göra det möjligt att införa sanktioner.

5.3 De administrativa förfarandena inom alla offentliga tjänster i EU och i medlemsstaterna vägleds av de europeiska värden som finns inskrivna i EU-fördragen, EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna, Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och garantierna avseende de grundläggande och mänskliga rättigheterna i medlemsstaternas nationella författningar.

5.4 Unionens gemensamma värden i fråga om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, i den mening som avses i artikel 14 i EUF-fördraget, som fastställs i protokoll nr 26 om tjänster av allmänt intresse till EU-fördraget utgör riktlinjer för tillämpningen av principer för offentliga tjänster i alla medlemsstater.

5.5 Även om det finns stora skillnader mellan medlemsstaternas offentliga tjänster måste de vara förenliga med tre principer, nämligen principerna om neutralitet, tillämpning av lag och ordning och öppenhet. Brister när det gäller rättsväsendets oberoende liksom författningsändringar som undergräver de ovannämnda principerna för offentliga tjänster, och därmed även de traditionella principerna för offentliga tjänster, måste leda till verkningfulla sanktioner.

5.6 I enlighet med neutralitetsprincipen måste tillgången till offentliga tjänster säkras på grundval av principen om lika tillgång och garanterad universalitet. Tillgången till dessa tjänster måste även säkerställas fullt ut för de sociala grupper som står inför särskilda svårigheter i detta avseende, till exempel personer med funktionsnedsättning, minoriteter och personer som bor på landsbygden.

5.7 De är viktigt att alla förvaltningsåtgärder är lagenliga, och att lagar och instruktioner inte strider mot den konstitutionella ordningen eller de europeiska värdena. De måste också vara förenliga med principerna om proportionalitet, likabehandling och lämpligt utrymme för skönmässig bedömning.

5.8 De offentliga tjänsterna säkerställer rätten till god förvaltning och präglas av öppenhet, vilket ger allmänheten möjlighet att granska den verkställande makten. De som förvaltar dem ser till att det råder fri tillgång till administrativ information och svarar utan förbehåll på begäranden om upplysningar. Undantag ska tolkas restriktivt.

5.9 De offentliga tjänsterna är bundna av Förenta nationernas konvention mot korruption och alla nödvändiga åtgärder vidtas för att bekämpa den. Man följer också rekommendationerna i EU:s rapporter om insatser mot korruption.

5.10 De offentliga tjänsterna bygger helt och hållet på en medborgardemokratisk princip. Att det finns ett effektivt och strukturerat civilsamhälle och en politisk opposition är avgörande för att upprätthålla denna princip.

5.11 Det är viktigt att anställda inom offentliga tjänster omfattas av ett rättsligt skydd och att det finns en säkerhet i deras anställningsvillkor som gör att de vågar motsätta sig rättsstridiga instruktioner och kan lämna klagomål på ett lämpligt sätt. Detta bidrar till välfungerande offentliga tjänster och utgör en garanti för demokratin och försvaret av allmänintresset mot korruption, bedrägeri och missbruk.

5.12 EU-direktivet om stärkt skydd för visselblåsare gäller offentliganställd personal. Såsom EESK påpekade i sitt yttrande SOC/593 "Stärkt skydd för visselblåsare på EU-nivå" ⁽¹⁾ är det upp till tjänstemannen att välja möjligheten att internt eller externt rapportera till behöriga myndigheter (som inte är medier eller allmänheten).

5.13 Vi måste se till att det trots digitaliseringen även i fortsättningen kommer att finnas möjlighet till personlig kontakt med förvaltningen, för att säkerställa att sårbara personer (äldre, fattiga, migranter, osv.) ges individanpassad stöd och att digitaliseringen inte blir ytterligare en faktor som bidrar till den sociala utestängningen av dessa grupper. Detta gäller alla offentliga tjänster: lokala, regionala och nationella.

5.14 De offentliga tjänsterna måste anpassas till aktuell digitaliseringsnivå utan att detta undergräver de grundläggande rättigheterna, inbegripet arbetstagarnas rättigheter. Inom ramen för den digitaliserade förvaltningen är detta särskilt viktigt när det gäller skyddet av personuppgifter och rätten att bestämma över sina egna uppgifter.

5.15 Inom de offentliga tjänsterna måste den kompetens och de mänskliga, tekniska, materiella och ekonomiska resurser som krävs för att fullgöra de tilldelade uppgifterna finnas. Tillräckliga reserver krävs på alla dessa plan för att de offentliga tjänsterna ska fungera väl, även i exceptionella krissituationer.

5.16 Medlemsstaterna är själva ansvariga för sina nationella offentliga tjänster, eftersom dessa är starkt knutna till ländernas identiteter. Tjänsterna måste dock vara interoperabla inom det europeiska flernivåsystemet.

5.17 Det europeiska samarbetet och den praktiska tillämpningen av principerna för offentliga tjänster i EU måste ingå som en del i utbildningen för alla som utför offentliga uppgifter.

5.18 Vi måste öka antalet personalutbyten mellan EU och medlemsstaterna och mellan medlemsstaterna i syfte att bättre integrera de olika förvaltningsnivåerna i det europeiska flernivåsystemet. Offentliganställda bör kunna rotera mellan tjänster i medlemsstaterna utan att detta medför nackdelar.

⁽¹⁾ EUT C 62, 15.2.2019, s. 155.

5.19 Europeiska institutioner som tillhandahåller fortbildning bör ta fram kurser för offentliganställda på alla nivåer om hur man tillämpar principerna för offentliga tjänster och säkerställer att dessa tjänster fungerar som automatiska stabilisatorer.

5.20 Alla offentliga organ som är delaktiga i fördelningen av EU-medel måste respektera och tillämpa principerna för offentliga tjänster.

Bryssel den 2 december 2020.

Christa SCHWENG
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Behovet av att garantera verkliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning att rösta vid val till Europaparlamentet

(tilläggsyttrande på eget initiativ)

(2021/C 56/04)

Föredragande: **Krzysztof PATER**

Beslut av EESK:s plenarförsamling	20.2.2020
Rättslig grund	Artikel 32.2 i arbetsordningen Tilläggsyttrande på eget initiativ
Ansvarig sektion	Sysselsättning, sociala frågor och medborgarna
Antagande av sektionen	11.11.2020
Antagande vid plenarsessionen	2.12.2020
Plenarsession nr	556
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	246/0/0

1. Inledning

1.1 Detta yttrande är en sammanfattning av den andra fasen i Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs (EESK) arbete, som syftar till att säkerställa att alla EU-medborgare med funktionsnedsättning har verklig rätt att rösta vid val till Europaparlamentet.

1.2 I det första steget, som avslutades i mars 2019, utarbetade EESK informationsrapporten "Verkliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning att rösta vid val till Europaparlamentet" ⁽¹⁾. I rapporten beskrivs utförligt de rättsliga och tekniska hinder som gör att dessa rättigheter inte förverkligas i alla EU-medlemsstater. I detta yttrande återges endast några av iakttagelserna och slutsatserna från rapporten. För att fullt ut förstå situationen måste man läsa hela dokumentet.

2. Slutsatser och rekommendationer

2.1 I samtliga 27 EU-länder förekommer regler eller organisatoriska arrangemang som berövar en del väljare med funktionsnedsättning möjligheten att delta vid val till Europaparlamentet.

2.2 Om inga större ändringar görs i lagstiftningen kommer – parallellt med befolkningens stigande ålder – antalet människor som på grund av funktionsnedsättning inte har någon verklig rösträtt att sakta men säkert öka. Detta gäller både för personer som bor hemma och på vårdboenden. Denna avsaknad av möjlighet att rösta gäller även många andra människor, till exempel dem som vårdas en kortare tid på sjukhus, människor som behandlas eller rehabiliteras i hemmet och människor som befinner sig i isolering eller karantän på grund av epidemiologiska risker.

2.3 EESK anser att detta är oacceptabelt och strider mot EU:s grundläggande värden och bestämmelserna i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget). Det strider också mot många internationella rättsliga och politiska akter, bland annat FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter och rekommendationerna från Europarådets ministerkommitté.

2.4 EESK uppmanar Europaparlamentet, Europeiska rådet och medlemsstaterna att snarast ändra 1976 års valakt ⁽²⁾ genom att klargöra principen om att valen ska vara allmänna, direkta och hemliga, något som skulle göra det möjligt att införa normer i hela EU som garanterar verklig rösträtt för personer med funktionsnedsättning, i enlighet med artikel 29 i konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Normerna bör omfatta minst följande:

⁽¹⁾ <https://www.eesc.europa.eu/sv/node/68473>

⁽²⁾ EGT L 278, 8.10.1976, EGT C 340, 10.11.1997, EGT L 283, 21.10.2002.

- Förbud mot att frånta människor rätten att rösta vid val till Europaparlamentet på grund av funktionsnedsättning eller hälsotillstånd.
- Skyldighet att tillhandahålla information om röstningsregler i en form som lämpar sig för de behov som följer av typen av funktionsnedsättning.
- Möjligheter för enskilda personer som på grund av sin funktionsnedsättning inte kan ta sig till eller in i sin vallokal att självständigt rösta på annan plats än i vallokalen.
- Genomförande av lösningar som skulle göra det möjligt för personer med funktionsnedsättning som behöver betydande stöd, såsom personer som är dövblinda, blinda eller synskadade eller har nedsatt manuell förmåga, att rösta självständigt utan att vara beroende av hjälp från andra.
- Möjlighet att välja en vallokal som är bättre anpassad till behoven hos väljare med funktionsnedsättning, i stället för den anvisade vallokalen.
- Rätten för personer med funktionsnedsättning att fritt välja en personlig assistent som hjälper dem att utöva deras rösträtt.

2.5 Genomförandet av dessa regler kommer fortfarande att ge medlemsstaterna stort utrymme för skönsmässig bedömning, men kommer ändå att garantera att varje EU-medborgare, oavsett nationalitet eller bosättningsland, från och med 2024 kommer att ha verklig rätt att välja sin företrädare till Europaparlamentet.

3. Nuläget

3.1 Hinder som personer med funktionsnedsättning stöter på när de utövar sin rösträtt

3.1.1 Tack vare att såväl företrädare för organisationer som arbetar med rättigheter för personer med funktionsnedsättning och mänskliga rättigheter som enskilda personer med funktionsnedsättning och deras familjer under många år har krävt verklig rätt att rösta, utan begränsningar, är politiker i hela Europa väl medvetna om att många personer med funktionsnedsättning inte kan utöva sin rösträtt. Europaparlamentets talman, Antonio Tajani, påpekade också detta problem i den skrivelse som han skickade 2017 till premiärministrarna i samtliga medlemsstater, där han uppmanade dem att inför valet 2019 vidta alla de åtgärder som behövs för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning kan utöva sin rösträtt. Detta mål har dock inte uppnåtts.

3.1.2 Den 20 mars 2019 skickade EESK sin informationsrapport "Verkliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning att rösta vid val till Europaparlamentet" till EU-institutionerna och medlemsstaterna.

3.1.2.1 I rapporten beskrivs utförligt de rättsliga och tekniska hinder som personer med funktionsnedsättning stöter på i samtliga EU-medlemsstater när de utövar sin rösträtt. Den innehåller också mer än 200 exempel på god praxis, dvs. lösningar som underlättar för dem att delta i val.

3.1.2.2 Rapporten innehåller en analys av de rättigheter som personer med funktionsnedsättning har när det gäller att delta fullt ut i det politiska livet, vilket inbegriper rösträtten, och som är fastslagna i de viktigaste internationella rättsliga och politiska akterna.

3.1.2.3 Rapporten innehåller också en detaljerad beskrivning av gällande EU-regler som styr hur valen till Europaparlamentet ska genomföras och hur dessa regler kan ändras.

3.1.3 De begränsningar som beskrivs i rapporten har bekräftats i rapporter från europeiska medier och civilsamhällesorganisationer om det senaste valet till Europaparlamentet den 23–26 maj 2019.

3.1.4 Under de två månader som förflöt mellan offentliggörandet av rapporten i mars och valet till Europaparlamentet i maj fattades beslut om ändrad lagstiftning i Tyskland⁽³⁾ och Frankrike⁽⁴⁾, vilket gjorde röstning möjligt för människor som tidigare hade undanhållits denna rättighet. Trots detta utestänger de nationella lagarna i 14 medlemsstater fortfarande totalt omkring 400 000 EU-medborgare från att rösta vid val till Europaparlamentet på grund av intellektuell funktionsnedsättning eller psykisk ohälsa – vanligtvis efter ett beslut att placera dem under fullt eller partiellt förvaltarskap.

⁽³⁾ https://www.bundesverfassungsgericht.de/SharedDocs/Entscheidungen/EN/2019/04/qs20190415_2bvq002219en.html

⁽⁴⁾ <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000038261631&categorieLien=id>

3.1.5 Organisatoriska arrangemang (tekniska begränsningar) som beror på regler eller praxis i medlemsstaterna gör att miljontals EU-medborgare inte kan rösta vid val till Europaparlamentet. Några exempel:

- I åtta medlemsstater erbjuds personer som på grund av funktionsnedsättning eller sjukdom inte kan ta sig till en vallokal, däribland personer som befinner sig vid inrättningar med dygnetruntvård, inget alternativt sätt att rösta.
- I 18 länder kan personer som är blinda inte rösta självständigt.
- I 12 länder har väljare med funktionsnedsättning inte möjlighet att ange i vilken vallokal de vill rösta.
- I nio länder måste väljarna skriva kandidatens identifikationsnummer eller namn eller namnet på det parti som de stöder på valsekeln, vilket utgör ett allvarligt hinder, inte bara för personer som är blinda.
- Endast ett EU-land har regler om utrustning och drift av vallokalerna som gör dem anpassade till de behov som personer med olika funktionsnedsättningar kan ha (reglerna gäller hälften av vallokalerna i landet).

3.1.6 I samtliga 27 EU-länder förekommer regler eller organisatoriska arrangemang som berövar en del väljare med funktionsnedsättning möjligheten att delta vid val till Europaparlamentet. Men om bästa praxis från alla länder tillämpades skulle vi ha ett idealiskt system, där alla EU-medborgare med funktionsnedsättning inte bara skulle ha full möjlighet att rösta, utan också skulle kunna välja den röstningsmetod som passar dem bäst.

3.1.7 Covid-19-pandemin har föranlett de länder som anordnar val 2020 att genomföra nya, ofta innovativa lösningar som möjliggör röstande utan att de röstande behöver komma till vallokalen, vilket innebär att det nu finns fler positiva lösningar i medlemsstaterna, som är användbara även för personer utan funktionsnedsättning.

3.1.8 Den 26 november 2020 antog Europaparlamentet en resolution om utvärdering av valet till Europaparlamentet ⁽⁵⁾, i vilken parlamentet, med hänvisning till EESK:s informationsrapport, pekade på allvarliga begränsningar som hindrar personer med funktionsnedsättning att utöva sin rösträtt.

3.2 Demografiska och hälsomässiga bestämningsfaktorer

3.2.1 Enligt Eurostats prognoser ⁽⁶⁾ kommer andelen personer som är 65 år eller äldre av EU:s totala befolkning att öka från 19,8 % 2018 till 31,3 % 2100.

3.2.2 Enligt Eurostat kan en flicka som föddes 2015 förväntas leva i genomsnitt 63,3 år med god hälsa och utan någon form av funktionsnedsättning, medan en nyfödd pojke kan förväntas leva 62,6 år utan funktionsnedsättning. ⁽⁷⁾ Eftersom den genomsnittliga förväntade livslängden var 83,3 år för kvinnor och 77,9 år för män kommer en flicka som föddes 2015 i genomsnitt att leva 20 år med funktionsnedsättning medan motsvarande siffra för pojkar födda samma år är ungefär 15 år.

3.2.3 Eurostat uppskattar att andelen personer med funktionsnedsättning i åldersgruppen 15–64 år är 11–14 %, beroende på vilken definition som används ⁽⁸⁾. Om den definition som ges i artikel 1 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, som ratificerats av EU och alla medlemsstater, används som referens, är andelen större än 15 %.

3.2.4 Det går därför att uppskatta att nästan 20 % av de vuxna EU-medborgarna, cirka 80 miljoner människor, för närvarande har någon form av funktionsnedsättning som innebär svårigheter i vardagen, och denna andel kommer att öka med i genomsnitt 1 % vart sjätte år.

⁽⁵⁾ P9_TA(2020)0327.

⁽⁶⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php/Population_structure_and_ageing#The_share_of_elderly_people_continues_to_increase

⁽⁷⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=People_in_the_EU_-_statistics_on_an_ageing_society&oldid=458862

⁽⁸⁾ <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/pdfscache/34409.pdf>

3.2.5 FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning gäller ”personer med varaktiga fysiska, psykiska, intellektuella eller sensoriska funktionsnedsättningar”. EESK betonar dock att även personer som formellt sett inte anses ha någon funktionsnedsättning, eftersom den är tillfällig, upplever samma begränsningar vad gäller möjligheten att rösta.

3.2.5.1 Detta inbegriper exempelvis korttidspatienter på sjukhus och personer som genomgår behandling eller rehabilitering i hemmet och som till följd av tillfälliga begränsningar på grund av sitt hälsotillstånd inte kan rösta i en vallokal. Det kan handla om flera hundra tusen patienter i EU.

3.2.5.2 Detta kan också vara relevant för personer som på grund av epidemiologiska risker omfattas av restriktioner i fråga om rörelsefriheten, inbegripet personer som befinner sig i isolering på sluten institution eller som inte kan lämna sina hem. Erfarenheterna från covid-19-pandemin visar att många miljoner EU-medborgare kan drabbas samtidigt.

4. Den huvudsakliga internationella rättsliga och politiska ramen för rösträtten för personer med funktionsnedsättning

4.1 I artikel 21 i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, som antogs den 10 december 1948, anges att ”[v]ar och en har rätt att delta i sitt lands styre, direkt eller genom fritt valda ombud”.

4.2 I artikel 25 i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, som antogs av FN:s generalförsamling den 16 december 1966, anges att ”[v]arje medborgare skall äga rätt och möjlighet att utan någon av de åtskillnader, som angetts i artikel 2, och utan oskäliga inskränkningar [...] rösta [...]”.

4.3 I FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, som trädde i kraft den 3 maj 2008, fastslås följande:

- ”Konventionsstaterna [...] förpliktigar sig att [...] säkerställa att personer med funktionsnedsättning effektivt och fullständigt kan delta i det politiska och offentliga livet på lika villkor som andra, [...] däribland rättighet och möjlighet [...] att rösta [...]”. I konventionen fastställs ett antal åtgärder för att göra detta möjligt, bl.a. krävs det att ”valprocedurer, anordningar och material [ska vara] ändamålsenliga, tillgängliga och lätta att förstå och att använda” (artikel 29).
- ”Konventionsstaterna bekräftar [...] att personer med funktionsnedsättning har rätt att i alla sammanhang bli erkända som personer i lagens mening [...] och åtnjuta] rättskapacitet på lika villkor som andra i alla hänseenden” (artikel 12).
- Personer med funktionsnedsättning ska ha tillgång till ”byggnader, vägar, transporter och andra inomhus- och utomhusanläggningar” som nyttjas gemensamt (artikel 9).

4.4 FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning konstaterade 2015 att personer med funktionsnedsättning i hela EU, särskilt de som saknar rättskapacitet eller bor på institutioner, inte kan utöva sin rätt att rösta i val och att valdeltagandet inte är helt tillgängligt, och rekommenderade EU att vidta nödvändiga åtgärder för att göra det möjligt för alla personer med alla typer av funktionsnedsättning att utöva sin rösträtt⁽⁹⁾.

4.5 I artikel 20.2 b i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) föreskrivs att ”Unionsmedborgarna ska [...] bland annat ha [...] rösträtt [...] vid val till Europaparlamentet [...] i den medlemsstat där unionsmedborgaren är bosatt, på samma villkor som medborgarna i den staten”.

4.6 Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna bekräftar i artikel 39 alla EU-medborgares rösträtt vid val till Europaparlamentet. I artikel 21.1 i stadgan betonas att ”[a]ll diskriminering på grund av [...] funktionshinder [...] ska vara förbjuden”. I artikel 26 framhålls att ”[u]nionen erkänner och respekterar rätten för personer med funktionshinder att få del av åtgärder som syftar till att säkerställa deras [...] deltagande i samhällslivet”.

⁽⁹⁾ Concluding Observations on the initial Report to the European Union

4.7 I Europarådets ministerkommittés rekommendation av den 16 november 2011 ⁽¹⁰⁾ bekräftas att alla personer med funktionsnedsättning har rätt att delta i det politiska och offentliga livet på samma villkor som andra och att valsedlar och anordningar ska vara tillgängliga och finnas på plats vid tidpunkten för röstningen.

5. Åtgärder

5.1 EESK betonar i enlighet med artikel 10.2 i EU-fördraget (den konsoliderade versionen) att "[m]edborgarna ska företrädas direkt på unionsnivå i Europaparlamentet". I fördragets artikel 14.3 fastslås att "Europaparlamentets medlemmar ska väljas genom allmänna, direkta, fria och hemliga val [...]". Dessa bestämmelser utgör ingen grund för någon differentiering av den rättighet att rösta vid val till Europaparlamentet som personer med funktionsnedsättning har, vare sig utifrån medborgarskap eller bosättningsland.

5.2 Det finns för närvarande många exempel i EU på diskriminering till följd av omotiverad differentiering av de rättigheter som personer med funktionshinder har. Några exempel:

- Personer som är medborgare i två EU-medlemsstater kan, beroende på vilken identitetshandling de väljer, antingen rösta helt självständigt eller fråntas rösträtten på grund av sin intellektuella funktionsnedsättning.
- Sängliggande personer som behöver vård dygnet runt kan inte rösta eftersom de inte kan ta sig till vallokalen och det inte finns någon annan möjlighet att rösta i bosättningslandet. Men om samma personer hade bott i ett annat EU-land hade de fritt kunnat avlägga sina röster per post, i mobil valurna eller via internet.
- Personer som är blinda kan i en medlemsstat rösta helt självständigt, utan något som helst stöd, men om de hade bott i ett annat land skulle det ha varit omöjligt – de skulle bara ha kunnat rösta i en vallokal med hjälp av en annan person.
- Personer med Parkinsons sjukdom skulle kunna rösta självständigt i ett land där röstningen går till så att de röstande gör en enkel grafisk symbol (t.ex. "X") eller väljer ett kort från ett kortpaket som de har fått, men i ett land där man måste skriva ett nummer eller namn läsligt på valsedeln skulle de stöta på ett oöverstigligt hinder.
- Personer med allvarliga rörlighetsproblem (som t.ex. behöver kryckor eller rullstol) skulle kunna välja en lämplig vallokal i vissa länder, medan det i andra länder inte är tillåtet att fritt välja vallokal, något som ofta hindrar dessa personer från att delta i val.

EESK anser att situationer som dessa är oacceptabla och strider mot EU:s grundläggande värden och bestämmelserna i EU-fördraget.

5.3 Medlemsstaterna ansvarar för att anordna och fastställa regler för val till Europaparlamentet. Utrymmet för skönsmässig bedömning begränsas dock av unionsrätten. I valakten från 1976, som är den rättsliga grunden för val till Europaparlamentet, fastställs krav som ibland skiljer sig från medlemsstaternas regler för lokala eller nationella val ⁽¹¹⁾. EESK anser att en ändring av denna akt som innebär att man ålägger medlemsstaterna att införa normer som garanterar personer med funktionsnedsättning verklig rösträtt vore ett lämpligt och snabbt sätt att undanröja befintlig praxis som diskriminerar dessa EU-medborgare.

5.3.1 EESK anser att principen om allmän rösträtt i artikel 1.3 i denna akt måste förtydligas genom att det fastställs att nationella bestämmelser inte får beröva någon EU-medborgare hans eller hennes rätt att rösta vid val till Europaparlamentet på grund av funktionsnedsättning eller hälsotillstånd.

5.3.2 EESK anser att det är viktigt att klargöra principerna om att valen ska vara direkta och hemliga i enlighet med artikel 1.3 i denna akt genom att fastslå att medlemsstaterna, när de utformar detaljerade röstningsprinciper, är skyldiga att

- göra det möjligt för personer som på grund av funktionsnedsättning inte kan rösta i en vallokal att avlägga sin röst direkt och självständigt,
- informera om röstningsregler i en form som är anpassad till de behov som följer av typen av funktionsnedsättning,

⁽¹⁰⁾ Recommendation CM/Rec(2011)14

⁽¹¹⁾ <https://www.eesc.europa.eu/sv/node/68473>, avsnitt 4.

- välja en röstningsmetod och iordningställa de tekniska arrangemang som behövs för att personer med funktionsnedsättning som är i behov av betydande stöd, såsom personer som är dövblinda, blinda, synskadade eller har nedsatt manuell förmåga, ska kunna rösta självständigt utan hjälp av andra,
- garantera alla personer med funktionsnedsättning möjligheten att rösta i en annan vallokal, som är bättre lämpad med tanke på deras funktionsnedsättning, än den de blivit anvisade,
- se till att alla väljare med funktionsnedsättning har rätt att fritt välja vem som ska hjälpa dem att rösta (personlig assistent).

5.4 EESK anser att det är möjligt att dra nytta av alla de positiva exempel som finns i många länder för att snabbt genomföra de föreslagna lösningarna, med beaktande av varje medlemsstats särdrag och valtraditioner.

5.4.1 I 17 EU-länder har arrangemang med mobila valurnor redan införts för vissa grupper av väljare. I åtta länder kan man poströsta. I ett land kan man rösta på nätet. I några EU-länder anordnar man slutna vallokaler vid inrättningar med dygnetruntvård. Dessa lösningar gör det möjligt för människor som inte kan ta sig till sin anvisade vallokal att rösta.

5.4.2 I nio medlemsstater har man genomfört lösningar för att personer som är blinda ska kunna rösta självständigt. Detta sker i form av särskilda omslag för valsedlar på vilka en enkel grafisk symbol anbringas vid omröstningen, eller i form av kuvert för valkort med punktskrift så att väljaren lätt kan hitta rätt kort att lägga i valurnan. Specialomslag är också till stor hjälp för personer som är synskadade eller har nedsatt manuell förmåga. Länder som för närvarande kräver att väljarna anger kandidatens nummer eller namn på valsedeln kan utnyttja dessa kunskaper på området om de beslutar att övergå till ett mer lämpligt system.

5.4.3 I 15 länder har väljarna möjlighet att byta vallokal, åtminstone när det är motiverat på grund av funktionsnedsättning. I tio länder är det möjligt för åtminstone vissa grupper att förhandsrösta, oftast i lokaler som är väl anpassade till de behov som personer med olika typer av funktionsnedsättning kan ha. Eftersom inget EU-land anpassar alla sina vallokaler till personer med alla typer av funktionsnedsättning är den enda rimliga lösningen att ge väljarna rätt att fritt välja lämplig vallokal.

5.4.4 I många länder kan väljare med funktionsnedsättning utse vem som helst att fungera som assistent vid val. I många länder är dock rätten att fritt välja assistent begränsad. Detta kan endast anses vara motiverat i de fall där det måste vara en person som samtidigt utför andra uppgifter (t.ex. en ledamot av valkommissionen eller en observatör). I andra fall är begränsningarna inte motiverade, och de förfaranden för att utse en assistent som tillämpas i vissa länder skadar värdigheten för väljare med funktionsnedsättning.

5.5 Att genomföra dessa principer skulle inte på något sätt begränsa medlemsstaternas utrymme för skönmässig bedömning, men det skulle garantera att varje EU-medborgare med funktionsnedsättning har verklig rätt att rösta på sin representant till Europaparlamentet oavsett nationalitet eller bosättningsland. EESK anser att det är viktigt att anta dessa principer så att kommande val till Europaparlamentet verkligen kan betraktas som allmänna i ordets rätta bemärkelse.

5.5.1 I artikel 223.1 i EUF-fördraget anges att "Europaparlamentet ska utarbeta ett utkast till nödvändiga bestämmelser för val av dess ledamöter genom allmänna direkta val enligt en i alla medlemsstater enhetlig ordning eller i enlighet med principer som är gemensamma för alla medlemsstater. Rådet ska fastställa de nödvändiga bestämmelserna med enhällighet i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande och efter godkännande av Europaparlamentet, som ska besluta med en majoritet av sina ledamöter. Bestämmelserna träder i kraft efter det att de har godkänts av medlemsstaterna i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser."

5.5.2 Mot bakgrund av detta och i syfte att garantera alla EU-medborgare med funktionsnedsättning rätten att rösta vid valet till Europaparlamentet 2024 uppmanar EESK

- Europaparlamentet att snarast utarbeta ett förslag till ändring av 1976 års valakt,

- Europeiska rådet att fastställa reviderade regler i enlighet med de mål som anges i detta yttrande,
- medlemsstaterna att utan onödigt dröjsmål godkänna de regler som fastställts av rådet.

5.5.2.1 Vi är medvetna om att många, ofta kontroversiella, förslag till ändring av reglerna för val till Europaparlamentet har diskuterats under de senaste åren. Kommittén anser ändå att förslagen om rösträtt för personer med funktionsnedsättning bör avskiljas från denna allmänna debatt och läggas fram som ett separat projekt. Det är bara så det är möjligt att nå bred enighet och snabbt genomföra de föreslagna ändringarna. Införandet av normer för att personer med funktionsnedsättning ska kunna utöva sin rösträtt skulle också kunna utgöra en god grund för genomförandet av liknande initiativ i framtiden i andra frågor, som Europaparlamentet tar upp i sin resolution av den 26 november 2020 ⁽¹²⁾.

Bryssel den 2 december 2020.

Christa SCHWENG
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

⁽¹²⁾ Punkt 23 i Europaparlamentets resolution av den 26 november 2020 om utvärdering av valet till Europaparlamentet (2020/2088 (INI)), P9_TA(2020)0327.

III

(Förberedande akter)

EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN

EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉNS 556:e PLENARSESSION –
INTERACTIO, 2.12.2020–3.12.2020Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och
rådets förordning om gränsöverskridande betalningar i unionen (kodifiering)

(COM(2020) 323 final – 2020/0145 (COD))

(2021/C 56/05)

Föredragande: **Gonçalo LOBO XAVIER**

Remiss	Europaparlamentet, 23.7.2020 Europeiska unionens råd, 15.10.2020
Rättslig grund	Artikel 114.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Ansvarig sektion	Inre marknaden, produktion och konsumtion
Antagande av sektionen	10.11.2020
Antagande vid plenarsessionen	3.12.2020
Plenarsession nr	556
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	242/2/5

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) välkomnar kommissionens förslag om gränsöverskridande betalningar i unionen som syftar till att sänka kostnaderna för gränsöverskridande betalningar i euro och att skapa större transparens när det gäller valutaväxlingsavgifter.

1.2 EESK stöder det faktum att kommissionen bör analysera ytterligare möjligheter – och den tekniska genomförbarheten för dessa möjligheter – att utvidga regeln om lika avgifter till alla unionsvalutor och ytterligare förbättra transparensen och jämförbarheten när det gäller valutaväxlingsavgifter. Att utvidga regeln om lika avgifter till alla unionsvalutor skulle vara ännu mer långtgående när det gäller att fördjupa den inre marknaden och skulle innebära att man undviker all diskriminering av medborgare som bor utanför euroområdet och som t.ex. kan initiera en gränsöverskridande transaktion i en annan valuta än euron.

1.3 När det gäller inlämnandet och täckningsperioden för denna rapport som syftar till att utvärdera flera aspekter av effekterna av förslaget till förordning instämmer EESK i att den bör läggas fram senast den 19 april 2022 och täcka åtminstone perioden från den 15 december 2019 till den 19 oktober 2021.

1.4 I en anda av kodifiering och med tanke på att Europaparlamentet, rådet och kommissionen, genom ett interinstitutionellt avtal av den 20 december 1994, har enats om en påskyndad arbetsmetod i syfte att snabbt kunna anta kodifierade rättsakter (eftersom inga ändringar av innehållet kan göras till de rättsakter som påverkas av kodifiering), stöder EESK fullständigt den 20 april 2021 som dagen för ikraftträdandet för den föreliggande förordningen.

2. Kommissionens förslag

2.1 Inom ramen för medborgarnas Europa lägger kommissionen tonvikten på att förenkla och förtydliga unionsrätten för att göra den tydligare och mer tillgänglig för medborgarna. Detta mål kan inte uppnås om ett stort antal bestämmelser som har ändrats flera gånger och ofta på ett väsentligt sätt finns spridda i såväl den ursprungliga rättsakten som i senare ändringsrättsakter. För att kunna fastställa vilka bestämmelser som gäller fordras därför att ett stort antal rättsakter kontrolleras och jämförs. Unionsrättens klarhet och överskådlighet är därför beroende av att ofta ändrade bestämmelser kodifieras⁽¹⁾.

2.2 Det föreliggande förslaget från kommissionen, COM(2020) 323 final, avser en kodifiering av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 924/2009⁽²⁾. Förordning (EG) nr 924/2009 har ändrats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 260/2012⁽³⁾ och därefter genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/518⁽⁴⁾.

2.3 Den nya förordningen ersätter de olika rättsakter som omfattas av kodifieringen. Det föreliggande förslaget följer de kodifierade texterna vad beträffar innehållet i sak och begränsar sig därmed till att föra samman texterna, vilket innebär att de ändringar som krävs till följd av kodifieringen endast är av formell karaktär⁽⁵⁾.

3. Allmänna kommentarer

3.1 Gränsöverskridande betalningar är av avgörande betydelse för integreringen av EU-ekonomin och spelar en viktig roll i säkerställandet av att medborgare och företag i alla EU-medlemsstater åtnjuter de rättigheter som den inre marknaden erbjuder i samma utsträckning⁽⁶⁾. Betalningar är en central del av den inre marknaden som omfattar fri rörlighet för varor, personer, tjänster och kapital. Följande anges i arbetsdokument från kommissionens avdelningar om en konsekvensbedömning som åtföljer dokumentet Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 924/2009 vad gäller vissa avgifter för gränsöverskridande betalningar i unionen och valutaväxlingsavgifter⁽⁷⁾: Höga kostnader för gränsöverskridande betalningar skapar hinder för den inre marknaden genom att faktiskt förhindra gränsöverskridande verksamhet för hushåll (inköp av varor/tjänster i ett annat valutaområde) och företag (användning av leverantörer som är baserade utomlands, nå kunder i ett annat valutaområde). Höga kostnader för gränsöverskridande betalningar skapar också två kategorier av betaltjänstanvändare: de i euroområdet som med sina betalningar kan nå en majoritet av medborgarna och företagen i EU för väldigt låga kostnader, och de som befinner sig i länder med andra valutor än euro och som enbart kan nå ett litet antal människor och företag med billiga betalningar. För att åtgärda dessa båda problem är lagstiftningsåtgärder på EU-nivå det mest effektiva verktyget, vilket också ligger i linje med målen i fördragen.

3.2 Sedan införande av euron har EU genomfört flera initiativ i syfte att minska kostnaderna för gränsöverskridande betalningar⁽⁸⁾. Med tiden har lagstiftningen kopplad till gränsöverskridande betalningar gjort framsteg genom olika steg ämnade åt att sänka kostnaderna för medborgare och företag inom euroområdet. Såsom fastställs i det ovannämnda arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar⁽⁹⁾ har dock gränsöverskridande eurobetalningar från länder med andra valutor än euro samt gränsöverskridande betalningar i andra valutor än euro inte följt samma trend vad gäller nivåerna på de avgifter som betaltjänstanvändarna betalar.

⁽¹⁾ COM(2020) 323 final.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 924/2009 av den 16 september 2009 om gränsöverskridande betalningar i gemenskapen och om upphävande av förordning (EG) nr 2560/2001 (EUT L 266, 9.10.2009, s. 11).

⁽³⁾ EUT L 94, 30.3.2012, s. 22.

⁽⁴⁾ EUT L 91, 29.3.2019, s. 36.

⁽⁵⁾ COM(2020) 323 final.

⁽⁶⁾ Se Europaparlamentets briefing *Cross-border euro transfers and currency conversions – A step forward in favour of the single market*: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/628291/EPRS_BRI\(2018\)628291_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/628291/EPRS_BRI(2018)628291_EN.pdf)

⁽⁷⁾ Se https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CONSIL%3AST_7844_2018_ADD_1&from=FR

⁽⁸⁾ Se t.ex. Sepa-förordningen (EU) nr 260/2012, genom vilken en uppsättning standarder för transaktioner i euro (Sepa-gireringar, Sepa-autogireringar) infördes, eller direktivet om betaltjänster på den inre marknaden som ökade öppenheten när det gäller avgifter och möjliggjorde för nya aktörer att komma in på marknaden.

⁽⁹⁾ Se https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CONSIL%3AST_7844_2018_ADD_1&from=FR

3.3 Det nuvarande kommissionsförslaget utgör ännu ett steg i riktning mot att sänka de operativa kostnaderna. Det ändrar förordning (EG) nr 924/2009 i syfte att

- a) sänka kostnaderna för gränsöverskridande betalningar i euro: med andra ord bör kostnaden för gränsöverskridande betalningstransaktioner i euro inom EU inte skilja sig från kostnaden för inhemska transaktioner som görs i medlemsstaternas nationella valuta; medlemsstater vars nationella valuta inte är euro kan besluta att utvidga tillämpningen av den nuvarande förordningen till sin nationella valuta ("opt-in"), förutsatt att de underrättar kommissionen om detta,
- b) skapa större öppenhet vad gäller växlingsavgifter i syfte att skydda konsumenterna mot överdrivet höga kostnader för valutaväxling och säkerställa att de får den information de behöver för att kunna välja de bästa alternativen för valutaväxling⁽¹⁰⁾.

3.4 Båda de åtgärder som föreslås av kommissionen skulle utgöra ett steg i riktning mot att tillhandahålla lika villkor för små och medelstora företag i hela Europa, och frigöra den inre marknadens potential⁽¹¹⁾. Små och medelstora företag i euroområdet skulle få potentiellt större efterfrågan från konsumenter och företag baserade i medlemsstater med en annan valuta än euro (där höga avgifter för gränsöverskridande betalningar utgör ett betydande hinder). I gengäld skulle små och medelstora företag i medlemsstater med annan valuta än euro få billigare tillgång till 360 miljoner medborgare (potentiella kunder) och 16 miljoner företag i euroområdet (kunder och leverantörer). De skulle därmed kunna konkurrera bättre på EU-marknaden⁽¹²⁾. En annan förväntad effekt är främjandet av större jämlikhet mellan EU-medborgarna vad gäller tillgång till billiga gränsöverskridande betalningar.

4. Särskilda kommentarer

4.1 Genom förordning (EG) nr 924/2009 om gränsöverskridande betalningar likställdes, över hela EU, avgifterna för gränsöverskridande eurobetalningar inom EU med avgifterna för inhemska eurobetalningar (det vill säga för transaktioner inom samma medlemsstat). EU-medlemsstater utanför euroområdet kan besluta att utvidga tillämpningen av den nuvarande förordningen till sin nationella valuta förutsatt att de underrättar kommissionen om detta.

4.2 Även om förslaget till förordning utgör ett viktigt steg i riktning mot att fördjupa den inre marknaden skulle det löna sig att överväga möjligheten att utvidga regeln om lika avgifter till alla unionsvalutor, såsom nämns i skäl 12. Det förekommer att vissa banker i medlemsstater utanför euroområdet tar ut en avgift på 15–30 euro för en gränsöverskridande transaktion av ett belopp motsvarande 100 euro.

4.3 Att utvidga regeln om lika avgifter till alla unionsvalutor skulle gynna konsumenter av finansiella tjänster som skulle behandlas lika, oberoende av i vilken medlemsstat eller i vilken valuta de gör en gränsöverskridande transaktion. Att utvidga regeln om lika avgifter till alla unionsvalutor skulle vara ett ännu ambitiösare steg eftersom det skulle innebära att betaltjänstleverantörer anpassar sina avgifter för alla gränsöverskridande transaktioner mellan EU-länder, i alla valutor, till inhemska transaktioner, inbegripet transaktioner i andra valutor än det utsändande eller mottagande landets. Betaltjänstanvändare skulle säkerligen gynnas av ett sådant alternativ, men det skulle medföra betydande kostnader för betaltjänstleverantörer, bland annat vad gäller infrastruktur⁽¹³⁾.

4.4 Kommissionen bör definitivt överväga denna möjlighet ytterligare och analysera fördelarna och kostnaderna för alla berörda parter.

⁽¹⁰⁾ Se [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/628291/EPRS_BRI\(2018\)628291_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/628291/EPRS_BRI(2018)628291_EN.pdf)

⁽¹¹⁾ Se [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/628291/EPRS_BRI\(2018\)628291_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/628291/EPRS_BRI(2018)628291_EN.pdf)

⁽¹²⁾ Se https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CONSIL%3AST_7844_2018_ADD_1&from=FR

⁽¹³⁾ Se https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CONSIL%3AST_7844_2018_ADD_1&from=FR

4.5 EESK anser att det vid en framtida översyn av förordningen skulle vara relevant att klargöra situationen när det gäller avgifter på inkomst från konton, att ytterligare reflektera över den information som ska ges till kunder innan en betalningsorder initieras och att uttryckligen ange vid vilken tidpunkt och hur ofta ett elektroniskt meddelande bör skickas.

Bryssel den 3 december 2020.

Christa SCHWENG
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – EU:s agenda och handlingsplan för narkotika 2021–2025

[COM(2020) 606 final]

(2021/C 56/06)

Huvudföredragande: **Ákos TOPOLÁNSZKY**

Remiss	Europeiska kommissionen, 23.9.2020
Rättslig grund	Artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.
Ansvarig sektion	Sysselsättning, sociala frågor och medborgarna
Presidiets beslut	15.9.2020
Antagande vid plenarsessionen	3.12.2020
Plenarsession nr	556
Resultat av omröstningen	246/1/3
(för/emot/nedlagda röster)	

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 I EU:s narkotikastrategi som snart löper ut har betydelsen och vikten av en välavvägd och evidensbaserad planering samt av övervakning och utvärdering av narkotikapolitiken lyfts fram och påvisats.

1.2 I den externa utvärderingsrapporten om EU:s narkotikastrategi konstaterades dock att strategins mål i fråga om minskning av tillgång och efterfrågan endast delvis hade uppnåtts, samtidigt som betydande framsteg har gjorts på områdena internationellt samarbete, övervakning, utvärdering och forskning. Rapporten belyste obalanser i användningen av finansiella medel, i synnerhet på bekostnad av insatser för att minska efterfrågan.

1.3 Den översyn som utförts av det civilsamhällesforum för narkotika som inrättats av kommissionen har visat på betydande brister i genomförandet av hälso- och sjukvårdsrelaterade och sociala insatser på medlemsstatsnivå och lokal nivå. I de flesta medlemsstater saknas antingen helt och hållet många evidensbaserade insatser för att förebygga eller minska skador eller så har dessa endast låg täckning.

1.4 Den 24 juli 2020 offentliggjorde kommissionen sin nya strategi för säkerhetsunionen 2020–2025, där agendan för narkotika är en av delarna. EESK anser att denna agenda, i sin nuvarande form, innebär en tydlig tillbakagång och att den överger den välavvägda strategi baserad på samförstånd och evidens som hittills tillämpats i narkotikabekämpningen och som har fått en positiv utvärdering

1.5 EESK välkomnar det beslut som rådets övergripande arbetsgrupp för narkotikafrågor fattade vid sitt möte den 28 september, där det tyska rådsordförandeskapet uppmanades att senast i december omarbeta det dokument som utarbetats av kommissionen. Kommittén är fast övertygad om att man inom ramen för EU:s tionde narkotikastrategi måste bibehålla och ytterligare förstärka den tekniska strategi och offentliga politik som bygger på samförstånd och som låg till grund för den tidigare strategin i frågan.

1.6 EU bör respektera och med kraft försvara de grundläggande värden som anges i den nuvarande strategin och engagera sig för detta i strategidokumentet.

1.7 EESK anser att man i EU:s nya narkotikastrategi och nya handlingsplan(er) på detta område avsevärt bör förbättra balansen mellan de insatser som syftar till att minska efterfrågan och de som syftar till skademinskning, när det gäller både antalet strategiska insatser och fördelningen av medel.

1.8 Det är viktigt att agendan tar itu med narkotikaproblemen på ett verkligt välavvägt sätt, enligt en integrerad och tvärvetenskaplig strategi, inom en ram som bygger på mänskliga rättigheter och internationellt samarbete, tar hänsyn till folkhälsoaspekter och vetenskaplig kunskapsutveckling samt möjliggör kontinuerlig utvärdering. I EU:s narkotikastrategi bör narkotikaanvändarnas grundläggande rättigheter i fråga om behandling och vård erkännas, såsom är fallet för alla andra sjukdomskategorier.

1.9 EESK anser att man på längre sikt även på detta område måste förbättra enhetligheten i tillämpningen av medlemsstaternas lagstiftning i enlighet med harmoniseringskraven, eftersom det för närvarande finns skillnader i medlemsstaternas praxis som otvivelaktigt undergräver de mänskliga rättigheterna.

1.10 Covid-19-pandemin har visat att narkotikaanvändare, som tillhör sårbara grupper, är särskilt utsatta för den epidemiologiska situationens negativa följder, som kan leda till en anmärkningsvärd ökning av risker i samband med narkotikaanvändning.

1.11 På grundval av den modell som redan används för att minska efterfrågan bör man så snart som möjligt fastställa indikatorer, som syftar till att bedöma effekterna av insatser för att minska tillgången, och kvalitetsnormer.

2. Bakgrund

2.1 EU:s första gemensamma handlingsplan mot narkotika utarbetades 1990 av Europeiska kommittén för narkotikabekämpning (CELAD), som inrättades på initiativ av Frankrikes president François Mitterrand. Sedan 1995 har kommissionen tagit över uppgiften att utarbeta EU:s narkotikastrategier. EU:s senaste narkotikastrategi, som antogs av Europeiska rådet den 7 december 2012 för en sjuårsperiod (2013–2020), skulle angripa narkotikafenomenet på ett "välavvägt, integrerat och evidensbaserat sätt". Under denna period fastställdes ansvarsområden och kortsiktiga mål i två handlingsplaner (2013–2016 och 2017–2020).

2.2 Även om EU:s narkotikastrategi inte är rättsligt bindande ger den uttryck för EU:s och medlemsstaternas engagemang och gemensamma politiska ambitioner. I strategin fastställs EU-institutionernas och EU-organens åtgärder och den påverkar medlemsstaternas politiska strategier i frågan, fastställer gemensamma riktlinjer och prioriteringar och möjliggör enhetliga ståndpunkter på den internationella arenan. EU har visat detta mycket tydligt, till exempel vid FN:s generalförsamlings extra session 2016 eller vid sessionen i FN:s narkotikakommission 2019 ⁽¹⁾.

2.3 I EU:s narkotikastrategi har betydelsen och vikten av en välavvägd och evidensbaserad planering samt av övervakning och utvärdering av narkotikapolitiken lyfts fram och påvisats.

2.4 I den externa utvärderingsrapporten om EU:s narkotikastrategi ⁽²⁾ konstaterades dock att strategins mål i fråga om minskning av tillgång och efterfrågan endast delvis hade uppnåtts, samtidigt som betydande framsteg har gjorts på områdena internationellt samarbete, övervakning, utvärdering och forskning. Rapporten belyste obalanser i användningen av finansiella medel, i synnerhet på bekostnad av insatser för att minska efterfrågan. Slutsatsen drogs att man för att använda de knappa resurserna på ett mer effektivt sätt måste rangordna sina prioriteringar i fråga om åtgärder och förkorta tillämpningsperioden för strategin, som för närvarande är åtta år.

2.5 Det civilsamhällesforum för narkotika, som inrättats av kommissionen har med bidrag från 169 civilsamhällsorganisationer från 32 länder undersökt uppnåendet av målen i handlingsplanen för 2017–2020 på medlemsstatsnivå och lokal nivå ⁽³⁾. I rapporten belystes stora brister i genomförandet av hälso- och sjukvårdsrelaterade och sociala insatser på medlemsstatsnivå och lokal nivå. I de flesta medlemsstater saknas antingen helt och hållet många evidensbaserade insatser för att förebygga eller minska skador eller så har dessa endast låg täckning. Detta beror främst på otillräcklig finansiering och brist på politiskt egenansvar.

2.6 Strategin har för första gången skapat en gemensam tolkningsram för insatser för att minska efterfrågan, bestående av "en rad lika viktiga och ömsesidigt förstärkande åtgärder, däribland prevention (miljöprevention, allmänprevention, riktad prevention och indikerad prevention), tidig upptäckt och ingripande, risk- och skadebegränsning, behandling, rehabilitering, återintegrering i samhället och tillfrisknande".

⁽¹⁾ EU gjorde följande uttalande vid den 62:a sessionen i FN:s narkotikakommission i Wien den 14–22 mars 2019: Europeiska unionen och dess medlemsstater ger sitt starka stöd till det praktiska genomförandet av slutdokumentet från FN:s generalförsamlings extra session som ställer sig bakom en verkligt välavvägd narkotikapolitik på internationell nivå, där större vikt läggs vid förebyggande åtgärder, folkhälsa och mänskliga rättigheter för att påskynda vårt gemensamma åtagande att effektivt förbättra den globala narkotikasituationen. (...) ta itu med att minska efterfrågan på narkotika över hela spektrumet: förebyggande, minskning av skador och risker, behandling samt social integration och rehabilitering.

⁽²⁾ SWD(2020) 150.

⁽³⁾ https://drogriporter.hu/wp-content/uploads/2018/12/2018_CSF-report_final.pdf

2.7 I den handlingsplan som hänger samman med strategin och den senaste utvärderingen av strategin framhålls behovet av en vetenskapligt baserad övervakning av insatserna för att minska tillgången och av en användning av alternativa påföljder för narkotikaanvändare, men även det civila samhällets roll när det gäller att utarbeta, genomföra, övervaka och utvärdera strategier, på både europeisk och nationell nivå.

3. Kommissionens meddelande

3.1 Den 24 juli 2020 offentliggjorde kommissionen sin nya strategi för säkerhetsunionen 2020–2025. Strategin har tre delar: strategin mot sexuella övergrepp mot barn, agendan för narkotika (nedan kallad "agendan") och strategin mot olaglig vapenhandel. I agendans inledning betonas uttryckligen behovet av ett paradigmskifte i den europeiska narkotikapolitiken där insatserna för att minska tillgången bör ges större tyngd och stärkas. Av agendans tre pelare (förstärkt säkerhet/minskad tillgång, förebyggande och minskning av skador) är det den första pelaren som får störst uppmärksamhet.

3.2 Bilagan till agendan innehåller utkastet till handlingsplan för narkotika. Av de åtgärder som den innehåller ingår 26 stycken i pelaren "minskning av tillgången", medan endast fem ingår i pelaren "förebyggande åtgärder" och 13 i pelaren "skademinskning". Inom den sistnämnda pelaren finns det emellertid fyra typer av åtgärder vars klassificering i denna pelare kan ifrågasättas (åtgärderna 40 och 41: drograttfylleri, åtgärd 42: alternativ till tvångsåtgärder, och åtgärd 43: uppgiftsutbyte i fråga om expertkunskap om brottslighet). Sammantaget finns det således stora obalanser i handlingsplanens uppdelning till förmån för pelaren "minskning av tillgången".

3.3 EESK anser att denna agenda innebär en tydlig tillbakagång och att den överger den välavvägda strategi baserad på samförstånd och evidens som hittills tillämpats i narkotikabekämpningen och som har fått en positiv utvärdering

3.4 Vid mötet i rådets övergripande arbetsgrupp för narkotikafrågor den 28 september uttryckte också de flesta medlemsstater skarp kritik mot agendan och pekade på villkoren för dess utarbetande, dess inriktning och innehåll. Arbetsgruppen beslutade därför att det tyska rådsordförandeskapet senast i december ska omarbeta det dokument som utarbetats av kommissionen.

3.5 Kommissionens rådgivande organ för det civila samhället (Civilsamhällesforumet för narkotika) kritiserade många punkter i agendan och ansåg att den är oacceptabel:

- a) Under utarbetandet kunde aktörerna i det civila samhället och medlemsstaterna ta del av resultaten av den externa utvärderingen först efter det att agendan hade offentliggjorts och kunde därför inte avge något preliminärt yttrande om utkastet till agenda.
- b) Agendan återspeglar inte de prioriteringar som lyfts fram av aktörer i det civila samhället, utan minskar ytterligare tyngden i de hälso- och sjukvårdsrelaterade och sociala insatserna som en del av en narkotikapolitik som redan lägger oproportionerligt stor vikt vid åtgärder för att minska tillgången.
- c) Agendans ram och dess språk, där betoningen ligger på säkerhetsfrågor, förstärker ett föråldrat och stigmatiserande förhållningssätt.
- d) Den obalans som kännetecknar det förhållningssätt som valts i handlingsplanen och dess förväntade effekt på resursfördelningen är oroande, liksom bristen på mätbara indikatorer och de konsekvenser som detta har i fråga om ansvarsskyldighet.

3.6 Opinionsbildande organisationer i det civila samhället som är verksamma på detta område har samstämmigt kritiserat utkastets allmänna anda och detaljer och krävt en grundlig översyn av det.

4. Politiska överväganden

4.1 Kommittén är fast övertygad om att man inom ramen för EU:s tionde narkotikastrategi måste bibehålla och ytterligare förstärka den tekniska strategi och offentliga politik som bygger på samförstånd och som låg till grund för den tidigare strategin i frågan. EESK välkomnar rådets åtagande att ta fram en europeisk strategi för narkotikabekämpning som är välavvägd, integrerad och evidensbaserad. Vi uppmanar Tysklands regering, som innehar ordförandeskapet för Europeiska unionens råd, att beakta följande aspekter vid utarbetandet av den nya narkotikastrategin.

4.2 EESK rekommenderar att man behåller det språk som används i agendan, liksom fackterminologin och den vetenskapliga terminologin, och att man i innehållet ytterligare utvecklar det strategiska tillvägagångssätt som föredragits hittills, samtidigt som man anpassar det till en administrativ användning och ser till att det är möjligt att kontinuerligt övervaka och kritiskt utvärdera dess genomförande.

4.3 EU bör respektera och med kraft försvara de grundläggande värden⁽⁴⁾ som anges i den nuvarande strategin⁽⁵⁾ och engagera sig för detta i strategidokumentet.

4.4 Kommittén föreslår att man i det dokument som ska antas uttryckligen hänvisar till och bygger vidare på de internationella konventioner och politiska rekommendationer som ligger till grund för dess materiella och rättsliga giltighet⁽⁶⁾. EESK uppmanar EU:s beslutsfattande organ att upprätthålla sin ledande ställning och sitt exemplariska åtagande i internationella forum för narkotikapolitik.

4.5 EESK anser att den nya agendan också bör överta den föregående strategins viktigaste punkter och, med beaktande av den vetenskapliga kunskapsutvecklingen, vidareutveckla ramen för förebyggande, behandling, skademinskning, terapeutiska metoder och processer för återhämtning.

4.6 Utvärderingen av den tidigare strategin och handlingsplanen för narkotikabekämpning visade på en betydande obalans till fördel för straffrättsliga insatser när det gäller narkotikapolitikens prioriteringar och resursfördelning. Hälso- och sjukvårdsrelaterade och sociala insatser motsvarar endast en bråkdel av vad medlemsstaterna avsätter för att minska tillgången. Detta har i ett antal länder lett till att de berörda tjänsterna har avbrutits eller fått extremt låg täckning vilket ibland fått allvarliga konsekvenser i form av ökad dödlighet och fler sjukdomsfall. EESK anser att man i den nya narkotikastrategin och den nya handlingsplanen/de nya handlingsplanerna på detta område avsevärt bör förbättra andelen insatser som syftar till att minska efterfrågan inom ramen för narkotikapolitiken, vad gäller både antalet strategiska insatser och tilldelningen av medel. Kommittén hoppas även att kommission gör sitt yttersta för att säkerställa att medlemsstaterna avsevärt utvecklar deras täckning och kvalitet.

4.7 Det mandat och de verktyg som Europeiska centrumet för kontroll av narkotika och narkotikamissbruk (EMCDDA) har måste även förstärkas och de vetenskapliga slutsatserna behöver integreras direkt i beslutsprocessen.

4.8 Det är viktigt att agendan tar itu med narkotikaproblemen på ett verkligt välvägt sätt, enligt en integrerad och tvärvetenskaplig strategi, inom en ram som bygger på mänskliga rättigheter och internationellt samarbete, tar hänsyn till folkhälsoaspekter och vetenskaplig kunskapsutveckling samt möjliggör kontinuerlig utvärdering.

4.9 Eftersom narkotikaanvändning är ett komplext biopsykosocialt fenomen orsakar eventuella olämpliga narkotikabekämpningsåtgärder, såsom ensidig kriminalisering av narkotikaanvändare, allvarliga hälsomässiga och sociala skador och förvärrar därmed problemen med social trygghet snarare än löser dem. Därför rekommenderar EESK att rådet

- a) håller fast vid sin tidigare strategi och drar tillbaka agendan för narkotika från paketet om en säkerhetsunion,
- b) ser till att de företeelser som hänger samman med problemets olika aspekter behandlas på ett differentierat sätt,
- c) antar en tvärvetenskaplig strategi för att hantera dessa företeelser,
- d) föreskriver påföljder och brottsbekämpande åtgärder endast som en sista utväg, om man kan visa att andra verktyg inte kan användas på ett effektivt sätt.

4.10 Under de senaste årtiondena har kulturen för övervakning och utvärdering av insatser för att minska efterfrågan och riskerna förbättrats avsevärt. För att främja en evidensbaserad narkotikapolitik rekommenderar EESK att man

⁽⁴⁾ "... grundar sig först och främst på EU-rättens grundläggande principer och försvarar i alla avseenden de värden som unionen bygger på: respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, solidaritet, rättsstatsprincipen och respekt för de mänskliga rättigheterna. Den syftar till att skydda och förbättra samhällets och individens välfärd, skydda folkhälsan, ge allmänheten en hög nivå av säkerhet samt angripa narkotikafenomenet på ett välvägt, integrerat och evidensbaserat sätt."

⁽⁵⁾ https://www.consilium.europa.eu/media/30727/drugs-strategy-2013_content.pdf

⁽⁶⁾ <https://www.unodc.org/documents/postungass2016//outcome/V1603301-E.pdf>
https://www.unodc.org/documents/ungass2016/Contributions/IO/EU_COMMON_POSITION_ON_UNGASS.pdf

- a) ser till att det i den nya strategin och den nya handlingsplanen för narkotika läggs stor vikt vid att avsevärt förbättra omfattningen av och kvaliteten hos sociala tjänster och hälso- och sjukvårdstjänster avsedda för narkotikaanvändare, genom att man ser över de indikatorer som redan använts i den föregående handlingsplanen,
- b) tillsammans med EMCDDA och Civilsamhällesforumet för narkotika utarbetar ett unikt system som möjliggör kontinuerlig övervakning och utvärdering i de olika medlemsstaterna av hur omfattningen av och kvaliteten hos de insatser som planeras inom EU:s handlingsplan för narkotikapolitik utvecklas,
- c) så snart som möjligt, på grundval av den modell som redan används för att minska efterfrågan, fastställer indikatorer, som syftar till att bedöma effekterna av insatser för att minska tillgången, och kvalitetsnormer, med beaktande av att dessa insatser, trots att de kan ha en direkt och kännbar inverkan på de berörda personernas liv och frihet, endast sällan är föremål för en evidensbaserad bedömning,
- d) utvidgar EMCDDA:s mandat till att omfatta en bedömning av narkotikapolitikens inverkan på de mänskliga rättigheterna, vilken till exempel skulle möjliggöra en mätning av de negativa effekterna av kriminalisering och institutionell diskriminering för narkotikamissbrukare som tillhör utsatta grupper.

4.11 EESK anser att man på längre sikt även på detta område måste förbättra enhetligheten i tillämpningen av medlemsstaternas lagstiftning i enlighet med harmoniseringskraven, eftersom det för närvarande finns skillnader i medlemsstaternas praxis som otvivelaktigt undergräver de mänskliga rättigheterna ⁽⁷⁾.

4.12 Kommittén är därför övertygad om att EU måste hitta och utveckla sätt att i framtiden få medlemsstaternas narkotikapolitiska strategier att märkbart närma sig varandra, och inte bara genom politiska rekommendationer.

4.13 EESK anser också att det är viktigt att innovativa vetenskapsbaserade insatser erkänns, garanteras och stöds i EU:s och medlemsstaternas strategiska program.

4.14 Med tanke på att lagliga (beroende av alkohol eller tobak, de flesta beteendeberoenden, osv.) och olagliga beroenden utgör ett interpersonellt system i den sociala verkligheten i familjer och samhällen rekommenderar EESK att EU och medlemsstaterna inte längre utvärderar eller hanterar dessa risker separat utan snarare som sammankopplade grundelement i ett och samma system och att de i allt högre grad föreslår en gemensam politik för insatserna.

4.15 Utifrån principen "primul nil nocere" ("framför allt inte skada") behövs en utvärdering och en debatt med olika ståndpunkter, som är uppriktiga och beslutsamma, för att kunna angripa politikens och regelverkets negativa konsekvenser, den sociala stigmatiseringens och den obefogade kriminaliseringens effekter, den sociala utestängningen och hindren för tillgång till behandling. EESK rekommenderar att man också tar hänsyn till den sakliga bedömningen av den gemensamma ståndpunkt som antogs av 32 FN-organ 2019 ⁽⁸⁾.

4.16 I EU:s narkotikastrategi bör narkotikaanvändarnas grundläggande rättigheter i fråga om behandling och vård erkännas, såsom är fallet för alla andra sjukdomskategorier.

4.17 Det är läge att utvärdera medlemsstaternas fördelning av budgetmedel vad gäller tillgången till och kapaciteten hos de erkända och rekommenderade tjänsterna på detta område.

4.18 Ett större professionellt deltagande från det civila samhällets sida är avgörande för genomförandet av de grundläggande principerna. Det europeiska mandatet för Civilsamhällesforumet för narkotika bör därför förstärkas, liksom deltagandet av yrkesverksamma från det civila samhället i medlemsstaterna. För detta ändamål är det nödvändigt att regelbundet utvärdera medlemsstaternas öppenhet och samarbetsvilja, samt deras praxis att involvera yrkesorganisationer i beslutsprocessen.

⁽⁷⁾ Samma beteende leder i vissa länder till straffrättsliga ingripanden och strikt tillämpning av lagstiftningen medan det i andra leder till tillhandahållande av hälso- och sjukvård samt socialvård. Denna skillnad i behandling grundar sig endast på narkotikaanvändarens nationalitet eller bosättningsort. På samma sätt anses tillhandahållandet av vissa tjänster i vissa medlemsstater utgöra en grundläggande rättighet medan andra förkastar denna idé.

⁽⁸⁾ CEB/2018/2, s. 12.

4.19 Kommittén anser att det är viktigt med insatser för att minska tillgången, men betonar behovet av att alltid samordna dem med insatser för att minska efterfrågan. Effektiva brottsbekämpningsverktyg och rättsliga verktyg är avgörande för att bekämpa olaglig narkotikahandel, men det har under de senaste årtiondena blivit uppenbart att ensidig kriminaliseringspolitik har en negativ inverkan på personers och samhällets hälsa, liksom på narkotikaanvändares sociala integration.

4.20 Covid-19-pandemin har visat att narkotikaanvändare, som tillhör sårbara grupper, är särskilt utsatta för den epidemiologiska situationens negativa följder, som kan leda till en anmärkningsvärd ökning av risker i samband med narkotikaanvändning (begränsad tillgång till behandling, mer riskabelt förvärv av narkotika, ökade faror med inköpt narkotika, ökade effekter av kriminalisering och stigmatisering, negativa konsekvenser för folkhälsan, ytterligare minskning av grundläggande försörjningsmöjligheter, osv.). På grund av pandemin är det i många länder just de tjänster som utgör den enda kontaktpunkten mellan dessa grupper och behandlingskedjan, som riskerar att drabbas hårdast av situationen och tvingas minska sin kapacitet.

Bryssel den 3 december 2020.

Christa SCHWENG
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om genomförandet av det gemensamma europeiska luftrummet (omarbetning)

[COM(2020) 579]

och

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1139 vad gäller förmågan hos Europeiska unionens byrå för luftfartssäkerhet att agera som organ för prestationsgranskning för det gemensamma europeiska luftrummet

[COM(2020) 577]

(2021/C 56/07)

Huvudföredragande: **Dumitru FORNEA**

Remiss	Europeiska unionens råd, 26–27.10.2020 Europaparlamentet, 22.10.2020
Rättslig grund	Artiklarna 100.2 och 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Ansvarig sektion	Transporter, energi, infrastruktur och informationssamhället
Presidiets beslut	28.10.2020
Antagande vid plenarsessionen	2.12.2020
Plenarsession nr	556
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	198/21/34

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén värdesätter Europeiska kommissionens, Europaparlamentets och de specialiserade EU-institutionernas insatser för att finna nya rättsliga och administrativa lösningar som kan säkerställa en hållbar utveckling av lufttransportsystemet till gagn för alla medborgare, luftrummet användare och miljön. Vi är alla överens om att det är nödvändigt att säkerställa flygsäkerheten, förbättra den övergripande prestandan, skalbarheten och resiliensen hos flygledningstjänster och flygtrafiktjänster (ATM/ANS), och vi stöder också målet för det gemensamma europeiska luftrummet (SES) om ett sammanhängande alleuropeiskt nät och stegvis mer integrerade och tekniskt moderniserade ATM/ANS.

1.2 Kommissionens ändrade förslag till omarbetning av det gemensamma europeiska luftrummet välkomnas i allmänhet av många berörda parter, och det anses vara nödvändigt för att uppnå de mål som kommissionen fastställt, dvs. minskade koldioxidutsläpp, minskade förseningar på marken (flygplatserna) och ökad kostnadseffektivitet i tillhandahållandet av flygledningstjänster. Dessa mål får också stöd i andra rapporter, t.ex. rapporten från expertgruppen "Wise Persons Group" om det framtida gemensamma europeiska luftrummet från 2019⁽¹⁾.

1.3 Det ändrade förslag till omarbetning av det gemensamma europeiska luftrummet som lagts fram är ett uppdaterat regelverk som syftar till att uppnå de ursprungliga SES-målen om minskade koldioxidutsläpp, minskade förseningar och förbättrad kostnadseffektivitet i tillhandahållandet av flygledningstjänster. Kommissionens förslag är visserligen en förbättring jämfört med den gällande förordningen, men det är fortfarande oklart om förslaget är tillräckligt för att uppnå de ursprungliga SES-målen. Därför föreslår vi att man inleder en diskussion för att klargöra ambitionen i den nya SES-förordningen.

⁽¹⁾ <https://www.sesarju.eu/node/3330>

1.4 Nätverksförvaltarens funktion måste klargöras, i synnerhet den övergripande räckvidden och dess inverkan på flygbolagens planering, kapacitetsplaneringen, luftrummet utformning, miljön och prioriteringen av begäranden.

1.5 Alla berörda parter inom luftfarten bör delta när viktiga beslut fattas. Principen om meningsfullt samråd måste ingå i ramförslaget.

1.6 Det finns en oro för att ambitionen i detta förslag är för bred och att miljöåtgärderna därför bör övervägas och utvecklas ytterligare utanför detta förslag. I en sådan ytterligare politik bör man överväga alla relevanta hållbarhetsåtgärder inom luftfarten, inklusive införande och integrering av hållbara flygbränslen. I dessa diskussioner bör man bedöma hur ändamålsenligt det är att anpassa avgifterna för att ge flygbolagen incitament att agera miljövänligare.

1.7 ATM-sektorn kan visserligen bidra till en övergripande minskning av koldioxidutsläppen, men en ändamålsenlig användning av teknik på ett hållbart sätt kan begränsa koldioxidutsläppen inom luftfarten. Detta tillvägagångssätt bör ses som ett sätt att ytterligare minska luftfartsbranschens fotavtryck. Det erkänns att teknik såsom hållbara flygbränslen avsevärt kan minska koldioxidutsläppen, betydligt mer än vad som kan åstadkommas genom detta förslag.

1.8 Förslaget brister vad gäller beaktandet av de dramatiska konsekvenserna av covid-19 för branschen. I synnerhet kan förslaget uppmuntran av strukturella förändringar skapa ytterligare fragmentering och större komplexitet i en tid då branschen behöver stabilitet för att kunna återhämta sig. Därför behövs ytterligare studier och överläggningar för att man i tillräcklig grad ska kunna beakta de sociala och ekonomiska konsekvenserna av covid-19-pandemin för både arbetstagare och tjänsteanvändare. Dessutom har förslaget syfte att förbättra kapaciteten inom ATM-sektorn blivit mindre relevant eftersom trafiken har minskat dramatiskt sedan covid-19-pandemin utbröt. Aktuella uppskattningar från Eurocontrol visar att en återgång till 2019 års trafik sannolikt kommer att ske under 2024^(?).

1.9 När det gäller prestationssystemet bör en toppstyrd Easa-ledd strategi för prestationsgranskning ta hänsyn till lokala förhållanden på ett meningsfullt sätt. I en strukturerad social dialog om prestationerna måste lokala förhållanden och faktorer beaktas.

1.10 En ny ekonomisk tillsynsmyndighets oberoende måste säkerställas, och en tydlig avgränsning mellan regleringen och tillämpningen av tjänster måste upprätthållas. Därför bör prestationssystemet ändras på följande sätt:

- Nyckelprestationsområdet säkerhet bör utvecklas på samma nivå som övriga nyckelprestationsområden med mätbara mål och indikatorer på EU-nivå.
- Mekanismer för obligatoriskt samråd bör införas på lokal nivå för att se till att personalföreträdarna på lämpligt sätt deltar i antagandet av lokala prestationsplaner.
- Det ömsesidiga beroendet mellan de olika nyckelprestationsområdena bör erkännas och begränsas på lämpligt sätt.

1.11 Man bör se till att den strukturella åtskillnaden mellan nationella tillsynsmyndigheter och nationella behöriga myndigheter gör att man undviker betydande intressekonflikter, som skulle kunna påverka branschens effektivitet och kostnadseffektivitet, arbetstagarnas liv och säkerheten inom branschen. De nationella tillsynsmyndigheterna och de nationella behöriga myndigheterna måste agera oberoende av alla branschrelaterade, ekonomiska, sociala eller politiska påtryckningar, och därför bör de, i linje med standarderna i medlemsstaterna, fortsätta att ingå i den offentliga sektorns ansvarsområde. Reglerna om urvalsförfarandena för personal vid nationella tillsynsmyndigheter och nationella behöriga myndigheter bör inte stå i strid med de sedvanliga urvalsförfarandena för medlemsstaternas offentliga tjänstemän.

1.12 De funktionella luftrumsblocken, som detta förslag syftar till att upplösa, har bidragit till att skapa en gemensam kultur bland alla arbetsmarknadens parter och underlättat bättre resultat.

(?) Eurocontrol, Market Update [10 november 2020]. Enligt Eamonn Brennans presentation på <https://www.youtube.com/watch?v=VSQe97wDmc>

1.13 När det gäller tillhandahållandet av stödtjänster (CNS, AIS, MET) är vi bekymrade över att avsikten med förslaget ligger i linje med de tidigare förslagen, SES1 och SES2, att privatisera och fragmentera sektorn, som båda avvisades mellan kommissionens ursprungliga förslag och antagandet av de olika texterna. Även om en kompromiss nåddes i SES2-processen är denna nuvarande strategi inte balanserad eftersom den främjar en uppdelning av stödtjänster och tillämpning av marknadsprinciper. I förslaget bör man överväga en balanserad syn, med beaktande av de negativa socioekonomiska konsekvenserna av en sådan strategi, målet att skapa en effektiv och ändamålsenlig tjänst samt den brist på politisk vilja som har uttryckts i tidigare SES-förslag.

1.14 Under lagstiftningsförfarandet bör vederbörlig hänsyn tas till vissa aspekter av detta förslag, särskilt eventuella förslag om att dela upp eller liberalisera tillhandahållandet av tjänster. Det erkänns att dessa faktorer kan ha en negativ inverkan på arbetstagarna, och arbetsmarknadens parter bör därför vara delaktiga i denna process.

2. Bakgrund och allmänna kommentarer

2.1 Kommissionens uttalade syfte med att anta detta lagstiftningspaket

Kommissionen strävar efter att förbättra den övergripande effektiviteten i organisationen och förvaltningen av det europeiska luftrummet genom att reformera monopolet för leverantörer av flygtrafikledningstjänster. Paketet är emottaget sedan länge, och SES-lagstiftningen har inte uppdaterats på mer än tio år. Förändringar i flygledningstjänsternas utveckling har beaktats, och det europeiska ATM-nätet måste reformeras för att kunna hantera både en stadig ökning av flygtrafiken under det senaste årtiondet och betydande oförutsedda trafikvariationer, såsom de som orsakats av den rådande covid-19-pandemin. Detta kräver ändringar som gör det möjligt att bedriva verksamheten under så säkra, kostnadseffektiva, flygeffektiva och miljövänliga förhållanden som möjligt, samt åtgärder som bidrar till att minska utsläppen från luftfarten, i enlighet med målen i den europeiska gröna given. Detta innebär att man fortsätter att motverka fragmentering av det europeiska luftrummet, minska förseningarna, höja säkerhetsstandarderna och öka flygningseffektiviteten för att minska luftfartens miljöavtryck samt reglera avgifterna i samband med ett monopolistiskt tillhandahållande av tjänster.

Flygrutternas effektivitet kan ökas genom att man antar nya digitala tekniska lösningar. Detta kan genomföras genom samarbete och förtroendeskapande åtgärder mellan EU-länderna och berörda parter inom branschen.

2.2 Socialt verksamhetstillstånd och förhållandet till det organiserade civila samhället

2.2.1 Detta SES2+-förslag utgör delvis en omarbetning av ett tidigare SES2+-förslag om vilket diskussionerna strandade på grund av bilaterala meningsskiljaktigheter mellan två medlemsstater. Med tanke på att innehållet liknar det i tidigare resultatlösa SES-förslag kvarstår möjligheten att inget politiskt samförstånd kommer att uppnås. Medlemsstaternas invändningar har traditionellt omfattat politiska frågor, suveränitetsfrågor, socioekonomiska faktorer, liberalisering av det nationella luftrummet och påtvingad privatisering. Det rekommenderas att vederbörlig hänsyn tas till dessa frågor under lagstiftningsförfarandet.

2.2.2 Kommissionen hävdar att sociala frågor beaktades i 2013 års konsekvensbedömning av det ursprungliga SES2+-förslaget. Det pågår en studie om arbetsvillkoren för flygledare och teknisk personal med flygsäkerhetsrelaterade uppgifter som kommer att beaktas när sekundärlagstiftningen utarbetas efter det att SES-förslaget har antagits. Den sociala bakgrunden har dock utvecklats avsevärt sedan dess. Studien om arbetsvillkoren för flygledare och teknisk personal med flygsäkerhetsrelaterade uppgifter är främst inriktad på den nuvarande situationen och återkopplingen från arbetsmarknadens parter är inte så positiv när det gäller framtidsscenarierna.

2.2.3 Ett antal frågor från återkopplingen från berörda parter i tidigare diskussioner har inte beaktats. Dessa omfattar den serie med rundabordssamtal som ledde fram till högnivåförklaringen om det digitala europeiska luftrummet och befintliga samrådsverktyg, såsom den sociala dialogen inom ATM-sektorn, expertgruppen "Wise Persons Group" och SES-expertgruppen om den mänskliga dimensionen. Mot bakgrund av detta kvarstår ett antal obesvarade socioekonomiska frågor, bland annat genomförandet av ny teknik och ett initiativ som tagits av ATM-arbetsmarknadsparterna för att utarbeta en färdplan för den sociala och mänskliga dimensionen för det gemensamma europeiska luftrummet.

2.2.4 Ledande luftfartsaktörer stöder det fortsatta samarbetet mellan medlemsstater, leverantörer av flygtrafiktjänster och nätverksförvaltaren. Arbetet inom SES-initiativet stöder ett sådant gränsöverskridande engagemang, och man bör fortsätta att utveckla sätt att förbättra driftssäkerheten, effektiviteten och kostnadseffektiviteten, bland annat genom tillhandahållande av personalutbildningsprogram, vilket förverkligandet av det "gemensamma europeiska luftrummet" är beroende av.

2.2.5 Tätare arbetsmöten mellan militära luftfartsmyndigheter i medlemsstaterna och en fortlöpande dialog mellan civila och militära luftfartsmyndigheter kan leda till effektivare flygrutter, både ekonomiskt och, i synnerhet, ur ett ekologiskt perspektiv, samt fördelar för passagerarna/konsumenterna.

2.2.6 Ramen för miljöprestanda måste styras mer av konkreta parametrar än av själva kostnaden. Det behövs en reform för att stärka vikten av att miljöanpassa flygningarna och därmed de tjänster som leverantören av flygtrafiktjänster och nätverksförvaltaren ska erbjuda, samt av att luftrumets användare utnyttjar nätverket på bästa sätt.

2.3 Beaktande av covid-19-pandemin

2.3.1 I synnerhet har luftfartsbranschen drabbats hårdast av den ekonomiska kraschen efter covid-19-krisen. Enligt internationella uppskattningar förväntas en återgång till 2019 års trafiknivåer tidigast 2024, förutsatt att ett covid-19-vaccin framgångsrikt införs under första halvåret 2021. Med tanke på det ökande trycket på branschen att återgå till något slags normal verksamhet måste man fullt ut förstå konsekvenserna av detta förslag, med beaktande av de betydande strukturella förändringar av den europeiska ATM-branschen som föreslås. Förslaget bör inte hindra ATM-sektorns eller andra luftfartssektorsers förmåga att återuppta normal verksamhet.

2.3.2 Det finns en noterad brist på anpassningar av förslaget mot bakgrund av covid-19-krisen, vilket understryker den oro som uttryckts för att förslaget inte berör de faktorer som påverkar luftfartsbranschen i världen efter covid-19. Det verkar som om alla bedömningar av förslagets konsekvenser har gjorts före covid-19 och därför inte längre är relevanta.

2.3.3 Covid-19-krisen har haft en dramatisk inverkan på arbetskraften inom luftfarten, där tiotusentals arbetstagare redan har förlorat sitt arbete i Europa. ATM-branschens "stödfunktioner" såsom CNS, AIS och MET kan medföra ytterligare negativa sociala konsekvenser till följd av insatserna i detta förslag för att dela upp tjänster. Detta måste erkännas, och i förslaget bör man vara medveten om pandemins socioekonomiska konsekvenser för dessa arbetstagare och sektorns volatilitet i det rådande klimatet.

2.3.4 Eftersom branschens framtid fortfarande är osvår är det svårt att utarbeta lagstiftning som på ett ändamålsenligt sätt kommer att avhjälpa de problem som tas upp i syftet med förslaget. Dessutom är krisens sociala och ekonomiska konsekvenser ännu inte helt tydliga, och det är för tidigt att göra bedömningar eller dra slutsatser på grundval av aktuella prognoser, som förändras snabbt i takt med pandemins utveckling.

2.4 Tillämpning av marknadsprinciper

2.4.1 Kommissionen efterlyser finansiell stabilitet, men leverantörerna av flygtrafiktjänster kan uppfatta den nya föreslagna institutionella strukturen som tämligen byråkratisk, med nya kostnader som inte nödvändigtvis är kopplade till verksamheten. En annan aspekt som kan ge upphov till frågor är överklagandeorganet, som i det föreslagna formatet kanske inte är helt oberoende av organet för prestationsgranskning, även om kommissionens avsikt i detta avseende är ganska tydlig, nämligen att inrätta ett organ som kan hantera ärenden genom ett icke-rättsligt förfarande, och inte bara vid EU-domstolen.

2.4.2 Till skillnad från andra sektorer inom branschen måste ATM-sektorn bibehålla en hög operativ kapacitet oberoende av efterfrågan inom kommersiell flygtrafik. Sektorn och dess arbetskraft har fortsatt att arbeta oberoende av pandemin och har tillhandahållit nödvändiga tjänster till viktig trafik såsom flygfrakt samt medicinska och militära flygningar.

2.4.3 Ur ett socioekonomiskt perspektiv finns det en oro för att tillämpningen av marknadsprinciper på flygtrafikledningstjänster vid flygplatser skulle kunna leda till instabilitet för arbetstagarna och sänkta arbetsstandarder inom sektorn till nackdel för arbetskraften och samhället som helhet. Detta skulle hindra målet att öka verksamhetens effektivitet och kommer därför sannolikt inte att medföra sänkta kostnader för tjänsterna. Det skulle också kunna minska antalet flygplatser där flygtrafikledningstjänster tillhandahålls och få en direkt inverkan på säkerheten vid sådana flygplatser.

2.4.4 Inom ATM-sektorn har det traditionellt förekommit en hög nivå av arbetskonflikter vid tidigare försök att liberalisera sektorn. En stor del av dessa konflikter har faktiskt särskilt haft samband med tidigare SES-förslag. Det är möjligt att detta förslag i sin nuvarande form kommer att leda till ytterligare social oro och arbetskonflikter med tanke på målet om att uppnå större avreglering av branschen och öppna upp för ytterligare privatisering och fragmentering av ATM-sektorn, särskilt i de så kallade stödfunktionerna.

2.5 Åtskillnad mellan tillsynsmyndigheten och tillhandahållandet av tjänster

I enlighet med SES1-förordningen råder obligatorisk åtskillnad mellan tillsyns- och tjänsteleverantörsrollerna, åtminstone på funktionsnivå. Denna ändring bör beaktas i SES2+, eftersom erfarenheterna från processerna för funktionell åtskillnad har visat att prestationerna kan upprätthållas på samma nivå som en sektor som är strukturellt åtskild. Det skulle också vara välkommet med ytterligare klarhet om förslaget övergripande tillämpningsområde i detta avseende.

Bryssel den 2 december 2020.

Christa SCHWENG
Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

BILAGA

Följande avsnitt i utkastet till yttrandet ändrades till förmån för ändringsförslag som antogs av plenarförsamlingen, men fick mer än en fjärdedel av de avgivna rösterna (artikel 54.4 i arbetsordningen).

a) **Punkt 1.14**

1.14 ~~En social konsekvensbedömning bör göras av~~ Under lagstiftningsförfarandet bör vederbörlig hänsyn tas till vissa aspekter av detta förslag, särskilt eventuella förslag om att dela upp eller liberalisera tillhandahållandet av tjänster. Det erkänns att dessa faktorer kan ha en negativ inverkan på arbetstagarna, och arbetsmarknadens parter bör därför vara delaktiga i denna process.

Resultat av omröstningen:

Röster för: 119

Röster emot: 104

Nedlagda röster: 26

b) **Punkt 2.2.1**

2.2.1 Detta SES2+-förslag utgör delvis en omarbetning av ett tidigare SES2+-förslag om vilket diskussionerna strandade på grund av bilaterala meningsskiljaktigheter mellan två medlemsstater. Med tanke på att innehållet liknar det i tidigare resultatlösa SES-förslag kvarstår möjligheten att inget politiskt samförstånd kommer att uppnås. Medlemsstaternas invändningar har traditionellt omfattat politiska frågor, suveränitetsfrågor, socioekonomiska faktorer, liberalisering av det nationella luftrummet och påtvingad privatisering. ~~En omfattande serie konsekvensbedömningar skulle bidra till att kartlägga och mildra dessa invändningar.~~ Det rekommenderas att vederbörlig hänsyn tas till dessa frågor under lagstiftningsförfarandet.

Resultat av omröstningen:

Röster för: 113

Röster emot: 113

Nedlagda röster: 23

Eftersom omröstningen gav lika röstetal för och emot var ordförandens röst för ändringsförslaget utslagsgivande, i enlighet med artikel 61 i arbetsordningen.

Yttrande Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om införande av förvaltnings-, bevarande- och kontrollåtgärder som ska tillämpas i det området som omfattas av den interamerikanska konventionen för tropisk tonfisk och om ändring av rådets förordning (EU) nr 520/2007

[COM(2020) 308 final – 2020/0139 (COD)]

(2021/C 56/08)

Föredragande utan studiegrupp: **Javier GARAT PÉREZ**

Remiss	Europaparlamentet, 23.7.2020 Rådet, 20.7.2020
Rättslig grund	Artiklarna 43.2 och 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Ansvarig sektion	Sektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö
Antagande av sektionen	12.11.2020
Antagande vid plenarsessionen	2.12.2020
Plenarsession nr	556
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	228/0/9

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK anser att det är nödvändigt att i EU-rätten införliva de kontroll-, bevarande- och förvaltningsåtgärder som antagits av Interamerikanska kommissionen för tropisk tonfisk (IATTC) för att säkerställa en enhetlig och effektiv tillämpning av dem inom EU. Vid detta införlivande bör man följa det som överenskommits inom IATTC och inte skapa några nya skyldigheter för europeiska fartyg. Kommittén stöder därför förslaget till förordning.

1.2 EESK rekommenderar dock att hänsyn tas till de överväganden som framförs i kommitténs yttrande om bevarande- och tillämpningsföreskrifter i regleringsområdet för Fiskeriorganisationen för Nordatlantens västra del (Nafo)⁽¹⁾.

1.3 Kommittén anser därför att man med det förslag som lagts fram inte inrättar en smidig mekanism för att införliva de regler som antagits av IATTC, och att man inte tar itu med behovet av att uppdatera dem årligen.

1.4 Kommittén efterlyser en smidigare och enklare mekanism, och föreslår därför en förordning med endast en artikel i vilken det anges att de regler som antagits av IATTC ovillkorligen ska gälla för EU:s flotta.

1.5 EESK betonar risken med att införa ett system med delegerade akter som innebär att kommissionen ges befogenhet att stifta lagar utan att behöva följa de ordinarie förfarandena.

2. Sammanfattning av kommissionens förslag

2.1 Syftet med det förslag som är föremål för detta yttrande⁽²⁾ är att i EU-rätten införliva de kontroll-, bevarande- och förvaltningsåtgärder som antagits av Interamerikanska kommissionen för tropisk tonfisk (IATTC), i vilken Europeiska unionen har varit avtalsslutande part sedan 2006.

⁽¹⁾ EESK:s yttrande "Bevarande- och tillämpningsföreskrifter – Nafo" (EUT C 429, 11.12.2020, s. 279).

⁽²⁾ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om införande av förvaltnings-, bevarande- och kontrollåtgärder som ska tillämpas i det området som omfattas av den interamerikanska konventionen för tropisk tonfisk och om ändring av rådets förordning (EU) nr 520/2007 [COM(2020) 308 final]: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A52020PC0308&qid=1603701098515>.

2.2 I IATTC-konventionen anges att IATTC:s resolutioner är bindande och att de avtalslutande parterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att se till att bestämmelserna i denna konvention och alla bevarande- och förvaltningsåtgärder som antas i enlighet med den genomförs och följs.

2.3 Det åligger således Europeiska unionen att se till att alla åtgärder som antas av IATTC genomförs, och de åtgärder som föreskrivs i detta förslag täcker dem som antagits av IATTC sedan 2008. Förslaget till förordning innehåller också en mekanism för att underlätta genomförandet av IATTC:s åtgärder i framtiden.

2.4 I det aktuella förslaget föreskrivs att kommissionen ska ges delegerade befogenheter, i enlighet med artikel 290 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, för att kunna genomföra eventuella ändringar av dessa åtgärder som godkänns vid organisationens årliga möten, och för att säkerställa att europeiska fiskefartyg har samma ställning som fartyg från andra avtalslutande parter i IATTC.

2.5 De planerade åtgärderna i förslaget avser de tekniska specifikationerna för hajlinor och, rent generellt, skyddet av vissa hajarter, stängningsperioder, bestämmelser om utformning och utplacering av anordningar som samlar fisk (FAD-anordningar), datainsamling, skydd av havsfåglar, vetenskaplig observatörstäckning, det regionala fartygsregistret, data- och statistikprogram och riktlinjer för att minska dödligheten för havssköldpaddor.

3. Allmänna kommentarer

3.1 EESK anser att det är nödvändigt att i EU-rätten införliva de kontroll-, bevarande- och förvaltningsåtgärder som antagits av Interamerikanska kommissionen för tropisk tonfisk (IATTC) för att säkerställa en enhetlig och effektiv tillämpning av dem inom EU. Vid detta införlivande bör man följa det som överenskommits inom IATTC och inte skapa några nya skyldigheter för europeiska fartyg.

3.2 Eftersom IATTC vid sina årliga möten ofta uppdaterar sina bevarande- och kontrollföreskrifter anser kommittén emellertid att man genom det förslag som lagts fram inte inrättar en smidig mekanism för att införliva de åtgärder som antagits av IATTC, och inte heller för att beakta uppdateringarna av dessa.

3.3 EESK anser att den smidigaste mekanismen för att kunna hantera dessa återkommande uppdateringar av de regler som antagits av IATTC skulle vara att utarbeta en förenklad förordning där det – just med hänvisning till behovet av att regelbundet uppdatera åtgärderna, åtminstone de som avser tilldelade befogenheter – i en enda artikel anges att de regler som varje år antas av IATTC ovillkorligen ska gälla för EU:s flotta.

3.4 I annat fall varnar EESK för risken att det uppstår en permanent brist på överensstämmelse mellan de regler som antas av IATTC och den lagstiftning som offentliggörs av EU, med den grad av rättsosäkerhet som detta kan medföra.

Bryssel den 2 december 2020.

Christa SCHWENG
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 2006/112/EG vad gäller tillfälliga åtgärder avseende mervärdesskatt på covid-19-vacciner och medicintekniska produkter för in vitro-diagnostik av covid-19 föranledda av covid-19-pandemin

[COM(2020) 688 final – 2020/0311 (CNS)]

(2021/C 56/09)

Remiss	Europeiska unionens råd, 6.11.2020
Rättslig grund	Artikel 113 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Ansvarig sektion	Ekonomiska och monetära unionen, ekonomisk och social sammanhållning
Antagande vid plenarsessionen	2.12.2020
Plenarsession nr	556
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	195/0/3

Eftersom kommittén har uttryckt sitt stöd för beskattningsregler som utarbetats till följd av covid-19-krisen i sitt yttrande om förslaget till rådets direktiv om ändring av direktiv 2011/16/EU för att åtgärda det akuta behov av att skjuta upp vissa tidsfrister för inlämning och utbyte av upplysningar i fråga om beskattning som följer av covid-19-pandemin (COM(2020) 197 final – 2020/0081 (CNS)), om förslaget till rådets beslut om ändring av direktiven (EU) 2017/2455 och (EU) 2019/1995 vad gäller dag för införlivande och dag för tillämpning till följd av covid-19-utbrottet (COM(2020) 198 final – 2020/0082 (CNS)) och om förslaget till rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2017/2454 vad gäller dag för tillämpning till följd av covid-19-utbrottet (COM(2020) 201 final – 2020/0084 (CNS))⁽¹⁾ av den 10 juni 2020 och med tanke på att denna ändring av direktiv 2006/112/EG inte omfattar något nytt för EESK att lämna synpunkter på, beslutade EESK vid sin 556:e plenarsession den 2–3 december 2020 (sammanträdet den 2 december 2020) med 195 röster för och 3 nedlagda röster att avge ett positivt yttrande om förslaget och att hänvisa till ståndpunkterna i ovannämnda dokument.

Bryssel den 2 december 2020.

Christa SCHWENG
Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

⁽¹⁾ EUT C 311, 18.9.2020, s. 76.

Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om bemyndigande för kommissionen att rösta för en ökning av Europeiska investeringsfondens kapital

[COM(2020) 774 *final* – 2020/0343 (COD)]

(2021/C 56/10)

Remisser	Europaparlamentet, 26.11.2020 Europeiska unionens råd, 30.11.2020
Rättslig grund	Artiklarna 175.3 och 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Ansvarig sektion	Ekonomiska och monetära unionen, ekonomisk och social sammanhållning
Antagande vid plenarsessionen	2.12.2020
Plenarsession nr	556
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	207/1/8

Eftersom kommittén stöder förslaget och redan har framfört sin ståndpunkt om förordningen om inrättande av InvestEU-programmet ⁽¹⁾ den 17 oktober 2018 och översynen av den ⁽²⁾ den 15 juli 2020, beslutade EESK vid sin 556:e plenarsession den 2–3 december 2020 (sammanträdet den 2 december 2020) med 207 röster för, 1 röst emot och 8 nedlagda röster att avge ett positivt yttrande om förslaget och hänvisa till ståndpunkterna i ovannämnda dokument.

Bryssel den 2 december 2020.

Christa SCHWENG
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

⁽¹⁾ EUT C 62, 15.2.2019, s. 131.

⁽²⁾ EUT C 364, 28.10.2020, s. 139.

Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2004/37/EG om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för carcinogener eller mutagena ämnen i arbetet

[COM(2020) 571 final – 2020/0262 (COD)]

(2021/C 56/11)

Remiss	Europeiska unionens råd, 21.10.2020 Europaparlamentet, 5.10.2020
Rättslig grund	Artiklarna 153.2 och 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Ansvarig sektion	Sektionen för sysselsättning, sociala frågor och medborgarna
Antagande vid plenarsessionen	02.12.2020
Plenarsession nr	556
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	224/0/6

Eftersom kommittén till fullo stöder förslaget och redan har framfört sin ståndpunkt i denna fråga i sina yttranden SOC/545 – ”Skydd mot cancerframkallande kemikalier” av den 21 september 2016, SOC/559 – ”Skydd för arbetstagare mot carcinogener eller mutagena ämnen i arbetet” av den 31 maj 2017, SOC/591 – ”Skydd för arbetstagare mot carcinogener eller mutagena ämnen i arbetet” av den 19 september 2018 och CCMI/130 – ”Ett asbestfritt EU” av den 18 februari 2015⁽¹⁾, beslutade EESK vid sin 556:e plenarsession den 2–3 december 2020 med 224 röster för och 6 nedlagda röster att avge ett positivt yttrande om förslaget och hänvisa till ståndpunkterna i ovannämnda dokument.

Bryssel den 2 december 2020.

Christa SCHWENG
Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

⁽¹⁾ EUT C 487, 28.12.2016, s. 113, EUT C 288, 31.8.2017, s. 56, EUT C 440, 6.12.2018, s. 145, EUT C 251, 31.7.2015, s. 13.

Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om vissa aspekter av järnvägssäkerhet och järnvägsförbindelser med avseende på den gränsöverskridande infrastruktur som förbinder unionen och Förenade kungariket genom den fasta förbindelsen under Engelska kanalen

[COM(2020) 782 *final* – 2020/0347 (COD)]

(2021/C 56/12)

Remiss	Europeiska unionens råd, 2.12.2020 Europaparlamentet, 14.12.2020
Rättslig grund	Artiklarna 91.1 och 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Ansvarig sektion	Transporter, energi, infrastruktur och informationssamhället
Antagande vid plenarsessionen	2.12.2020
Plenarsession nr	556
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	210/1/4

Eftersom kommittén till fullo stöder förslaget, som inte föranleder några särskilda kommentarer, beslutade EESK vid sin 556:e plenarsession den 2–3 december 2020 (sammanträdet den 2 december 2020) med 210 röster för, 1 röst emot och 4 nedlagda röster att avge ett positivt yttrande om förslaget.

Bryssel den 2 december 2020.

Christa SCHWENG
Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

ISSN 1977-1061 (elektronisk utgåva)
ISSN 1725-2504 (pappersutgåva)

Europeiska unionens
publikationsbyrå
L-2985 Luxemburg
LUXEMBURG

SV